

**Interreg
Europe**



Co-funded by
the European Union

MILEstone

MILESTONE – STUDIU DE REFERINȚĂ

[Subtitlu document]



[DATA]

[NUME COMPANIE]

[Adresă companie]

**MILEstone****Cuprins**

Listă de abrevieri:	3
1. Abstract	5
2. Raionul Ungheni și MILEstone	7
2.1 Programele INTERREG, INTERREG NEXT și proiectul MILEstone în context strategic național și raional.	7
2.2 Ce vrem să realizăm prin MILEstone?	10
3. Raionul Ungheni: istorie, geografie, dezvoltare, migrație	13
3.1 Scurt istoric	13
3.2 Aspecte fizico-geografice	13
3.3 Aspecte demografice	15
3.4 Aspecte socio-economice	17
3.5 Migrații din regiune	21
3.6 Politici și legislație referitoare la fenomenul migrației internaționale	23
4. Ecosistemul local	29
4.1 Stakeholders principali	29
4.2 Analiza SWOT – Raionul Ungheni	30
4.3 Grup țintă	34
5. Analiza ariilor cheie	35
5.1 Fenomenul migrației în Europa și în Republica Moldova	35
5.1.a Istoric	35
5.1.b Abordări pe care UE le-a adoptat pentru gestionarea migrației de-a lungul timpului	37
5.1.c Migrația refugiaților ucraineni în UE	45
5.1.d Fenomenul migrației în Republica Moldova	47
5.1.e Migrația ucraineană în Republica Moldova	53
5.2 Mediul și instrumentele locale	56
5.2.a Stakeholders și structuri existente:	57
5.2.b Principalele ramuri economice și angajatori regionali	70



MILEstone

5.2.c Piața regională și raională a forței de muncă și integrarea migranților	73
5.2.d Mecanisme de coordonare locale	78
5.3 Viața de zi cu zi a migranților	79
5.3.a Mecanismele de primire a refugiaților.....	79
5.3.b Situația migranților din raionul Ungheni (analiză primară)	81
6. Lecții învățate și perspective	93
6.1 Bune practici în integrarea migranților în țările europene	93
6.1.a Promovarea dialogului intercultural și a înțelegerii.....	94
6.1.b Sprijinirea educației și formării pentru migranți	95
6.1.c Facilitarea accesului la ocuparea forței de muncă și antreprenoriat	99
6.1.d Accesul la locuințe adecvate și servicii sociale	102
6.1.e Promovarea participării civice și politice	106
6.1.f Colaborarea și coordonarea între părțile interesate	110
6.1.g Monitorizarea și evaluarea politicilor de integrare	112
6.2 Reflecții asupra procesului studiului de bază și lecții învățate în contextul raionului Ungheni.....	113
6.3 Perspective viitoare	116
7. Bibliografie	119

Listă de abrevieri:

- **AAC:** Asociația Apă Canal
- **ANOFM:** Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
- **APL:** Autoritățile Publice Locale
- **ATAS:** Agenția Teritorială de Asistență Socială
- **BNS:** Biroul Național de Statistică (al Republicii Moldova)
- **CCR:** Centre de Cazare pentru Refugiați
- **CDA:** Centrul de Drept al Avocaților
- **CNSM:** Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova
- **CoS:** Orașele Solidarității
- **CR Ungheni:** Consiliul Raional Ungheni
- **CSE:** Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova
- **C-VET:** Educație și Formare Profesională Continuă
- **ICMPD:** Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor Migraționale
- **IDNP:** Numărul de Identificare (personal) în Republica Moldova
- **IGM:** Inspectoratul General pentru Migrație (din subordinea MAI)
- **INTERREG, INTERREG NEXT:** Programe de cooperare teritorială europeană
- **LRCF:** Forumul Local de Coordonare a Refugiaților
- **MAI:** Ministerul Afacerilor Interne (al Republicii Moldova)
- **ODD:** Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ale Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă)
- **ONG:** Organizație Neguvernamentală
- **ONU:** Organizația Națiunilor Unite
- **OSCE:** Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
- **RM:** Republica Moldova



MILEstone

- **SRL:** Societate cu Răspundere Limitată
- **UE:** Uniunea Europeană
- **UNHCR:** Agenția ONU pentru Refugiați

1. Abstract

Studiul de bază privind situația migranților în raionul Ungheni analizează contextul strategic, socio-economic și legal al migrației în regiune, având ca scop îmbunătățirea integrării migranților în comunitățile locale și pe piața muncii. Proiectul MILEstone este identificat ca o inițiativă importantă în acest sens, aliniindu-se cu diverse documente strategice naționale (Agenda 2030, Moldova 2030) și regionale (Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Ungheni 2022-2030). Deși există un cadru general pentru incluziune, se constată o lipsă de inițiative specifice și detaliate privind integrarea migranților atât la nivel național, cât și regional.

Raionul Ungheni, situat în zona central-vestică a Republicii Moldova, la granița cu România, are o istorie îndelungată ca centru comercial și de transport. Din punct de vedere socio-economic, se încadrează în categoria raioanelor medii, cu o economie diversificată, incluzând comerțul, serviciile, industria prelucrătoare (cu o prezență semnificativă a Zonei Economice Libere "Ungheni-Business"), agricultura, construcțiile și turismul. Populația raionului este în scădere din 2014 din cauza migrației negative.

Cadrul legal național în domeniul migrației și azilului este detaliat, incluzând legi privind regimul străinilor, azilul, migrația de muncă, și mecanismul de protecție temporară, aliniindu-se la standardele internaționale și acquis-ul comunitar. La nivel local, raionul Ungheni aplică legislația națională, neavând un cadru distinct.

Principalii actori implicați în gestionarea migrației în Raionul Ungheni includ administrația publică locală, subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului General pentru Migrație (IGM), Agenția Teritorială de Asistență Socială (ATAS) Centru-Vest, Direcția Ocuparea Forței de Muncă Ungheni, ONG-urile locale și partenerii internaționali. O analiză SWOT a identificat puncte forte (sprijin crescut, potențial de integrare în sectoare cu deficit de forță de muncă), puncte slabe (lipsa unui centru unic de integrare, lacune statistice), oportunități (acoperirea deficitului de forță de muncă, implementarea de bune practici), și amenințări (dependența pe termen lung de ajutor, riscul de escaladare a conflictului regional). Grupul țintă al proiectului MILEstone include toate categoriile de migranți prezenți în raion, cu o atenție specială acordată refugiaților ucraineni.

Studiul include o analiză primară a situației migranților în raionul Ungheni prin aplicarea unui chestionar. Rezultatele indică faptul că majoritatea respondenților beneficiază de protecție temporară sau au statut de refugiat, motivația principală pentru alegerea Republicii Moldova fiind prezența familiei sau a rudelor. Se constată o reducere semnificativă a ratei de ocupare



MILEstone

după strămutare, cu o parte semnificativă a respondenților fiind inactivi sau având locuri de muncă informale. Nevoile principale identificate includ sprijinul financiar, cazarea pe termen lung, medicamentele și produsele alimentare.

Studiul de față prezintă exemple de bune practici în integrarea migrantilor din țările UE, axate pe formarea profesională, sprijin pentru ocuparea forței de muncă, recunoașterea calificărilor, sprijin pentru antreprenariat, accesul la locuințe, coordonare și colaborare între actori, precum și monitorizarea și evaluarea politicilor de integrare.

Reflecțiile asupra procesului studiului de bază evidențiază influența rezultatelor asupra revizuirii politicilor locale, în special în identificarea lacunelor în servicii (lipsa unui centru unic de integrare), prioritizarea învățării limbii române, adaptarea formării profesionale, facilitarea recunoașterii calificărilor, consolidarea coeziunii sociale și îmbunătățirea colectării datelor.

2. Raionul Ungheni și MILEstone

2.1 Programele INTERREG, INTERREG NEXT și proiectul MILEstone în context strategic național și raional.

Proiectele și inițiativele programelor Interreg NEXT, Interreg Europe, inclusiv proiectul MILEstone, se aliniază cu diverse documente strategice și programatice atât la nivel național în Republica Moldova, cât și la nivelul Raionului Ungheni. Deși documentele programatice existente oferă un cadru general pentru incluziune și dezvoltare economică, există o lipsă de inițiative specifice și detaliate privind integrarea migrantilor atât la nivel național, cât și la nivelul Raionului Ungheni. Proiecte precum MILEstone pot juca un rol important în implementarea practică a acestor principii și în dezvoltarea de măsuri concrete pentru integrarea migrantilor în comunitățile locale și pe piața muncii.

La nivel național, alinierea cu Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă este esențială. Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2030" transpune țintele și indicatorii Agendei 2030 în contextul național, servind drept document strategic de referință pentru toate politicile la nivel național, regional și local. Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027, de exemplu, contribuie la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), cum ar fi ODD 13 (Acțiune asupra climei) și ODD 15 (Viața pe pământ). Mai mult, Programul național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere sprijină dezvoltarea economică a micro-regiunilor, inclusiv Ungheni, prin reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane.

La nivelul Raionului Ungheni, Strategia de Dezvoltare Socio-Economică (SDSE) a raionului Ungheni pentru perioada 2022-2030 este aliniată cu SND "Moldova 2030" și Agenda 2030. Aceasta vizează creșterea calității vieții locuitorilor și transpunerea țintelor Agendei 2030 în cadrul raional. Proiectele INTERREG pot sprijini direct obiectivele SDSE Ungheni, cum ar fi creșterea coeziunii teritoriale, sporirea competitivității economice, promovarea coeziunii sociale și consolidarea guvernancei locale. De exemplu, proiectele axate pe infrastructura de apă și canalizare se aliniază cu obiectivul specific 1.3 al SDSE, care vizează regionalizarea serviciului de alimentare cu apă și canalizare. În plus, inițiativele de dezvoltare a clusterelor regionale agro-industriale se aliniază cu obiectivul specific 2.1 al SDSE, care urmărește îmbunătățirea capacităților de marketing și vânzare a produselor locale.

Programele INTERREG NEXT România-Republica Moldova 2021-2027, pot oferi suport pentru proiecte care vizează dezvoltarea rurală, crearea de locuri de muncă în zonele rurale, și implementarea proiectelor de dezvoltare rurală, fiind astfel în concordanță cu prioritățile strategice ale raionului Ungheni. De asemenea, parteneriatele transfrontaliere, sprijinite de

MILEstone

INTERREG, pot contribui la dezvoltarea serviciilor publice și la pregătirea civilă în situații de urgență, consolidând astfel capacitatea de răspuns a comunităților.

Proiectul MILEstone, care vizează integrarea migranților pe piața muncii și în comunitățile locale, se aliniază la rândul său cu diverse elemente din documente programatice atât la nivelul raionului Ungheni, cât și la nivel național în Republica Moldova. Precizări și inițiative legate de integrarea migranților există atât în documentele strategice ale Republicii Moldova, cât și în cele ale Raionului Ungheni, deși nu toate sunt extrem de specifice.

- **Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă**, la care Republica Moldova s-a angajat, include obiective legate de reducerea inegalităților și asigurarea accesului la muncă decentă pentru toți, inclusiv migranți. Echipa de Țară ONU în Moldova sprijină Guvernul în atingerea acestor obiective. MILEstone sprijină direct acest obiectiv prin crearea de oportunități pentru migranți de a se integra pe piața muncii și de a contribui la economia locală.
- **Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2030"** are ca scop strategic sporirea calității vieții oamenilor din Republica Moldova și menționează importanța valorificării potențialului fiecărei persoane, indiferent de vârstă, sex, etnie sau alte diferențe, ceea ce include și migranții. SND subliniază importanța incluziunii sociale și economice pentru o societate echitabilă și prosperă. Se menționează necesitatea reintegrării eficiente a persoanelor reîntoarse de peste hotare și valorificarea potențialului diasporei în materie de competențe și calificări. În plus, se recunoaște importanța promovării migrației circulare și valorificarea rezultatelor acesteia pentru dezvoltarea economică durabilă a țării. MILEstone contribuie la realizarea obiectivelor acestei strategii prin facilitarea integrării migranților, care pot aduce competențe și resurse noi pe piața muncii. Incluziunea socială și economică a migranților este esențială pentru o societate echitabilă și prosperă.
- **Programul Național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova** pentru perioada 2025-2027 are ca obiectiv facilitarea integrării progresive a imigranților prin măsuri coordonate în domenii esențiale precum educația, sănătatea, locuințele, asistența socială și piața muncii. Aflat încă în dezbateri publice, programul își propune să stabilească un cadru multisectorial de integrare pentru instituțiile naționale și partenerii internaționali, asigurând respectarea drepturilor și furnizarea serviciilor necesare imigranților, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă a comunității.

Aliniat la strategiile naționale și la legislația în vigoare, programul vizează intervenții în domenii-cheie: acces la educație și recunoașterea calificărilor, servicii de asistență

MILEstone

socială și sănătate, integrarea pe piața muncii, incluziunea comunitară și combaterea discriminării.

Implementarea se va desfășura în perioada 2025-2027, urmărind ajustarea politicilor, consolidarea capacităților instituționale și dezvoltarea mecanismelor eficiente de cooperare, oferind în același timp sprijin direct imigranților pentru integrarea lor socială și economică.

- **Strategia de Dezvoltare Socio-Economică (SDSE) a raionului Ungheni 2022-2030** este aliniată cu SND "Moldova 2030" și vizează creșterea calității vieții locuitorilor. Integrarea migranților poate contribui la atingerea acestui obiectiv prin promovarea coeziunii sociale și economice. SDSE Ungheni menționează rezerva semnificativă de forță de muncă disponibilă în raion, dar și provocările existente pe piața muncii datorită emigrării externe și a scăderii numerice a populației de vârstă activă, a forței de lucru calificate, iar integrarea migranților poate contribui la acoperirea deficitului de forță de muncă și la stimularea creșterii economice. Deși nu există inițiative specifice detaliate privind integrarea migranților în SDSE Ungheni, se menționează importanța cooperării teritoriale a comunităților ca o oportunitate de stimulare a potențialului de dezvoltare, în special de valorificare a resurselor locale și de promovare a inovațiilor sociale. Aceasta ar putea include inițiative de integrare a migranților, dar necesită o abordare pro activă din partea autorităților locale. MILEstone sprijină direct obiectivele SDSE Ungheni prin promovarea coeziunii sociale și economice.
- **Prioritățile de dezvoltare economică locală:** Ramura turismului a fost prioritizată și inclusă în Foaiă de parcurs pentru dinamizarea dezvoltării economice locale în regiunea cheie Ungheni. De asemenea, se urmărește crearea unui brand al producătorilor locali. Migranții pot contribui cu abilități și idei noi la dezvoltarea turismului și la promovarea produselor locale, îmbogățind astfel economia raionului. În plus, MILEstone se aliază cu inițiativele de sprijinire a antreprenoriatului și dezvoltării afacerilor în raionul Ungheni. Strategia menționează existența Zonei Economice Libere "Ungheni-Business" și a altor structuri de sprijinire a afacerilor. Migranții cu spirit antreprenorial pot beneficia de aceste structuri pentru a-și lansa propriile afaceri, contribuind astfel la crearea de locuri de muncă și la creșterea economică.
- **Cooperarea teritorială:** Cooperarea teritorială a comunităților reprezintă o oportunitate importantă de stimulare a potențialului de dezvoltare, în special de valorificare a resurselor locale și de promovare a inovațiilor sociale. MILEstone poate

MILEstone

facilita cooperarea dintre autoritățile locale și organizațiile care sprijină migrații, contribuind la o mai bună integrare a acestora în comunitate.

2.2 Ce vrem să realizăm prin MILEstone?

MILEstone este un proiect relevant și bine aliniat cu prioritățile de dezvoltare ale Republicii Moldova și ale raionului Ungheni. Integrarea eficientă a migrațiilor poate aduce beneficii semnificative pentru economia și societatea locală, contribuind la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și la îmbunătățirea calității vieții pentru toți locuitorii.

Dincolo de aceste considerente generale, raionul Ungheni a ales să participe la proiectul MILEstone dintr-o serie de motive specifice:

- Dorința de a promova coeziunea socială – MILEstone își propune să contribuie la crearea unei societăți mai incluzive, în care migrații să se simtă integrați și valorizați. Proiectul ar putea promova dialogul intercultural și înțelegerea reciprocă între migrații și comunitățile locale.
- Necesitatea de a aborda deficitul de forță de muncă – Integrarea migrațiilor ar putea ajuta la acoperirea acestui deficit și la stimularea creșterii economice locale, așa cum este menționat în Strategia de Dezvoltare Socio-Economică (SDSE) a raionului Ungheni 2022-2030. MILEstone ar putea contribui la dezvoltarea de programe de formare profesională și de sprijin pentru migrații, facilitând accesul acestora la locuri de muncă decente.
- Stimularea antreprenoriatului – MILEstone ar putea oferi sprijin migrațiilor cu spirit antreprenorial pentru a-și lansa propriile afaceri, contribuind astfel la crearea de locuri de muncă și la creșterea economică locală.
- Oportunitatea de a învăța din experiența altor regiuni și consolidarea capacității administrației locale – Schimbul de experiență cu parteneri din alte țări europene ar putea oferi idei noi și abordări inovatoare pentru integrarea migrațiilor. Participarea la MILEstone ar putea ajuta administrația locală să dezvolte politici și programe mai eficiente pentru integrarea migrațiilor.
- Accesarea de resurse financiare și expertiză – Participarea la MILEstone oferă acces la finanțare și expertiză specializată în domeniul integrării migrațiilor.

Impactul proiectului MILEstone asupra politicilor și strategiilor locale

Proiectul MILEstone ar putea avea un impact semnificativ asupra politicilor și strategiilor de dezvoltare la nivel raional și local, influențând o serie de domenii-cheie. Pe lângă integrarea

MILEstone

migranților în planurile de dezvoltare a orașului Ungheni ca pol de creștere, proiectul ar putea contribui la elaborarea unor politici mai incluzive și sustenabile în diverse sectoare:

- Dezvoltarea unor planuri strategice locale pentru integrarea migranților – Experiența acumulată prin MILEstone ar putea sta la baza strategiilor dedicate integrării migranților în raionul Ungheni. Aceasta ar putea include măsuri specifice pentru facilitarea accesului la servicii esențiale, sprijinirea incluziunii economice și sociale și combaterea discriminării. Proiectul de Plan local de acțiune pentru incluziune și integrare în municipiul Ungheni își propune ca obiectiv principal să faciliteze includerea și integrarea refugiaților în cadrul municipalității. Acesta urmărește să realizeze acest lucru prin alinierea la cadrele existente de coordonare umanitară și de dezvoltare și prin valorificarea acestora.
În centrul acestui efort se află Mecanismul de integrare treptată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate din Ucraina, în Republica Moldova, care urmează să constituie o componentă-cheie a viitorului Plan național de dezvoltare 2025-2027. Această aliniere asigură o abordare coerentă, structurată și integrată la nivel național pentru a răspunde nevoilor diverse atât ale refugiaților, cât și ale populației locale, promovând coeziunea socială și durabilitatea
- Adaptarea politicilor educaționale și de formare profesională – Unul dintre efectele proiectului ar putea fi revizuirea programelor de formare profesională pentru a răspunde mai bine nevoilor migranților și angajatorilor locali. De asemenea, proiectul ar putea încuraja dezvoltarea unor programe educaționale multilingve sau adaptate cultural, inclusiv cursuri de limba română pentru migranți și programe de recalificare.
- Extinderea și îmbunătățirea serviciilor sociale și de sănătate – Integrarea migranților necesită servicii sociale și medicale accesibile și adaptate. MILEstone ar putea contribui la dezvoltarea unor mecanisme mai eficiente de incluziune socială, precum centre comunitare sau servicii de consiliere pentru migranți, sprijinindu-i în procesul de adaptare. De asemenea, ar putea încuraja colaborarea dintre instituțiile locale și organizațiile neguvernamentale active în domeniul migrației.
- Promovarea unui mediu favorabil antreprenoriatului și ocupării forței de muncă – Proiectul ar putea sprijini dezvoltarea unor politici locale care să stimuleze participarea migranților pe piața muncii. Printre măsurile posibile se numără crearea unor incubatoare de afaceri, facilitarea accesului la finanțare pentru antreprenorii migranți și promovarea parteneriatelor între angajatori și comunitatea de migranți.
- Consolidarea cooperării internaționale și atragerea de noi oportunități de finanțare – Participarea la MILEstone ar putea deschide noi oportunități pentru accesarea fondurilor europene și internaționale destinate integrării migranților și dezvoltării



MILEstone

durabile. De asemenea, ar putea stimula cooperarea între administrația locală și alte orașe europene care implementează strategii similare.

- Îmbunătățirea mecanismelor de participare civică și dialog intercultural – Un efect pe termen lung al proiectului ar putea fi creșterea implicării migranților în viața comunității prin mecanisme de consultare publică și inițiative de voluntariat. De asemenea, administrația locală ar putea adopta măsuri pentru promovarea diversității culturale și reducerea barierelor sociale dintre migranți și populația locală.

Privim MILEstone nu doar ca pe un proiect punctual, ci ca pe o oportunitate strategică de modernizare și adaptare a politicilor raionale și locale la noile realități socio-economice. Prin integrarea eficientă a migranților, raionul Ungheni poate deveni un exemplu de incluziune și dezvoltare sustenabilă, transformând diversitatea într-un avantaj competitiv pentru întreaga comunitate.

3. Raionul Ungheni: istorie, geografie, dezvoltare, migrație

3.1 Scurt istoric

Orașul Ungheni este una dintre cele mai vechi localități din Republica Moldova, prima dată atestată documentar în 1462, într-un hrisov de la domnitorul Ștefan cel Mare. Există, însă, dovezi certe că așezarea, la început sătuc, exista până la formarea statului medieval moldovenesc. Inițial, localitatea s-a numit Unghiul, probabil de la configurația locului pe care s-a constituit. Aici râul Prut formează, prin cotire bruscă, un unghi perfect.

În secolele XV-XVIII, Ungheniul a fost un important centru comercial datorită poziționării sale pe Drumul Sării și Drumul Pescarilor. Acest lucru a făcut ca localitatea să devină atractivă pentru derularea afacerilor comerciale. După anexarea Moldovei de către Imperiul Rus în 1812, Ungheniul a devenit un important punct vamal și de transport. Cum providența l-a așezat la răscrucea marilor căi de comunicație și, mai important, între două mari centre economice: Iași și Chișinău, potențialul și avantajele pe care le oferea erau evidente, contribuind la dezvoltarea sa economică.

În perioada interbelică (1918-1941), Ungheniul a continuat să se dezvolte economic și social, devenind un centru administrativ de plasă. Către 1930 aici existau trei bănci populare de credit, numeroase întreprinderi manufacturiere, de prelucrare și de comerț.

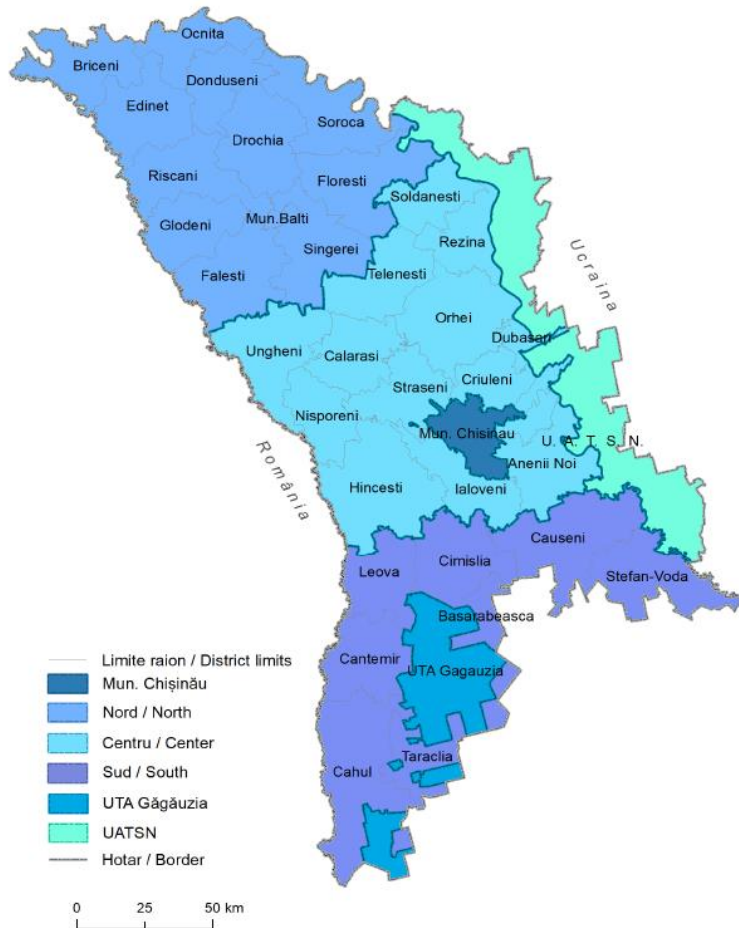
În 1940, raionul Ungheni a fost oficial înființat, iar orașul a fost promovat la statutul de oraș în 1940. Construcția căii ferate Chișinău-Ungheni-Iași (1871-1875) a transformat Ungheniul într-un important punct vamal la hotarul de apus al Imperiului Rus.

După declararea independenței Republicii Moldova, Ungheniul a continuat să fie un important centru economic și cultural.

3.2 Aspecte fizico-geografice

Raionul Ungheni este situat în zona central-vestică a Republicii Moldova, având graniță cu România de-a lungul râului Prut care străbate raionul pe o lungime de 80,3 km și care constituie și frontiera cu Uniunea Europeană din 2007. Raionul ocupă o suprafață de 1.083 km² și se învecinează cu raioanele Fălești, Sângerei, Telenești, Călărași, Nisporeni și județul Iași din România.

MILEstone



Divizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova. Sursa: BNS, Statistica teritorială ediția 2024.

Relieful este variat, incluzând interfluvii, terase fluviale, ravene și versanți predispuși la alunecări de teren, cu altitudini între 30 și 410 m. Clima este moderat-continentală, cu ierni blânde și veri călduroase, temperaturile variind de la -5°C iarna la +30°C vara, iar precipitațiile sunt reduse, predominând aversele.

Rețeaua hidrografică aparține bazinelor Prut și Nistru. Râurile bazinului Nistru, precum Ichel și Cula, curg spre est, având o lungime totală de aproximativ 250 km. În bazinul Prut, principalele râuri sunt Gârla Mică, Gârla Mare, Șoltoiaia, Vladnic, Delia și Vârșava, însumând 780 km în raion. Râul Delia, cu 30 km lungime și un debit mediu de 0,22 m³/s, traversează centrul raionului.

Suprafața acoperită de păduri și vegetație ierboasă oferă aproximativ 3.690 mp de spațiu verde per locuitor. Ariile Naturale Protejate includ rezervația științifică Plaiul Fagului (5.641

ha), rezervația peisajeră Valea Mare (373 ha), cinci sectoare cu vegetație de luncă (155 ha) și opt monumente naturale (13 ha).

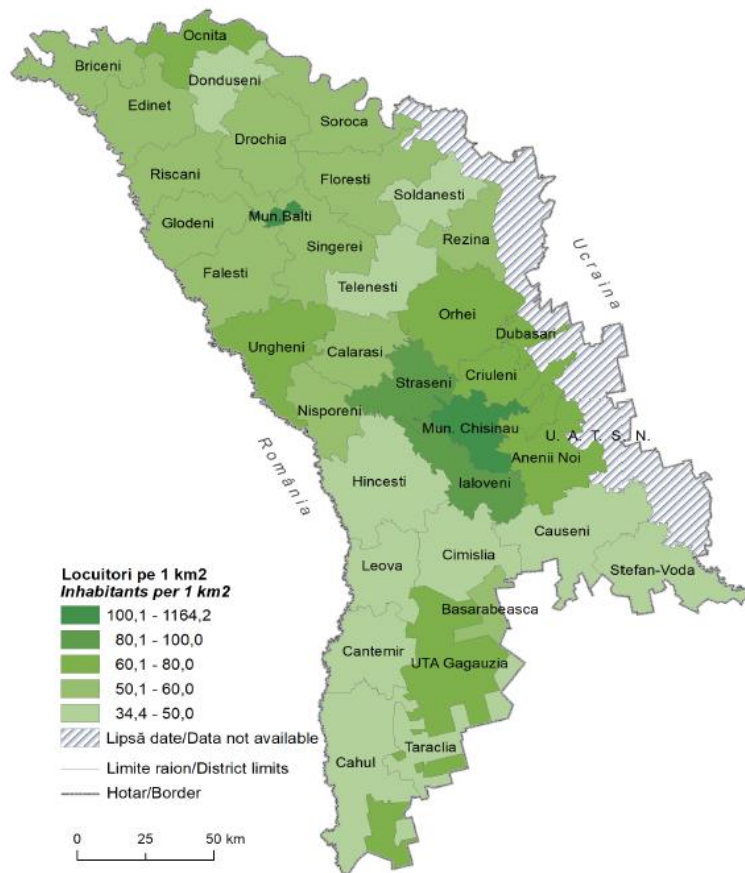
3.3 Aspecte demografice

La 1 ianuarie 2024, populația cu reședință obișnuită în raionul Ungheni era de aproximativ 78668 de locuitori, reprezentând 3,25% din totalul Republicii Moldova. Raionul ocupa locul 2 în cadrul Republicii Moldova după numărul de locuitori, fiind devansat doar de UTA Găgăuzia, conform datelor Biroului Național de Statistică cuprinse în Anuarul Statistica teritorială (ediția 2024), excluzând din comparație mun. Chișinău și mun. Bălți. Ca și unități administrative teritoriale, Raionul Ungheni este împărțit în 20 de comune plus orașul Ungheni, care are statut de municipiu și o populație de aproximativ 30.000 locuitori.

Din 2014, populația este în scădere, cauzată în principal de migrația negativă (-2,5 mii persoane între 2014-2020), în timp ce sporul natural a fost pozitiv (+978 persoane). Între 2005-2019, populația stabilă s-a redus cu 2,3%, plasând raionul pe locul 8 în țară, sub media națională de 4,7%. Diferența dintre populația stabilă și cea prezentă a crescut de la 5,8% în 2014 la 12,3% în 2021.

În perioada 2022-2024, populația cu reședință obișnuită în raionul Ungheni a scăzut de la 84302 la 78668 (-6,7%). Densitatea populației a scăzut și ea în consecință de la 85,8 la 72,7 locuitori pe km² (în intervalul 2018-2024). Populația în vârstă aptă de muncă a scăzut la rândul ei de la 56402 (în 2022) la 51194 (2024) și reprezintă aproximativ 65% din populația totală.

MILEstone



Densitatea populației, 2023. Sursa: BNS, Statistica teritorială ediția 2024.

În 2019, 65% din populație locuia în mediul rural și 35% în urban, situând raionul pe locul 8 (sau 6 fără municipiile Chișinău și Bălți) după ponderea populației urbane, sub media națională de 43%. Populația rurală era distribuită în 32 de UAT-uri, variind între 824 locuitori (Măgurele) și 5518 locuitori (Pârlița), cu o medie de 2206 locuitori per UAT. În 2024, 26158 persoane locuiau în mediul urban (33,25%), în timp ce 52510 locuiau în mediul rural (66,75%).

În 2024, femeile reprezentau 52,3% din populație, cu 8,7 p. p. mai multe decât bărbații, diferență care s-a accentuat continuu din 2007. Dezechilibrul de gen este mai pronunțat în rândul vârstnicilor, evidențiind necesitatea unor oportunități de muncă pentru bărbați și suport pentru femeile în vârstă.

Bilanțul natural în ultimii ani a fost unul negativ (numărul de născuți vii – numărul de decese). Valoarea relativă a acestui bilanț a fost de -1,2 la mia de locuitori în 2022 și -1,6 la mia de locuitori în 2023.

MILEstone

Vârsta medie a populației raionului a crescut ușor în ultimii ani (de la 38,7 ani în 2022 la 39,8 ani în 2024), dar se menține mai scăzută decât în marea majoritate a unităților administrative teritoriale, fiind devansată doar de mun. Chișinău, mun. Bălți și raionul Ialoveni. Îmbătrânirea demografică este mai redusă decât la nivel național, dar în creștere în mediul urban.

3.4 Aspecte socio-economice

Din punct de vedere socio-economic, Ungheni se încadrează în categoria raioanelor medii, având indicatori de dezvoltare per locuitor sub media națională, dar peste sau comparabili cu media Regiunii de Dezvoltare Centru (RD Centru), din care face parte. Această regiune beneficiază de apropierea față de Chișinău, ceea ce a stimulat investițiile și creșterea numărului de agenți economici, contribuind la sporirea ponderii RD Centru în cifra de afaceri și producția industrială națională. Zona Economică Liberă (ZEL) Ungheni a jucat un rol esențial în această evoluție. Municipiul Ungheni este unul dintre orașele cu potențial de a deveni motor de creștere economică regională și națională, în special datorită coridoarelor de dezvoltare care leagă Chișinăul de orașe din RD Centru, inclusiv Ungheni.

Raionul Ungheni este membru al Euroregiunii Siret-Prut-Nistru, un cadru de colaborare transfrontalieră înființat în 2005, care include județele Iași, Bistrița-Năsăud, Prahova și Neamț din România, Unitatea teritorială administrativă Găgăuzia din Republica Moldova și 26 raioane din Republica Moldova. Locuitorii beneficiază de facilități de circulație în România prin Acordul privind micul trafic de frontieră.

Ungheni reprezintă un punct strategic de conectare cu Uniunea Europeană, având infrastructură rutieră și feroviară importantă, precum magistrala Chișinău-Sculeni-Iași și linia de cale ferată Chișinău-Ungheni-Iași. Gara feroviară Ungheni este singura din țară echipată pentru transbordarea vagoanelor între ecartamentele feroviare moldovenesc și european.

Un alt element esențial al cooperării transfrontaliere este conducta de interconectare a rețelelor de transport al gazelor dintre România și Republica Moldova pe direcția Iași-Ungheni, realizată printr-un grant UE. De asemenea, sunt în desfășurare proiecte de integrare a localităților din raion în rețelele centralizate de apă și canalizare din România, inclusiv prin parteneriatul cu operatorul ieșean APAVITAL, care vizează construcția mai multor traversări între localitățile de pe cele două maluri ale Prutului.

Principalele activități economice

Raionul Ungheni are o economie diversificată, cu mai multe sectoare importante. Principalele activități economice sunt:

- Comerțul și serviciile: Sectorul serviciilor este reprezentat de telecomunicații, utilizarea informațională, bancară și asigurări. Există numeroase filiale ale băncilor și agenții de asigurare din Republica Moldova.)
- Industria prelucrătoare: dominată de fabricile auto din Zona Economică Liberă și SA Covoare Ungheni, industria raionului Ungheni include și unități de procesare a produselor agricole, precum morărit, panificație, producerea de mezeluri, conservelor din fructe și legume, precum și băuturi alcoolice și răcoritoare. O altă industrie importantă este producția de fibre, filarea și fabricarea de covoare și preșuri.
- Agricultură: Agricultură joacă un rol esențial în economia raionului, cu o atenție deosebită acordată cultivării cerealelor, tehnice, legumicole și a fructelor. De asemenea, există activități de creștere a vitelor, a porcilor și a păsărilor.
- Construcțiile
- Turismul: Raionul Ungheni beneficiază de oportunități turistice datorită atractivității sale naturale și istorice.

Zona Economică Liberă (ZEL) Ungheni-Business

Zona Economică Liberă „Ungheni-Business” a fost lansată în 2002 și este una din cele 6 zone de acest tip din Republica Moldova și una dintre cele mai atractive. Aceasta oferă un regim preferențial pentru rezidenții săi și este situată la intersecția celor mai importante căi rutiere care leagă țările din UE și fosta CSI. Investitorii beneficiază de facilități fiscale și vamale, ceea ce le permite să deruleze afaceri între piețele de vest și est.

ZEL „Ungheni-Business” se întinde pe o suprafață de 44,8 ha și este situată la doar 45km de orașul Iași și la 53km de Aeroportul Internațional Iași. Portul liber Giurgiulești este situat la 273km depărtare, iar portul internațional Odessa la 294 km.

ZEL „Ungheni-Business” are o varietate de rezidenți activi în diverse domenii, cum ar fi electric și electronic, confecții, auto, textile, mobilier, construcții și prestări servicii. Printre produsele oferite se numără covoare, fire de lână și sintetice, mobilă, articole de îmbrăcăminte, încălțăminte, lacuri și vopsele pentru autovehicule, cabluri și cablaje electronice/electrice, echipamente pentru automobile și materiale termoizolante și hidroizolante.

MILEstone

Obiective culturale/ turistice

Raionul Ungheni oferă numeroase atracții culturale și turistice care atrag în principal amatorii de istorie și cultură. Iată câteva dintre principalele obiective:

- Muzeul de Istorie și Etnografie Ungheni: Acest muzeu prezintă istoria locală, tradițiile și arta populară a regiunii. Colecțiile sale includ peste 10.000 de piese, de la arheologie și numismatică la artă contemporană.



- Podul feroviar peste Prut „Gustave Eiffel”: Construit între 1876-1877, acest pod este supranumit „Turnul Eiffel culcat” și este unicul pod feroviar care leagă cele două maluri ale Prutului.



- Aleea castanilor: O alee de castani plantată în 1975 pe strada centrală a orașului Ungheni, care se întinde pe aproximativ 4 km. În fiecare primăvară, aici se organizează un festival dedicat acestui simbol local.

MILEstone



- Sculpturile din Ungheni: Orașul Ungheni este supranumit „Orașul sculpturilor” datorită celor 80 de sculpturi realizate în cadrul a șapte tabere de sculptură organizate de Primăria Ungheni începând cu anul 2000.
- Rezervația naturală „Plaiul Fagului”: Situată în satul Rădenii Vechi, această rezervație protejează numeroase specii rare de plante și animale, inclusiv Stejarul lui Ștefan cel Mare, un copac secular cu o vârstă de peste 500 de ani.
- Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe”: Înființată în 2004, mănăstirea include mai multe biserici și este un loc de cult și meditație.



- Crama Mircești: Situată în satul Mircești, această vinărie produce vinuri de calitate și oferă ocazia de a explora procesul de producție și de a degusta vinuri locale.

3.5 Migrații din regiune

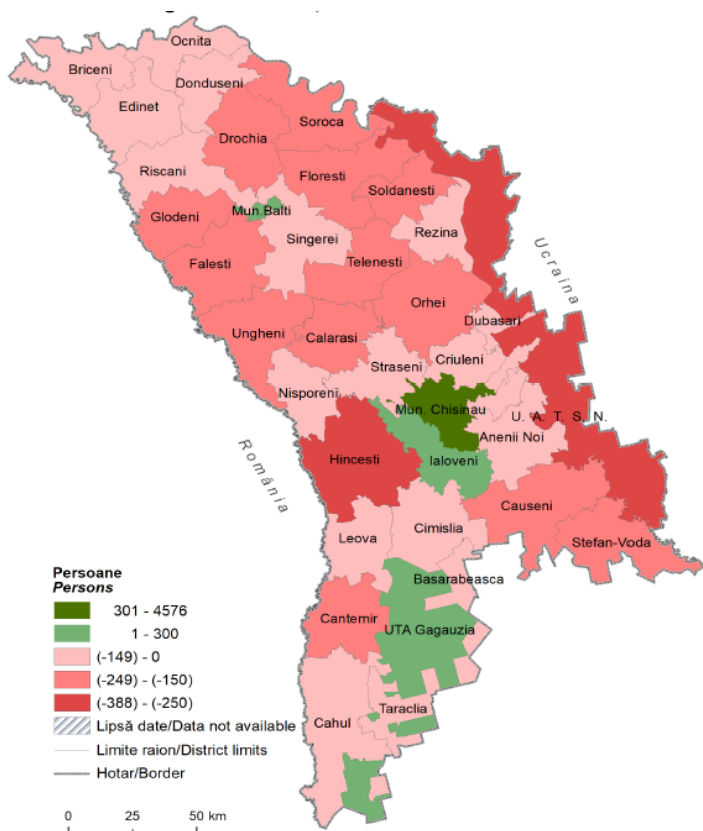
Imigrația în Republica Moldova a înregistrat o creștere semnificativă în 2022 și 2023, fiind influențată în principal de afluxul de persoane din Ucraina. Numărul total de imigranți a crescut de la 2.875 în 2020 la 7.203 în 2023. Principalele motive pentru imigrație au fost munca (42,4%), reîntregirea familiei (38,7%) și studiile (12,7%).

Cele mai mari contingente de imigranți au provenit din Federația Rusă, Ucraina, India, Turcia și România, cu o creștere notabilă a numărului celor din Rusia și India în 2023. De asemenea, numărul străinilor care locuiesc în Republica Moldova a crescut, în special din Ucraina, iar cererile de azil au atins un nivel record în 2022, cu 11.218 solicitări.

În 2023, a fost implementat mecanismul protecției temporare pentru persoanele strămutate din Ucraina. Numărul refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară a crescut, în timp ce naturalizările au rămas la un nivel redus. Deși imigrația poate contribui la atenuarea declinului demografic și la dezvoltarea economică, prevalența emigrației continuă să afecteze populația țării. Date specifice pentru Ungheni nu sunt disponibile.

Migrația internă, determinată de schimbarea de domiciliu a evidențiat solduri negative în raionul Ungheni în perioada 2022-2023, cu numărul celor plecați depășind cu 250 persoane și respectiv 166 de persoane numărul celor veniți, în condițiile în care polul incontestabil de atracție pe plan intern este mun. Chișinău. Mediul urban al raionului Ungheni menține totuși un sold pozitiv al migrației interne, în timp ce în mediul rural cifrele negative devin tot mai mari de la an la an.

MILEstone



Soldul migrației interne determinate de schimbarea de domiciliu. Sursa: BNS, Statistica teritorială ediția 2024.

În ceea ce privește migrația internațională, datele pentru 2021-2022 arată că în ciuda creșterii influxului de imigranți în 2022 la nivelul raionului (5944 persoane față de 2375 în anul precedent), bilanțul migratoriu internațional este unul negativ, cu numărul emigranților depășind considerabil pe cel al imigranților (-1996 persoane în 2021/ - 2518 persoane în 2022).

O adâncire a tematicii migrației în Republica Moldova și raionul Ungheni vor fi abordate în partea a 5-a (Analiza ariilor cheie) a acestui studiu.

3.6 Politici și legislație referitoare la fenomenul migrației internaționale

Republica Moldova demonstrează un angajament semnificativ în alinierea legislației și politicilor sale în domeniul migrației și azilului cu convenții, acorduri și tratate internaționale referitoare la migrație și drepturile migranților. Acest angajament este subliniat în diverse legi, hotărâri de guvern și în activitatea Inspectoratului General pentru Migrație.

Principalele aspecte ale alinierii Republicii Moldova la instrumentele internaționale:

Convenția privind statutul refugiaților din 1951 și Protocolul adițional din 1967: Republica Moldova a aderat la aceste documente prin Legea nr. 677-XV din 23.11.2001. Legislația națională, cum ar fi Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, este elaborată în conformitate cu aceste prevederi, recunoscând statutul de refugiat și oferind protecție persoanelor care îndeplinesc condițiile stabilite.

Convențiile ONU din 1954 și 1961 privind statutul apatrizilor și privind reducerea cazurilor de apatridie: Republica Moldova a ratificat aceste convenții în decembrie 2011 prin Legea Nr. 275 din 27 decembrie 2011. Procedura de recunoaștere a statutului de apatrid în Republica Moldova este realizată în limitele prevederilor acestor norme internaționale.

Declarația Universală a Drepturilor Omului: Republica Moldova a aderat la acest document prin Hotărârea Parlamentului RM nr.217-XII din 28.07.1990. Principiile acestei declarații stau la baza politicilor în domeniul migrației.

Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale: Republica Moldova a aderat la această convenție la 30.12.1998. Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului este un principiu central în gestionarea admiterii și șederii străinilor.

Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană: Acest acord include prevederi referitoare la cooperarea în domeniul migrației, al azilului și al gestionării frontierelor. Republica Moldova își aliniază politicile și legislația cu acquis-ul comunitar în aceste domenii.

Acorduri de readmisie: Republica Moldova a încheiat acorduri de readmisie cu statele UE și alte state terțe. Aceste acorduri stabilesc proceduri pentru returnarea persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, în conformitate cu normele internaționale. Un exemplu specific este Acordul moldo-comunitar privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, semnat în 2007.

Convenția Consiliului Europei cu privire la combaterea traficului de ființe umane: Republica Moldova a aderat la această convenție, care a intrat în vigoare pentru țară la 09.12.2005. Lupta

MILEstone

Împotriva traficului de ființe umane este o prioritate, fiind adoptate legi și politici în acest sens. Deși Codul Penal menționat anterior nu detaliază această infracțiune, alte surse indică existența legislației relevante (Legea nr. 241/2005).

Pactul Global pentru o Migrație Sigură, Ordonată și Reglementată (GCM): Republica Moldova aderă la principiile acestui pact și evaluează situația pentru o mai bună implementare a angajamentelor asumate.

Acorduri bilaterale de securitate socială: Republica Moldova a semnat acorduri bilaterale de securitate socială cu mai multe state pentru a proteja drepturile lucrătorilor migranți și ale familiilor lor.

Protecția internațională: Republica Moldova asigură accesul la un proces echitabil și eficient al procedurii de azil și exercitarea drepturilor solicitanților de azil, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară și temporară în conformitate cu legislația națională și tratatele internaționale

Fenomenul migrației în Republica Moldova este reglementat de mai multe acte normative care stabilesc cadrul legal privind imigrarea, emigrarea, drepturile și obligațiile migranților, precum și gestionarea acestui fenomen. Cele mai relevante legi și reglementări includ:

Legea nr. 200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, cu modificările ei ulterioare:

- Stabilește regulile de intrare, ședere și ieșire a străinilor de pe teritoriul Republicii Moldova.
- Include prevederi privind acordarea vizelor, permisul de ședere, azilul și expulzarea.
- Articolul 5 prevede măsuri pentru integrarea străinilor în viața economică, socială și culturală a Republicii Moldova, garantându-le acestora condiții adecvate de integrare, dacă au obținut dreptul de ședere.
- Integrarea este sprijinită prin:
 - ✓ Centre de integrare: Autoritatea competentă creează centre dedicate, iar metodologia acestora este aprobată de Guvern.
 - ✓ Acces la măsuri de integrare: Străinii beneficiază de aceste măsuri conform Legii nr. 274/2011.
 - ✓ Cooperare interinstituțională: Autoritățile centrale și locale colaborează cu organizații naționale și internaționale pentru derularea programelor de integrare și atragerea resurselor financiare necesare.

Legea nr. 270 din 18.12.2008 cu modificările ulterioare privind azilul în Republica Moldova

- Legea stabilește cadrul juridic și instituțional pentru sistemul de azil în Republica Moldova, definind diverse forme de protecție (statutul de refugiat, protecție umanitară, protecție temporară și azil politic), procedurile de acordare și încetare a acestora, precum și drepturile și obligațiile solicitanților de azil și beneficiarilor de protecție. Textul detaliază atribuțiile autorităților competente (în special Direcția Azil și Integrare), principiile generale (nediscriminare, nereturnare, unitatea familiei), și procedurile de examinare a cererilor de azil, inclusiv proceduri rapide și pentru cazuri speciale (minori neînsoțiți, persoane cu nevoi speciale). Scopul principal este asigurarea respectării drepturilor omului și armonizarea legislației naționale cu cea internațională în domeniul azilului.

Legea nr. 180 din 10.07.2008 cu privire la migrația de muncă

- Reglementează angajarea cetățenilor Republicii Moldova peste hotare și a cetățenilor străini în țară.
- Prevede drepturile și obligațiile angajatorilor și lucrătorilor migranți.

Legea nr. 274 din 27.12.2011 cu modificările ulterioare privind integrarea străinilor în Republica Moldova (în vigoare 24.03.23)

- Scopul principal al legii este de a stabili un cadru juridic uniform pentru integrarea străinilor în viața economică, socială și culturală a Republicii Moldova, asigurându-le drepturile și libertățile, dar și definindu-le obligațiile. Legea definește "integrarea" ca un proces cuprinzător și participativ, detaliind măsuri de integrare specifice, precum cursuri de limbă română, acomodare socio-culturală, și acces la piața muncii. De asemenea, legea stabilește rolurile diferitelor instituții de stat în acest proces, precum și mecanisme de coordonare și monitorizare, inclusiv programe de integrare pentru beneficiarii de protecție internațională, cu prevederi speciale pentru cazuri de vulnerabilitate.

Legea nr. 269 din 09.11.1994 privind ieșirea și intrarea în Republica Moldova

- Reglementează condițiile și procedurile de ieșire și intrare a cetățenilor Republicii Moldova.
- Garantează cetățenilor Republicii Moldova, cetățenilor străini și apatrizilor dreptul de ieșire și intrare în Republica Moldova. Apatrizii, refugiații și beneficiarii de protecție umanitară își exercită acest drept în baza documentului de călătorie eliberat de organele competente, iar cetățenii Republicii Moldova în baza pașaportului. Legea stabilește restricții temporare la acest drept.

MILEstone

- Reglementează modul de eliberare a actelor de ieșire și intrare.
- Reglementează modul de soluționare a litigiilor privind eliberarea acestor acte.
- Prevede drepturile și obligațiile persoanelor care ies și care intră în Republica Moldova pentru domiciliere sau ședere provizorie, stabilite de legislația în vigoare. Orice limitare arbitrară a drepturilor civile, a dreptului la muncă și la locuință este interzisă.

Legea 257 din 01-11-2013

Această lege distinge între:

- Resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova.
- Resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova

Codul Penal al Republicii Moldova

- conține prevederi specifice legate de trecerea ilegală a frontierei de stat și organizarea migrației ilegale, precum și prevederi conexe, cum ar fi cele legate de falsificarea de documente și expulzarea străinilor care au comis infracțiuni.

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

HG 16 din 11.01.2023

- În esență, reorganizează cadrul legal și funcțional al instituției responsabile de migrație în Republica Moldova, înlocuind vechea denumire "Biroul migrație și azil" cu "Inspectoratul General pentru Migrație" în numeroase acte normative și stabilind structura teritorială și regulamentul de funcționare al noii entități.

Aceste legi și reglementări oferă baza juridică pentru gestionarea migrației și asigurarea drepturilor migranților, aliniindu-se la standardele internaționale.

Republica Moldova oferă mai multe forme de protecție, inclusiv statutul de refugiat (în conformitate cu Convenția de la Geneva), protecția umanitară (pentru persoane care riscă vătămări grave în țara de origine), protecția temporară (pentru afluxuri masive de refugiați, precum cei din Ucraina) și azilul politic (acordat în cazuri excepționale). Solicitarea azilului garantează accesul la servicii esențiale, iar principiul nereturnării este respectat, ceea ce

MILEstone

înseamnă că nicio persoană nu poate fi expulzată într-o țară unde viața sau libertatea sa sunt amenințate.

Începând cu 24 februarie 2022 și până la instituirea mecanismului de protecție temporară, șederea în Republica Moldova și accesul la drepturile persoanelor strămutate din Ucraina au fost reglementate prin Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale (CSE) a Republicii Moldova. Aceasta avea atribuția de a emite măsuri necesare în contextul stării de urgență, declarată prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24.02.2022.

Cadrul normativ pentru gestionarea proceselor migraționale și asigurarea drepturilor fundamentale ale persoanelor strămutate a fost stabilit prin Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, completată de 11 Dispoziții ale CSE.

Pentru a garanta respectarea drepturilor fundamentale și a asigura protecția persoanelor strămutate, Guvernul Republicii Moldova a decis, la 18 ianuarie 2023, acordarea protecției temporare începând cu 1 martie 2023, în baza art. 21 din Legea nr. 270/2008. Acest mecanism vizează atât persoanele strămutate din Ucraina, cât și anumiți resortisanți ai țărilor terțe.

Adoptarea protecției temporare a reprezentat un pas esențial pentru asigurarea unui statut juridic mai stabil și pentru facilitarea incluziunii acestora în Republica Moldova. Este pentru prima dată când țara a implementat acest mecanism, aliniindu-se astfel la măsurile adoptate de statele Uniunii Europene. Acest sistem de protecție temporară pentru refugiații ucraineni, oferă dreptul de a rămâne pe teritoriul țării și asigură accesul la servicii de bază precum muncă, educație și asistență medicală.

La 26 februarie 2025 Guvernul Republicii Moldova a prelungit protecția temporară pentru persoanele strămutate din Ucraina până la 1 martie 2026. Începând cu 1 martie 2025, au fost implementate mai multe modificări.

A fost extinsă categoria beneficiarilor, incluzând și persoanele cu permise de ședere permanente în Ucraina, apatrizii recunoscuți de autoritățile ucrainene, copiii născuți după 24 februarie 2022 din părinți cetățeni ai unui stat terț sau apatrizi, precum și familiile formate după această dată, dacă au domiciliat în Ucraina.

Documentele acceptate pentru protecție includ și cele emise de Secția Consulară a Ambasadei Ucrainei în Republica Moldova.

Minorii sub 14 ani pot trece frontiera cu certificatul de naștere, iar cei peste 15 ani trebuie să prezinte documente de identitate.

MILEstone

Au fost stabilite reguli clare pentru acordarea și retragerea protecției temporare, iar beneficiarii trebuie să informeze autoritățile locale despre înscrierea copiilor la școală în termen de 5 zile lucrătoare. Persoanele pot renunța voluntar la protecție printr-o cerere scrisă.

Adulții pot traversa frontiera cu actul național de identitate doar o singură dată, cu excepția rezidenților din zona de frontieră.

Înregistrarea pe site-ul oficial nu conferă automat statutul de beneficiar, care se obține doar la eliberarea actului de identitate de către Inspectoratul General pentru Migrație. Beneficiarii trebuie să se prezinte la sediile IGM în termen de 30 de zile lucrătoare pentru documentare. Cărțile de identitate eliberate vor fi valabile până la 1 martie 2026, iar valabilitatea lor poate fi verificată prin scanarea codului QR.

Politicile și legislația privind migrația și refugiații în Republica Moldova sunt gestionate de Inspectoratul General pentru Migrație (IGM), autoritate subordonată Ministerului Afacerilor Interne. IGM este responsabil de implementarea politicilor naționale privind migrația, azilul, apatridia și integrarea străinilor. IGM are atribuții în supravegherea regimului de ședere, prevenirea migrației ilegale și facilitarea admisiei legale a străinilor pentru muncă, studii sau reîntregirea familiei. De asemenea, sunt aplicate măsuri de returnare pentru persoanele aflate în ședere ilegală. Integrarea străinilor este sprijinită prin cursuri de limbă, acces la servicii educaționale și integrare în piața muncii.

Republica Moldova colaborează cu organizații internaționale, inclusiv UNHCR, pentru asigurarea protecției refugiaților și îmbunătățirea politicilor de migrație. În prezent, raionul Ungheni nu are un cadru legislativ distinct în domeniul migrației și refugiaților, aplicându-se legislația națională.

4. Ecosistemul local

Pentru a înțelege contextul local al principalilor actori din domeniul migrației în Raionul Ungheni, vom menționa pe scurt și principalii actori la nivel național, responsabili pentru legiferarea și administrarea aspectelor referitoare la acest fenomen.

4.1 Stakeholders principali

La Nivel Național:

- Guvernul Republicii Moldova: Responsabil de adoptarea politicilor și hotărârilor în domeniul migrației și azilului, colaborând cu organizații internaționale precum Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR).
- Inspectoratul General pentru Migrație (IGM): Autoritatea principală responsabilă pentru implementarea politicilor statului în domeniul migrației, azilului, apatridiei și integrării străinilor. IGM gestionează procedurile de acordare a statutului de refugiat, supraveghează regimul de ședere al străinilor și coordonează integrarea acestora în societate. În cadrul IGM funcționează Direcția azil și integrare, direct implicată în înregistrarea cererilor de azil, interviuarea solicitanților, colectarea datelor și realizarea măsurilor de protecție și asistență.
- Ministerul Afacerilor Interne (MAI): IGM este subordonat MAI, care are responsabilitatea generală pentru afacerile interne, inclusiv gestionarea migrației.
- Președintele Republicii Moldova: Are competența de a acorda azil politic.
- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM): Prin Direcția Migrația Forței de Muncă, ANOFM este relevantă în contextul migrației forței de muncă și poate oferi servicii de asistență în recrutare pentru refugiați.
- Organizații internaționale și neguvernamentale: UNHCR și diverse ONG-uri oferă asistență umanitară, juridică și socială refugiaților și migranților, colaborând strâns cu autoritățile naționale.

La Nivelul Raionului Ungheni:

- Autoritățile administrației publice locale: Primăria și Consiliul Raional Ungheni joacă un rol esențial în implementarea politicilor naționale la nivel local, facilitând integrarea străinilor și oferind servicii sociale, educaționale și medicale.
- Subdiviziuni teritoriale ale IGM: Direcția Regională Centru, cu sediul în Chișinău.
- Agenția Teritorială de Asistență Socială (ATAS) Centru-Vest: Înființată în ianuarie 2024, ATAS Centru-Vest are sediul în Ungheni și deservește raioanele Ungheni, Călărași și Nisporeni. Aceasta a preluat atribuțiile fostelor Direcții Generale de Asistență Socială și Protecție a Familiei, oferind servicii sociale, inclusiv pentru migranți și refugiați.
- Direcția Ocuparea Forței de Muncă Ungheni
- Organizații neguvernamentale locale: ONG-uri locale care oferă asistență directă refugiaților și migranților, în parteneriat cu entități naționale sau internaționale.
- Angajatorii din raion, în special cei din ZEL Ungheni: Zona Economică Liberă Ungheni găzduiește numeroși angajatori care pot facilita integrarea economică a migranților prin oferirea de locuri de muncă. Deși sursele nu specifică numele companiilor, ZEL Ungheni este cunoscută pentru atragerea investițiilor și crearea de oportunități de angajare.

O analiză mai amplă a actorilor principali în raport cu fenomenul migrației precum și a rolului, inițiativelor acestora și a problemelor cu care se confruntă va face obiectul unei secțiuni din capitolul 5 al acestui studiu.

În urma întâlnirilor de tip focus-grup realizate prin Proiectul MILEstone , în cursul lunii februarie 2025 cu o serie de stakeholders din cadrul administrației locale și agenții și direcții direct implicate în gestionarea proceselor asociate migrației în cadrul raionului, au fost discutate și identificate o serie de aspecte specifice în baza cărora am realizat o analiză SWOT.

4.2 Analiza SWOT – Raionul Ungheni

Puncte forte:

Creșterea sprijinului din partea organizațiilor internaționale și locale a adus beneficii nu doar migranților, ci și cetățenilor locali prin proiecte sociale comune.

Există posibilitatea de integrare a migranților în sectoare economice unde forța de muncă locală este insuficientă, în special în domenii care necesită muncitori necalificați.

MILEstone

Imaginea Republicii Moldova pe plan internațional s-a îmbunătățit datorită ajutorului oferit refugiaților ucraineni.

Există migranți care vin să investească și să deschidă afaceri în Republica Moldova și în Raionul Ungheni.

Există angajatori în Zona Economică Liberă (ZEL) Ungheni, (cum ar fi Lear Corporation și EuroYarns), care au angajat migranți și au capacitatea de a oferi locuri de muncă. Oportunitățile de angajare, în special în sectoarele cu cerere mare de forță de muncă, oferă de asemenea o modalitate importantă de integrare economică.

Instituțiile locale și-au consolidat capacitatea de a furniza servicii, beneficiind de inițiative de formare a personalului menite să răspundă mai eficient nevoilor refugiaților. Înființarea unui centru comunitar în mun. Ungheni a devenit un punct central pentru interacțiunea socială, facilitând legăturile dintre localnici și refugiați.

Poziția strategică a municipiului Ungheni, situat la frontieră, îmbunătățește accesul la resurse și oportunități de integrare, în timp ce infrastructura publică, inclusiv transportul accesibil, susține mobilitatea necesară pentru muncă, accesul la servicii și participarea la viața comunitară.

Puncte slabe:

S-a constatat o creștere a prețului chiriilor, afectând vulnerabilitatea populației locale și a migranților interni. Acest fenomen este posibil asociat și cu creșterea prețului proprietăților pe piața imobiliară locală. Dificultățile economice, precum salariile reduse și costurile ridicate ale chiriei, agravează situația financiară a refugiaților, iar incertitudinile juridice legate de expirarea statutului de protecție temporară (TP) contribuie la un sentiment de instabilitate.

Barierile lingvistice reprezintă o provocare majoră, deoarece mulți refugiați întâmpină dificultăți în comunicarea în limba română, ceea ce le îngreunează integrarea atât pe plan social, cât și profesional. Lipsa unor programe sistematizate de învățare a limbii române care să faciliteze integrarea.

Există nemulțumiri legate de percepția că sprijinul acordat migranților externi este exagerat în comparație cu cel pentru localnici, în situația în care a avut loc inclusiv sistarea anumitor indemnizații sociale locale în paralel cu acordarea de ajutoare către refugiați.

Există dificultăți în integrarea anumitor grupuri, cum ar fi românii ucraineni, percepuți ca fiind mai puțin dispuși să contribuie activ în comunitate și asociați cu o infraționalitate ridicată.

MILEstone

Există o integrare insuficientă a copiilor migranților în sistemul educațional, în special a celor de etnie romă.

Angajatorii se confruntă cu un turnover ridicat în rândul migranților pe piața muncii, cauzând dificultăți în menținerea personalului stabil, mulți migranți rămânând doar pentru perioade foarte scurte în Republica Moldova, aflându-se deseori în tranzit spre Europa de Vest. Deși migrația forței de muncă locale creează locuri vacante, există dificultăți în atragerea și menținerea migranților. Angajatorii din ZEL Ungheni au înregistrat o scădere a numărului de migranți angajați după stadiile inițiale ale conflictului ruso-ucrainean.

Migranții din Ungheni sunt înregistrați doar la nivel național, la Chișinău, ceea ce creează lacune statistice și dificultăți în monitorizare și sprijinire. Lipsa unei baze de date naționale a refugiaților, complică eforturile de a oferi sprijin direcționat.

Există o lipsă a unui centru unic de integrare în Raionul Ungheni care să asigure servicii esențiale precum înregistrare, consiliere, cursuri de limbă sau sprijin juridic.

Există necesitatea unui regulament clar care să stabilească structurile responsabile pentru primire/suport migranți în fiecare zonă.

În Republica Moldova, migranții nu pot avea statut de șomeri și nu există cadru legal pentru a beneficia de ajutor de șomaj sau sprijin financiar pentru inițierea unei afaceri.

Cursurile de calificare și recalificare pentru migranți nu sunt suficient de extinse, iar lipsa statutului de șomer le restricționează accesul gratuit la cursurile oferite de serviciile Forțelor de Muncă. Cursurile ONG disponibile în Bălți sau Chișinău sunt greu accesibile din cauza problemelor de transport/cazare. Nu există cursuri de recalificare orientate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale pentru adulți (implicit migranți).

Oportunități:

Se poate profita de creșterea sprijinului din partea organizațiilor internaționale și locale pentru a dezvolta proiecte de integrare mai eficiente.

Există posibilitatea de a acoperi deficitul de forță de muncă în anumite sectoare prin integrarea migranților.

Se pot implementa modele de bune practici din alte țări, cum ar fi:

MILEstone

- Crearea unor centre de integrare care combină sprijinul administrației locale cu implicarea universităților, oferind acces la resurse pentru învățarea limbii (model Suedia).
- Asigurarea unui sprijin logistic solid și colaborarea cu diverse structuri (organizații sindicale, biserici etc.) pentru a facilita integrarea (model Italia).
- Implicarea migrantilor bine integrați ca mentori sau manageri în proiecte de sprijin (model Germania).
- Se pot oferi cursuri gratuite de limbă română și implementa manuale practice similare celor utilizate în alte țări europene.
- Programe specializate de formare profesională în sectoarele cu cerere de forță de muncă pot contribui la crearea de oportunități de angajare

Există oportunitatea de a crea un centru unic de integrare în Ungheni care să coordoneze toate serviciile pentru migrații.

Se pot introduce programe educaționale obligatorii pentru copiii migrantilor pentru a facilita integrarea lor.

Se pot încuraja angajatorii să dezvolte programe de mentorat și calificare pentru migrații, adaptate la nevoile pieței locale.

Se pot crea parteneriate între administrația publică locală și organizațiile internaționale pentru a coordona mai bine ajutorul oferit.

Riscuri:

Percepția negativă și nemulțumirile legate de sprijinul acordat migrantilor pot duce la tensiuni sociale.

Dificultățile de integrare a anumitor grupuri pot persista și pot afecta negativ coeziunea socială. Nivelurile ridicate de șomaj în rândul refugiaților ar putea duce la instabilitate economică și, eventual, la creșterea infracționalității.

Turnover-ul ridicat al migrantilor pe piața muncii poate continua să creeze instabilitate pentru angajatori și să limiteze beneficiile pe termen lung ale migrației forței de muncă.

Lipsa unui cadru legal adecvat pentru statutul migrantilor pe piața muncii (de exemplu, statutul de șomer) poate împiedica integrarea lor economică.

Dependența excesivă de sprijinul extern, dacă nu se dezvoltă parteneriate locale solide și soluții durabile, ar putea fi o amenințare pe termen lung.

Pe termen lung, riscul escaladării conflictului în regiune, inclusiv în Republica Moldova, reprezintă o amenințare constantă atât pentru refugiați, cât și pentru comunitățile locale.

4.3 Grup țintă

În cadrul proiectului și implicit în cadrul acestui studiu de bază, raionul Ungheni își propune să trateze situația tuturor categoriilor de migranți prezenți pe teritoriul său. Spre deosebire de regiuni europene cu o experiență mai îndelungată în gestionarea migrației, Republica Moldova și raionul Ungheni se confruntă cu un fenomen relativ nou de imigrație externă. Din acest motiv, abordarea utilizată în cadrul proiectului MILEstone urmărește să definească „migrantul” într-un sens mai larg, incluzând atât persoanele cu statut recunoscut de refugiat, cât și alți migranți care locuiesc și muncesc în raion. Acest cadru extins permite o înțelegere mai amplă a dinamicii migrației și contribuie la dezvoltarea unor politici și adaptări structurale eficiente, menționate anterior la subpunctul 2.2.

Un grup care necesită o atenție deosebită este reprezentat de refugiații ucraineni, al căror număr a crescut considerabil în urma conflictului ruso-ucrainean. Datorită particularităților juridice și sociale specifice acestui grup, integrarea lor necesită măsuri suplimentare de sprijin.

Prin această abordare, proiectul MILEstone își propune nu doar să îmbunătățească accesul migranților la piața muncii și la servicii esențiale, ci și să faciliteze o integrare mai eficientă a acestora în comunitatea locală, asigurând o implementare mai rapidă și mai eficientă a îmbunătățirilor structurale necesare.

5. Analiza ariilor cheie

5.1 Fenomenul migrației în Europa și în Republica Moldova

5.1.a Istoric

Migrația în Europa a fost un fenomen constant de-a lungul istoriei, influențat de diverși factori economici, politici și sociali. În ultimele decenii, Europa a devenit o destinație majoră pentru migranți din întreaga lume, datorită prosperității economice și relativei stabilități politice.

Istoric, prosperitatea economică relativă și stabilitatea politică a Europei au atras imigranți. Acest lucru este reflectat în sursele care se concentrează pe presiunea migratorie crescută asupra Europei în ultimii ani și pe răspunsurile UE la această provocare. Un eveniment semnificativ care a modelat abordarea UE față de migrație a fost criza refugiaților din 2015 și 2016. Afluxul de refugiați și migranți, în special din Siria, a tensionat sistemul de azil al UE și i-a expus slăbiciunile. Acest lucru a dus la apeluri pentru reforme și o abordare mai coordonată a gestionării migrației la nivelul UE.

Ca răspuns la această criză și la presiunile migratorii continue, UE a adoptat mai multe abordări pentru gestionarea migrației. Acestea includ consolidarea controalelor la frontieră (prioritate cheie a UE), cooperarea cu țările de origine și de tranzit și reformarea sistemului de azil. Acest lucru este evident în desfășurarea crescută a Frontex (Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă) și utilizarea tehnologiei satelitare pentru a monitoriza și proteja frontierele externe ale UE.

Cooperarea cu țările de origine și de tranzit implică colaborarea cu aceste țări pentru a aborda cauzele fundamentale ale migrației, cum ar fi sărăcia, conflictele și schimbările climatice. Asistența financiară și inițiativele de consolidare a capacităților sunt instrumente cheie în această abordare. Contribuția UE la Fondul Fiduciar de Urgență pentru Africa exemplifică această abordare cooperativă.

Reforma sistemului de azil este un alt aspect crucial al strategiei de gestionare a migrației a UE. Sursele evidențiază mai multe critici aduse sistemului actual, inclusiv complexitatea acestuia, inconsecvențele între statele membre și vulnerabilitatea la abuzuri. UE lucrează pentru a crea un sistem mai echitabil și mai eficient care să asigure o distribuție mai echitabilă a responsabilității între statele membre și să descurajeze practici precum "shopping-ul de azil".

MILEstone

În același timp, facilitarea migrației legale pentru muncă, studii sau reunificare familială este văzută de UE ca o modalitate de a gestiona migrația mai eficient și de a răspunde nevoilor specifice ale pieței muncii.

UE recunoaște, de asemenea, că integrarea de succes este crucială pentru coeziunea socială și bunăstarea atât a migrantilor, cât și a comunităților gazdă. Aceasta implică furnizarea de cursuri de limbă, acces la locuri de muncă și educație și combaterea discriminării.

În contextul migrației recente, conflictul din Siria și alte regiuni afectate de război au dus la un aflux semnificativ de refugiați în Europa. În 2021, aproximativ 1,2 milioane de cereri de azil au fost depuse în UE, iar 362.753 de persoane au ajuns în Uniunea Europeană traversând Marea Mediterană. De asemenea, în 2022, 8% din populația țărilor UE era formată din non-naționali, dintre care 3% erau cetățeni ai altor țări UE și 5% erau cetățeni ai țărilor non-UE. În 2022, aproximativ 5,1 milioane de imigranți au intrat în Uniunea Europeană din țări non-UE, reprezentând o creștere semnificativă față de anii anteriori. Unul dintre factorii majori care au contribuit la creșterea numărului de imigranți în 2022 a fost invazia rusă în Ucraina. Pe lângă conflictul din Ucraina, alte regiuni afectate de conflicte și instabilitate politică au contribuit la creșterea numărului de imigranți. Persoanele din țări precum Siria, Afganistan și alte zone de conflict au continuat să caute refugiu în Europa. De asemenea, 1,5 milioane de persoane care locuiau anterior într-un stat membru al UE s-au mutat într-un alt stat membru în același an.

Migrația în Europa este influențată de o combinație de factori economici, de mediu, politici și sociali. Prosperitatea economică și stabilitatea politică a UE au avut un efect de atracție considerabil asupra imigranților. În 2023, 27,3 milioane de persoane, reprezentând 6,1% din populația totală a UE, erau cetățeni non-UE. În plus, 42,4 milioane de persoane, adică 9% din totalul locuitorilor UE, s-au născut în afara UE.

Aceste date subliniază complexitatea și amploarea fenomenului migrației în Europa, evidențiind necesitatea unor politici eficiente și coordonate pentru gestionarea fluxurilor migratorii și integrarea migrantilor în societățile europene.

5.1.b Abordări pe care UE le-a adoptat pentru gestionarea migrației de-a lungul timpului

Abordări timpurii

Libera circulație a cetățenilor UE

Stabilită devreme în istoria Uniunii Europene, politica de liberă circulație a cetățenilor UE a fost un pilon fundamental al integrării europene. Această politică acordă cetățenilor UE dreptul de a trăi, munci și studia în orice stat membru, facilitând astfel migrația intra-UE și promovând coeziunea economică și socială.

Contextul istoric și implementarea

- **Tratatul de la Roma (1957):** Libera circulație a fost introdusă ca un principiu esențial în Tratatul de la Roma, care a fondat Comunitatea Economică Europeană (CEE). Acest tratat a stabilit bazele pentru crearea unei piețe comune, unde bunurile, serviciile, capitalul și persoanele pot circula liber.
- **Directiva 2004/38/CE:** Această directivă a consolidat drepturile cetățenilor UE și ale membrilor familiilor lor de a se muta și de a rezida liber în statele membre. Directiva a simplificat procedurile administrative și a clarificat condițiile în care cetățenii UE pot exercita aceste drepturi.

Impactul asupra migrației intra-UE

- **Mobilitatea forței de muncă:** Politica de liberă circulație a facilitat mobilitatea forței de muncă în cadrul UE, permițând cetățenilor să caute oportunități de muncă în alte state membre. Aceasta a contribuit la reducerea șomajului în regiunile cu surplus de forță de muncă și la acoperirea deficitului de forță de muncă în regiunile cu cerere ridicată.
- **Accesul la educație:** Studenții din UE au beneficiat de oportunități de studiu în alte state membre, contribuind la creșterea competențelor și la schimbul cultural. Programele de mobilitate, cum ar fi Erasmus, au jucat un rol crucial în promovarea educației transfrontaliere.
- **Integrarea socială și culturală:** Libera circulație a cetățenilor UE a încurajat integrarea socială și culturală, permițând cetățenilor să trăiască și să interacționeze cu persoane din diferite culturi și medii. Aceasta a contribuit la consolidarea identității europene și la promovarea valorilor comune.

Politici axate pe atragerea migranților calificați

MILEstone

Recunoscând necesitatea unor competențe specifice și abordând lacunele de pe piața muncii, Uniunea Europeană a dezvoltat politici menite să atragă persoane înalt calificate din afara UE. Aceste politici au fost esențiale pentru a asigura competitivitatea economică și pentru a răspunde nevoilor pieței muncii în continuă schimbare.

Programul Blue Card

Programul Blue Card este una dintre principalele inițiative ale UE pentru atragerea lucrătorilor înalt calificați din afara Uniunii Europene. Lansat în 2009, acest program oferă un permis de muncă și de ședere pentru cetățenii din țări terțe care îndeplinesc anumite criterii de calificare și salarizare.

- Criterii de eligibilitate: Pentru a obține o Blue Card, solicitanții trebuie să aibă o ofertă de muncă cu un salariu minim specificat și să dețină calificări profesionale sau academice relevante pentru poziția respectivă.
- Beneficii: Titularii Blue Card beneficiază de drepturi extinse, inclusiv posibilitatea de a aduce membrii familiei în UE, acces la piața muncii și oportunități de mobilitate în cadrul UE.
- Impact: Programul Blue Card a facilitat atragerea de talente înalt calificate în diverse sectoare, cum ar fi tehnologia informației, ingineria și medicina, contribuind la inovare și creștere economică.

Inițiative pentru cercetători și studenți

UE a implementat, de asemenea, inițiative specifice pentru a facilita intrarea și șederea cercetătorilor și studenților din afara UE. Aceste inițiative au fost concepute pentru a stimula schimbul de cunoștințe și pentru a atrage talente internaționale în instituțiile de învățământ și de cercetare din Europa.

- Directiva 2016/801/UE: Această directivă stabilește condițiile de intrare și ședere pentru cetățenii din țări terțe care vin în UE pentru studii, cercetare, stagii, voluntariat, programe de schimb de elevi sau muncă au pair. Directiva simplifică procedurile administrative și oferă drepturi extinse pentru studenți și cercetători.
- Erasmus+: Programul Erasmus+ oferă oportunități de mobilitate pentru studenți, cercetători și personal academic, facilitând schimburile internaționale și colaborarea între instituțiile de învățământ superior din UE și din afara acesteia.
- Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA): Aceste acțiuni sprijină cercetătorii la toate etapele carierei lor, oferind burse și finanțare pentru proiecte de cercetare și formare. MSCA promovează mobilitatea internațională și intersectorială a

MILEstone

cercetătorilor și încurajează colaborarea între universități, centre de cercetare și industrie.

Impactul politicilor de atragere a migranților calificați

Politicile UE axate pe atragerea migranților calificați au avut un impact semnificativ asupra economiei și societății europene:

- Acoperirea lacunelor de pe piața muncii: Atragerea de lucrători înalt calificați a contribuit la acoperirea deficitului de competențe în sectoare cheie, cum ar fi tehnologia, sănătatea și ingineria.
- Inovare și competitivitate: Prezența cercetătorilor și a studenților internaționali a stimulat inovarea și a sporit competitivitatea instituțiilor de învățământ și de cercetare din Europa.
- Diversitate culturală: Migrația calificaților a adus o diversitate culturală și intelectuală în comunitățile europene, contribuind la dezvoltarea unei societăți mai deschise și mai incluzive.

Prin aceste politici, Uniunea Europeană a reușit să atragă talente internaționale și să răspundă nevoilor economice și sociale ale regiunii, consolidându-și poziția ca destinație atractivă pentru migranții calificați.

Concentrarea pe prevenirea migrației neautorizate și a angajării ilegale

Uniunea Europeană a alocat resurse considerabile pentru combaterea migrației neautorizate și a angajării ilegale, recunoscând impactul negativ al acestor fenomene asupra securității și economiei statelor membre. Politicile și măsurile adoptate de-a lungul timpului au vizat atât prevenirea intrării ilegale pe teritoriul UE, cât și descurajarea angajării migranților fără permise de muncă.

Combaterea traficului de persoane și a rețelelor de contrabandă

Traficul de persoane și contrabanda reprezintă amenințări majore la adresa securității și drepturilor omului. UE a implementat o serie de măsuri pentru a combate aceste activități ilegale:

- Operațiuni de supraveghere și patrulare: Agenția Frontex joacă un rol crucial în supravegherea frontierelor externe ale UE, desfășurând operațiuni de patrulare aeriană și maritimă pentru a detecta și preveni intrările ilegale. Aceste operațiuni sunt esențiale pentru identificarea și destructurarea rețelelor de contrabandă.

MILEstone

- Cooperare internațională: UE colaborează cu țările de origine și de tranzit ale migranților pentru a combate traficul de persoane. Acordurile bilaterale și regionale facilitează schimbul de informații și coordonarea acțiunilor de combatere a rețelelor de trafic. Aceste parteneriate sunt esențiale pentru a asigura o abordare integrată și eficientă în prevenirea migrației neautorizate.
- Acorduri de readmisie: UE a încheiat acorduri de readmisie cu diverse țări de origine și de tranzit, care prevăd returnarea migranților neautorizați în țările lor de origine sau de tranzit. Aceste acorduri sunt menite să descurajeze migrația neautorizată și să asigure un proces de returnare ordonat și sigur.
- Programe de dezvoltare și asistență: UE oferă sprijin financiar și tehnic țărilor de origine și de tranzit pentru a îmbunătăți capacitățile acestora de gestionare a migrației și pentru a aborda cauzele profunde ale migrației, cum ar fi sărăcia, conflictele și lipsa oportunităților economice. Aceste programe includ proiecte de dezvoltare economică, educație și formare profesională.
- Operațiuni comune: UE desfășoară operațiuni comune cu țările de origine și de tranzit pentru a combate rețelele de trafic de persoane și contrabandă. Aceste operațiuni implică patrulare comune, schimb de informații și coordonarea acțiunilor de aplicare a legii.
- Parteneriate regionale: UE colaborează cu organizații regionale, cum ar fi Uniunea Africană și Liga Arabă, pentru a dezvolta strategii comune de gestionare a migrației și pentru a promova migrația legală și ordonată. Aceste parteneriate regionale sunt esențiale pentru a asigura o abordare coordonată și eficientă în gestionarea fluxurilor migratorii.

Dezvoltări cheie în perioada 2015-2017

În 2015, Uniunea Europeană a introdus Agenda europeană privind migrația ca răspuns la criza migranților din Mediterana. Această agendă a conturat măsuri imediate pentru gestionarea situației de urgență și a stabilit pași pentru o mai bună gestionare a migrației pe termen lung. Printre măsurile imediate s-au numărat:

- Operațiuni de salvare și securitate: Extinderea operațiunilor de salvare în Mediterana pentru a preveni pierderile de vieți omenești și pentru a combate traficul de persoane.
- Relocare și reinstalare: Implementarea unor scheme de relocare și reinstalare pentru a distribui mai echitabil refugiații între statele membre ale UE.

MILEstone

- Sprijin pentru țările de origine și de tranzit: Oferirea de asistență financiară și tehnică țărilor de origine și de tranzit pentru a îmbunătăți capacitățile acestora de gestionare a migrației și pentru a aborda cauzele profunde ale migrației.

În 2017, UE a pus un accent puternic pe controlul frontierelor ca răspuns la aflusul de migranți. Acest lucru a implicat:

- Consolidarea Frontex: Agenția Frontex a fost întărită pentru a îmbunătăți supravegherea și controlul frontierelor externe ale UE. Frontex a desfășurat operațiuni de patrulare aeriană și maritimă și a colaborat cu autoritățile naționale pentru a preveni intrările ilegale.
- Utilizarea tehnologiei satelitare: Tehnologia satelitare a fost utilizată pentru monitorizarea frontierelor și pentru detectarea activităților ilegale. Sistemul European de Supraveghere a Frontierelor (EUROSUR) a jucat un rol crucial în acest sens.
- Cooperare cu țările de origine și de tranzit: UE a colaborat cu țările de origine și de tranzit pentru a aborda cauzele fundamentale ale migrației, cum ar fi sărăcia, conflictele și schimbările climatice. Parteneriatele regionale și acordurile bilaterale au facilitat schimbul de informații și coordonarea acțiunilor de gestionare a migrației.

Critici ale sistemului de azil și apeluri pentru reformă

În timpul crizei migranților, sistemul de azil al UE a fost supus unor critici semnificative. Printre preocupările principale s-au numărat:

- Complexitatea sistemului: Sistemul de azil a fost considerat complex și dificil de navigat pentru solicitanții de azil.
- Inconsecvențe în aplicare: Existau diferențe semnificative în modul în care statele membre aplicau regulile de azil, ceea ce a dus la inechități și la o distribuție inegală a responsabilităților.
- Vulnerabilitatea la exploatare: Sistemul de azil a fost vulnerabil la exploatare de către rețelele de trafic de persoane și contrabandă.

Aceste critici au dus la apeluri pentru reformă, cu scopul de a crea un sistem de azil mai echitabil și mai eficient. Propunerile de reformă au inclus simplificarea procedurilor, armonizarea regulilor între statele membre și consolidarea mecanismelor de solidaritate și responsabilitate.

Recunoscând integrarea de succes a migranților în societate ca fiind crucială pentru coeziunea socială, UE a sporit eforturile de integrare diversificând o serie de măsuri precum:

MILEstone

- Oferirea de cursuri de limbă pentru a ajuta migrații să învețe limba țării gazdă și să se integreze mai ușor în comunitate.
- Facilitarea accesului migraților la locuri de muncă și educație pentru a le permite să devină membri activi și productivi ai societății.
- Implementarea de politici și programe pentru a combate discriminarea și pentru a promova egalitatea de șanse pentru toți migrații.

Aceste abordări au fost esențiale pentru a răspunde provocărilor legate de migrație și pentru a asigura o gestionare eficientă și umană a fluxurilor migrației în perioada 2015-2017.

Dezvoltări ulterioare (post-2017)

Agenda europeană actualizată privind migrația (2017 și 2018)

Construind pe agenda din 2015, versiunile actualizate ale Agendei europene privind migrația din 2017 și 2018 s-au concentrat pe probleme precum criza refugiaților, zona Schengen și politica de vize. Aceste actualizări au abordat:

- Relocarea și reinstalarea refugiaților: UE a continuat să implementeze scheme de relocare și reinstalare pentru a distribui mai echitabil refugiații între statele membre. Aceste scheme au fost esențiale pentru a reduce presiunea asupra țărilor de primă linie și pentru a asigura protecția refugiaților.
- Ajutor financiar pentru țările care găzduiesc refugiați: UE a oferit sprijin financiar semnificativ țărilor care găzduiesc un număr mare de refugiați, atât în interiorul, cât și în afara UE. Acest ajutor a fost destinat să îmbunătățească condițiile de viață ale refugiaților și să sprijine comunitățile gazdă.
- Căi legale și sigure pentru refugiați: UE a depus eforturi pentru a crea căi legale și sigure pentru refugiați pentru a ajunge în Europa, reducând astfel riscurile asociate migrației neautorizate și traficului de persoane.

Rapoarte de progres și actualizări ulterioare

În 2019, UE a publicat rapoarte de progres care evidențiau acțiunile întreprinse pentru îmbunătățirea instrumentelor de gestionare a migrației, frontierelor și azilului. Aceste rapoarte au subliniat:

- Îmbunătățirea instrumentelor de gestionare a migrației: UE a dezvoltat și implementat noi instrumente și tehnologii pentru a gestiona mai eficient fluxurile migrației și pentru a asigura securitatea frontierelor.

MILEstone

- Consolidarea sistemului de azil: UE a continuat să lucreze la reformarea sistemului de azil pentru a-l face mai echitabil și mai eficient, abordând criticile și provocările identificate în perioada anterioară.
- Parteneriate internaționale: UE a consolidat parteneriatele cu țările de origine și de tranzit pentru a aborda cauzele fundamentale ale migrației și pentru a îmbunătăți cooperarea în gestionarea fluxurilor migratorii.

Noul Pact privind Migrația și Azilul

În 2020, UE a introdus Pactul privind Migrația și Azilul, care a avut ca scop stabilirea unei politici de migrație cuprinzătoare și durabile. Obiectivele principale ale pactului au inclus:

- Abordarea migrației neregulate: Pactul a propus măsuri pentru a preveni și combate migrația neregulată, inclusiv prin consolidarea controlului frontierelor și combaterea traficului de persoane.
- Crearea de căi legale: Pactul a subliniat importanța creării de căi legale pentru migrație, oferind oportunități pentru migranți să vină în Europa în mod legal și sigur.
- Îmbunătățirea integrării refugiaților: Pactul a propus măsuri pentru a sprijini integrarea refugiaților în societățile gazdă, inclusiv prin acces la educație, locuri de muncă și servicii sociale.
- Promovarea parteneriatelor cu țările de origine și de tranzit: Pactul a subliniat importanța cooperării cu țările de origine și de tranzit pentru a gestiona mai eficient fluxurile migratorii și pentru a aborda cauzele fundamentale ale migrației.

În decembrie 2023, Parlamentul European și Consiliul au ajuns la un acord politic asupra acestui pact, marcând un pas important în direcția unei politici de migrație mai echitabile și durabile. Aceste dezvoltări au reflectat angajamentul continuu al UE de a gestiona migrația într-un mod uman și eficient, răspunzând provocărilor și nevoilor emergente ale regiunii.

În mai 2024 Consiliul UE a adoptat o reformă de referință a sistemului european de azil și migrație, cunoscută sub numele de Pactul privind migrația și azilul. Această reformă constă în adoptarea a 10 acte legislative care reformează întregul cadru european pentru gestionarea azilului și migrației. Scopul pactului este de a asigura un sistem de migrație mai echitabil și mai solid, gestionând sosirile în mod ordonat, creând proceduri eficiente și uniforme și asigurând o repartizare echitabilă a sarcinilor între statele membre.

Printre principalele prevederi ale pactului se numără:

Regulamentul privind procedura de screening: Acesta va permite autorităților naționale să direcționeze migranții aflați în situație ilegală și solicitanții de azil de la o frontieră externă

MILEstone

către procedura relevantă și va garanta efectuarea uniformă a controalelor de identificare, securitate, vulnerabilitate și a evaluării stării de sănătate.

Regulamentul privind baza de date Eurodac actualizată: Acesta va permite colectarea de date mai exacte și complete (inclusiv date biometrice) despre diverse categorii de migranți, inclusiv solicitanții de protecție internațională și persoanele care sosesc ilegal în UE. Aceste date vor contribui la elaborarea politicilor și la consolidarea controlului migrației ilegale și al deplasărilor neautorizate.

Regulamentul privind procedura de azil: Acesta raționalizează procedura europeană de azil și introduce o procedură obligatorie la frontieră în cazuri bine definite, aplicabilă anumitor categorii de solicitanți (de exemplu, cei din țări cu rate scăzute de recunoaștere a cererilor de azil). Scopul este de a evalua rapid la frontiere dacă cererile sunt nefondate sau inadmisibile, iar persoanele supuse acestei proceduri nu sunt autorizate să intre pe teritoriul UE.

Regulamentul privind procedura de returnare la frontieră: Se referă la returnarea persoanelor a căror cerere de azil a fost respinsă în cadrul procedurii la frontieră.

Regulamentul privind gestionarea azilului și migrației: Stabilește care stat membru este responsabil de examinarea cererilor de protecție internațională și introduce, pentru prima dată, un mecanism de solidaritate pentru a asigura o repartizare mai echitabilă a responsabilității între statele membre. Acest mecanism combină **solidaritatea obligatorie** (pentru a sprijini statele membre confruntate cu un aflux masiv) cu flexibilitatea în ceea ce privește tipul de contribuții, care pot include transferuri, contribuții financiare sau măsuri alternative de solidaritate (de exemplu, furnizarea de polițiști de frontieră sau asistență pentru centrele de primire). Normele clarifică, de asemenea, care stat membru va fi responsabil de o cerere de azil (de exemplu, în caz de membri de familie în UE sau dacă cererea nu este depusă în statul de sosire).

Regulamentul privind situațiile de criză: Acesta vizează pregătirea UE pentru a trata cererile de azil în circumstanțe excepționale (sosiri în masă, instrumentalizare) și de forță majoră. În astfel de situații, statele membre pot deroga de la anumite norme și pot solicita mai multă solidaritate. Eventualele derogări pot viza termenele de înregistrare și durata procedurii la frontieră, iar aplicarea mecanismului de criză necesită autorizarea Consiliului.

Regulamentul privind condițiile de obținere a protecției internaționale și Directiva privind condițiile de primire: Acestea stabilesc norme uniforme privind criteriile de acordare a protecției internaționale și, respectiv, standardele pentru primirea solicitanților de azil, cu scopul de a reduce deplasările secundare între statele membre.

MILEstone

Regulamentul privind relocarea: Abordează căile de acces legale și sigure către UE, stabilind norme comune în materie de relocare și admisie umanitară.

Statele membre vor avea la dispoziție doi ani pentru a pune în practică noile legi, iar Comisia Europeană va prezenta un plan comun de implementare pentru a le oferi asistență. Pactul a fost propus inițial de Comisie la 23 septembrie 2020, iar unele părți (Directiva privind condițiile de primire, Regulamentul privind condițiile de obținere a protecției internaționale și cadrul de relocare) au fost propuse inițial în 2016. Președinția Consiliului și Parlamentul European au ajuns la un acord general la 20 decembrie 2023, iar Parlamentul European a adoptat pactul la 10 aprilie 2024.

5.1.c Migrația refugiaților ucraineni în UE

După invazia rusă în Ucraina din februarie 2022, un număr considerabil de cetățeni ucraineni au căutat refugiu în țările Uniunii Europene. Acest eveniment a declanșat cea mai mare criză de deplasare a populației din Europa de la al Doilea Război Mondial. Sursele indică faptul că, până în noiembrie 2024, peste 6 milioane de refugiați ucraineni erau înregistrați în întreaga Europă. Această cifră reprezintă o parte substanțială a populației ucrainene de dinainte de război, (circa 43,5 milioane). Valul inițial de refugiați a căutat în principal refugiu în țările vecine Ucrainei, Polonia primind inițial cel mai mare număr de persoane strămutate. S-a evidențiat însă și o tendință semnificativă de migrație secundară, în care refugiații stabiliți inițial în țările vecine Ucrainei s-au mutat ulterior în alte națiuni UE, în principal în cele din Europa de Vest. Astfel, în timp, distribuția refugiaților s-a schimbat, iar Germania a devenit destinația principală, găzduind peste 1,1 milioane de refugiați ucraineni până la mijlocul anului 2024.

Această mișcare este atribuită unor factori precum căutarea unor oportunități de muncă mai bune, beneficii sociale mai mari și alăturarea rețelelor sociale existente în acele țări. Deși cifrele exacte pentru migrația secundară nu sunt furnizate în mod cuprinzător, sursele sugerează că sute de mii de ucraineni au părăsit Polonia, în principal pentru Germania, în 2022. Această schimbare în distribuția refugiaților subliniază necesitatea unei distribuții echitabile a resurselor și responsabilităților între statele membre ale UE pentru a asigura sprijin adecvat refugiaților, indiferent de locația lor.

Cifrele legate de migrația ucrainenilor au evoluat semnificativ de la începutul conflictului. Estimările inițiale s-au concentrat adesea pe trecerile de frontieră, care includeau mișcări repetate și nu reprezentau cu exactitate numărul de persoane care căutau refugiu. Pe măsură ce colectarea și analiza datelor s-au îmbunătățit, au apărut cifre mai precise. De exemplu,

MILEstone

UNHCR (Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați) a raportat inițial 6,74 milioane de refugiați ucraineni la nivel global în iulie 2024, dar această cifră a fost ulterior revizuită la 6,785 milioane până în noiembrie 2024. În mod similar, numărul refugiaților care s-au întors în Ucraina este supus actualizărilor continue. Până la începutul anului 2023, UNHCR înregistrase peste 11 milioane de treceri de frontieră în Ucraina, dar acestea includeau treceri repetate. IOM (Organizația Internațională pentru Migrație) a estimat că numărul real al celor care s-au întors era de aproximativ 4,5 milioane până la sfârșitul anului 2023 și 4,6 milioane până la începutul anului 2024. Aceste date evidențiază natura dinamică a crizei refugiaților ucraineni și provocările în captarea exactă a situației în evoluție.

În martie 2022, Uniunea Europeană a activat **Directiva privind protecția temporară** pentru a oferi asistență rapidă persoanelor care fug de războiul din Ucraina. Această directivă a permis refugiaților ucraineni să obțină permise de ședere, acces la educație și intrare pe piața muncii în statele membre ale UE. Măsura a fost esențială pentru a asigura protecția imediată și integrarea rapidă a refugiaților în comunitățile gazdă.

Pentru a coordona primirea refugiaților ucraineni între statele membre, UE a creat o platformă de solidaritate. Această platformă a facilitat distribuirea echitabilă a refugiaților și a resurselor necesare pentru a răspunde nevoilor acestora. Prin intermediul platformei, statele membre au putut să colaboreze și să împărtășească bune practici în gestionarea crizei.

UE a alocat fonduri semnificative pentru a asigura resurse suficiente pentru locuințe, educație și asistență medicală pentru refugiații ucraineni în țările gazdă. De asemenea, au fost oferite expertiză tehnică și suport pentru a ajuta țările gazdă să absoarbă fondurile UE și să implementeze mecanismul de protecție temporară. Acest sprijin a fost crucial pentru a asigura o gestionare eficientă și umană a crizei refugiaților.

UE a oferit sprijin pentru gestionarea sosirii refugiaților ucraineni la frontierele sale. Acest sprijin a inclus ghiduri pentru polițiștii de frontieră pentru a asigura procesarea eficientă a refugiaților, menținând în același timp securitatea. De asemenea, UE a oferit sprijin specific pentru Moldova, pentru a ajuta la gestionarea frontierei sale cu Ucraina și pentru a face față fluxului de refugiați.

UE a implementat diverse măsuri pentru a sprijini refugiații ucraineni, cum ar fi facilitarea schimbului de hrivne ucrainene în monedele UE. Aceste măsuri au fost menite să ușureze tranziția refugiaților și să le ofere stabilitate financiară în noile lor comunități.

Inițial acordată pentru un an, protecția temporară pentru refugiații ucraineni a fost extinsă până la 4 martie 2026. Această extindere a fost necesară pentru a asigura continuitatea protecției și sprijinului pentru refugiații care nu se pot întoarce în siguranță în Ucraina.

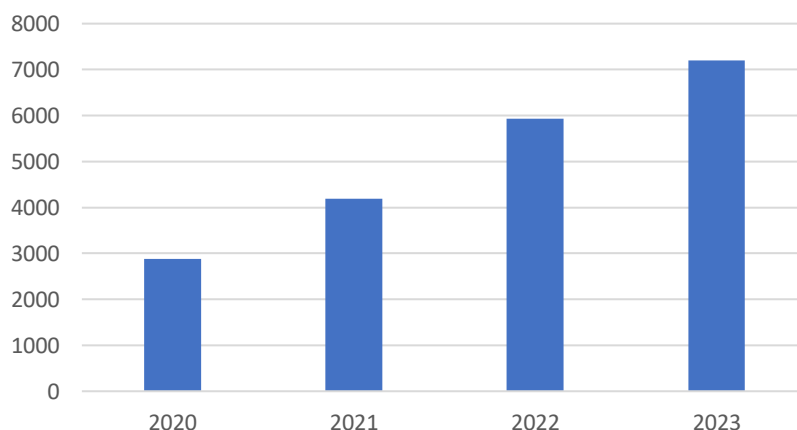
MILEstone

În ciuda răspunsului inițial unificat, au apărut provocări și tendințe în schimbare. Unele țări, precum Norvegia, Ungaria și Republica Cehă, au impus limitări privind intrarea sau beneficiile sociale pentru refugiații ucraineni, invocând preocupări legate de capacitate și potențialul de abuz. De asemenea, migrația secundară din țările care se învecinează cu Ucraina către națiunile din Europa de Vest, în special Germania, a devenit mai prevalentă, fiind determinată de factori precum salariile mai mari și securitatea socială.

Criza migrației ucrainene a prezentat o provocare unică pentru UE, determinând un răspuns rapid și relativ unificat. Cu toate acestea, implicațiile pe termen lung ale acestei crize, potențialul pentru evenimente viitoare de deplasare și dezbateră continuă privind împărțirea echitabilă a responsabilităților între statele membre subliniază natura în evoluție a abordării UE față de migrație.

5.1.d Fenomenul migrației în Republica Moldova

Analiza fenomenului imigrației în Republica Moldova în perioada 2020-2023 relevă o creștere semnificativă a numărului de imigranți, influențată de factori economici și geopolitici. Conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS), **numărul imigranților** a crescut de la 2.875 în 2020 la 7.203 în 2023



Numărul imigranților în Republica Moldova (2020-2023). Sursa: prelucrare date statistice BNS.

Această tendință ascendentă indică o creștere constantă a imigrației în Republica Moldova. Din cei 7 203 imigranți străini înregistrați în 2023, 6 613 s-au stabilit în mediul urban și 590 în mediul rural. Dintre aceștia, 42,5% au venit pentru muncă, 38,7% pentru reîntregirea familiei,

MILEstone

12,7% pentru studii și 6,1% din alte motive, inclusiv 3,7% pentru activități religioase, umanitare și de voluntariat.

Comparativ cu anii precedenți, se observă o creștere a imigrației pentru toate scopurile menționate, cu o accelerare notabilă în 2022 și 2023.

Datele confirmă că imigrarea în scop de muncă reprezintă un factor principal al fenomenului migraționist. Se remarcă, de asemenea, o creștere a ponderii imigrației pentru muncă în raport cu cea pentru reîntregirea familiei, tendință care ar putea fi determinată de o cerere sporită de forță de muncă sau de perspective economice mai favorabile în Republica Moldova comparativ cu țările de origine ale imigranților.

Majoritatea celor care imigrează în Republica Moldova sunt bărbați, decalajul de gen fiind de 62,6%. De asemenea, 52% dintre imigranți dețin studii medii de specialitate, studii superioare sau grade științifice.

Analizând repartitia **imigranților după țara de origine**, în anii 2022-2023, se observă următoarele :

- **Federația Rusă** a înregistrat un număr semnificativ de imigranți, crescând de la 1.201 în 2022 la 1.796 în 2023.
- Numărul imigranților din **Ucraina** a crescut de la 1.076 în 2022 la 1.277 în 2023. Acest lucru este în contextul declanșării războiului în Ucraina pe 24 februarie 2022, care a generat fluxuri masive de refugiați în Republica Moldova .
- **Turcia** a înregistrat o scădere a numărului de imigranți, de la 959 în 2022 la 771 în 2023.
- Se conturează în ultimii ani o serie de zone noi de proveniență a migranților, în principal pentru muncă: **India** a înregistrat o creștere semnificativă, de la 279 în 2022 la 468 în 2023. Similar se prezintă situația și cu imigrația din Bangladesh și Camerun.
- Numărul imigranților din **România** a scăzut ușor, de la 362 în 2022 la 348 în 2023.

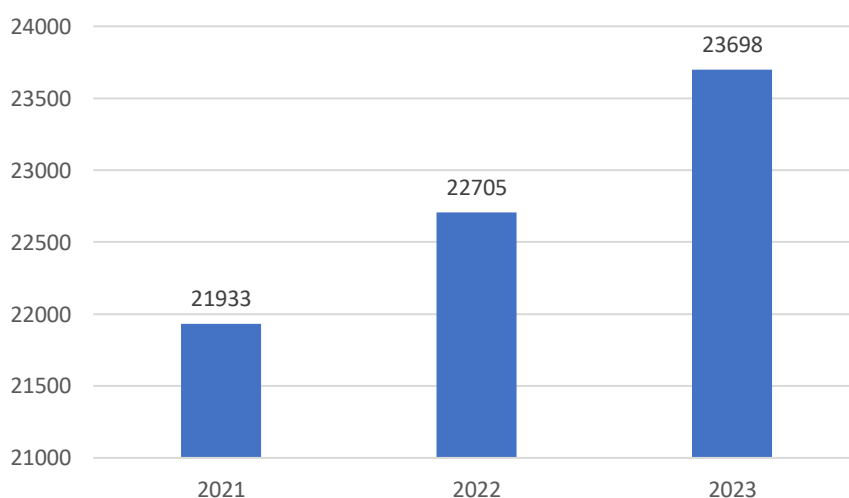
Țara	2021	2022	2023
Total:	4186	5928	7203
Federația Rusă	538	1203	1796
Ucraina	771	1075	1277
Turcia	791	959	771
India	244	279	468
România	421	361	348
Uzbekistan	117	145	265
Nepal	17	101	252
Israel	102	188	206
Camerun	3	18	159

MILEstone

Azerbaidjan	141	142	129
Bangladesh	3	87	123
Italia	116	133	113
S.U.A.	98	135	100
Belarus	40	88	76
Nigeria	37	45	69
Alte state	747	969	1051

Repartiția imigranților după țara de origine (2021-2023). Sursa : IGM

Populația rezidentă a străinilor în Republica Moldova (inclusiv Regiunea Transnistria) a înregistrat o creștere constantă în intervalul 2021-2023. Numărul total de străini a crescut în fiecare an, de la 21.933 în 2021 la 23.698 în 2023.



Numărul total de străini care locuiesc în Republica Moldova. Sursa: IGM

Rata de creștere a acestui număr a fost mai semnificativă în 2022 și 2023, cu 103,5% și 104,4%, respectiv, sugerând o tendință de creștere ușor accelerată.

Proporția străinilor în populația totală a rămas constantă la 0,6% în toți cei trei ani. Cu toate acestea, proporția apatrizilor și a persoanelor cu cetățenie nedeterminată a crescut ușor, reflectând poate provocările legate de obținerea cetățeniei sau a unui statut legal determinat.

MILEstone

Un alt aspect demn de menționat este tendința clară de creștere a proporției străinilor care locuiesc în mediul urban, care a ajuns la 75% în 2023. Aceasta poate sugera o atracție mai mare a orașelor pentru această populație.

	2021	2022	2023
Numărul total de străini care locuiesc în RM (inclusiv Regiunea Transnistria)	21933	22705	23698
Rata de creștere a numărului străinilor, %	100,5	103,5	104,4
Proporția străinilor în numărul total al populației, %	0,6	0,6	0,6
Proporția apatrizilor și a persoanelor cu cetățenia nedeterminată (persoane cu statut juridic nedeterminat) în rândul străinilor, %	6,1	6,6	6,7
Proporția străinilor care locuiesc în mediul urban, %	72,4	73,6	75

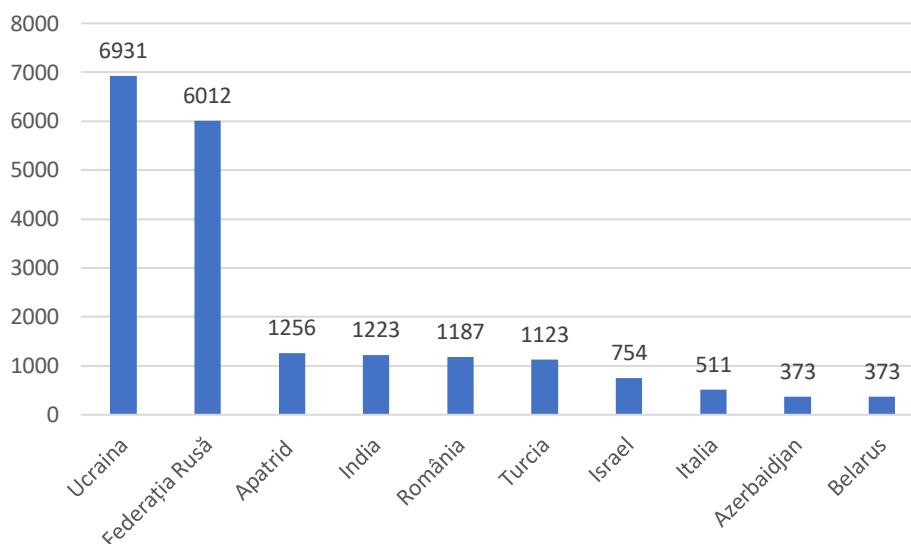
*Indicatori de bază privind populația rezidentă de proveniență străină (la sfârșitul anului).
Sursa: IGM*

În ceea ce privește distribuția străinilor și evoluția numărului acestora după țara de cetățenie, putem distinge de asemenea câteva tendințe interesante.

Analiza distribuției străinilor după țara de cetățenie în 2023 arată că cei din Ucraina și Federația Rusă reprezintă cea mai mare pondere, cumulând aproximativ 55% (29,3% și, respectiv, 25,4%). Pe locurile următoare se află cetățenii din India (5,2%), România (5,0%) și Turcia (4,7%). Alte țări sunt reprezentate într-un procent mai mic, de aproximativ 3% sau chiar

MILEstone

mai puțin fiecare. De asemenea, o pondere considerabilă, de 6%, este menținută de apatrizi și de persoanele cu statut juridic nedeterminat.



Principalele țări de origine a străinilor care locuiau în RM (inclusiv Regiunea Transnistria) în 2023 (top 10)

În cazul unor țări, cum ar fi Ucraina și Federația Rusă, numărul rezidenților a crescut semnificativ în acești ani. De exemplu, numărul rezidenților ucraineni a crescut de la 6.576 în 2021 la 6.931 în 2023, iar numărul rezidenților din Federația Rusă a crescut de la 5.125 în 2021 la 6.012 în 2023.

În același timp, observăm o creștere semnificativă a numărului rezidenților din India, care a ajuns la 1.223 în 2023, față de 810 în 2021. Pe de altă parte, numărul rezidenților din Israel a scăzut de la 1.219 în 2021 la 754 în 2023.

	2021	2022	2023
Total	21933	22705	23698
Ucraina	6576	6692	6931
Federația Rusă	5125	5365	6012
Apatrid (art.1 al convenției din 1954)	1332	1302	1256
India	810	938	1223
România	1190	1206	1187
Turcia	1281	1476	1123

MILEstone

Israel	1219	978	754
Italia	497	540	511
Azerbaidjan	416	365	373
Belarus	303	348	373
Uzbekistan	246	273	340
S.U.A.	305	321	275
Kazahstan	221	227	242
Armenia	229	225	245
Persoană cu cetățenie nedeterminată (statut juridic nedeterminat)	213	196	179
Tadjikistan	136	163	167
Germania	125	141	146
Siria	131	132	118
Georgia	111	98	110

Evoluția numărului străinilor care locuiesc în RM (inclusiv Regiunea Transnistria) după țara de cetățenie, persoane (la sfârșitul anului). Sursa: IGM

Distribuția pe sexe a numărului străinilor arată că populația masculină este predominantă, reprezentând aproximativ 52% din totalul străinilor. Analiza pe grupe de vârstă relevă că cei mai mulți bărbați sosiți au între 35 și 44 de ani, în timp ce la femei, cel mai mare număr se înregistrează în grupele de vârstă 35-39 și 40-44 ani.

În Republica Moldova, în anul 2023, au fost naturalizate 142 de persoane, comparativ cu 97 în 2022 și 119 în 2021. Majoritatea acestor persoane dețineau anterior cetățenia Federației Ruse (59), fiind urmate de cetățenii Ucrainei (12), Turciei (9) și Siriei (9). Numărul total al străinilor naturalizați până la sfârșitul anului 2023 a ajuns la 1.575. Este demn de menționat că, în ansamblul celor naturalizați, apatrizii reprezintă 32,6%, urmați de cei din Federația Rusă cu 18,5% și de străinii cu statut juridic nedeterminat, care constituie 11%. Numărul total de persoane naturalizate este relativ mic comparativ cu numărul total de imigranți și rezidenți străini.

La 31 decembrie 2024, datele Inspectoratului General pentru Migrație (IGM) indică faptul că 84.904 persoane s-au înregistrat pentru obținerea protecției temporare. Dintre acestea, 66.457, inclusiv 16.857 de minori, au finalizat procesul și au primit documente de identitate, prezentându-se la ghișeele IGM. Comparativ cu anul 2023, s-a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de solicitanți și beneficiari ai protecției temporare, cel mai probabil ca urmare a continuării conflictului militar din Ucraina.

MILEstone

În ceea ce privește sistemul de azil al Republicii Moldova, la aceeași dată, acesta includea 1.601 persoane, dintre care:

- 212 cu statut de refugiat (1 din Ucraina),
- 458 beneficiari de protecție umanitară (207 din Ucraina),
- 931 solicitanți de azil (375 din Ucraina).

Totodată, conform evidențelor din Subsistemul informațional al IGM, la 31 decembrie 2024, pe teritoriul Republicii Moldova erau înregistrați 21.596 de străini și apatrizi cu acte de identitate valabile, în creștere față de cei 20.763 înregistrați la sfârșitul anului 2023. Dintre aceștia, 5.892 aveau drept de ședere permanentă și 15.970 aveau drept de ședere provizorie.

Pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale din stânga Nistrului, la 31 decembrie 2024, erau înregistrați 3.323 de străini (față de 2.929 în 2023), dintre care:

- 1.378 cu drept de ședere permanentă,
- 1.945 cu drept de ședere provizorie.

5.1.e Migrația ucraineană în Republica Moldova

În contextul războiului declanșat în Ucraina pe 24 februarie 2022, Republica Moldova a înregistrat un aflux semnificativ de străini. În acest sens, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF) a implementat un management eficient al frontierei de stat, un proces complex care a necesitat adaptarea rapidă la creșterea numărului de persoane care părăseau Ucraina din cauza conflictului militar.

În perioada 24 februarie 2022 - 30 decembrie 2023, au fost înregistrate 8.269.704 traversări ale cetățenilor ucraineni la frontiera de stat, dintre care 4.142.665 pe sensul de intrare și 4.127.039 pe sensul de ieșire.

Principalele provocări pentru Poliția de Frontieră au fost legate de gestionarea unui număr extrem de mare de refugiați, menținerea securității naționale în fața unui flux masiv de persoane și echilibrarea între protecția refugiaților și menținerea ordinii publice. Pentru a răspunde acestor provocări, autoritățile din Republica Moldova au implementat măsuri rapide de adaptare, cum ar fi sporirea personalului, îmbunătățirea logisticii și crearea unor platforme clare de comunicare între autorități și organizațiile internaționale implicate în criza refugiaților.

MILEstone

A fost instituită starea de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inițial pe o perioadă de 60 de zile, începând cu 24 februarie 2022, ca răspuns la izbucnirea conflictului ruso-ucrainean. Aceasta a fost prelungită succesiv de mai multe ori de către Parlamentul Republicii Moldova.

Pe teritoriul republicii au fost luate o serie de măsuri pentru a răspunde situației fără precedent cauzată de fluxul de refugiați:

- Au fost create Centre provizorii de gestionare a situației de criză pentru a face față afluxului sporit de străini din Ucraina în localitățile Palanca, Ștefan-Vodă, Călărașovca, Ocnîța și Giurgiulești. Angajații Biroului de migrație și azil, reorganizat în Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) în ianuarie 2023, au gestionat eficient aceste centre, implicându-se în activități de transfer, stabilire a statutului juridic, recepționare și înregistrare a cererilor de azil, eliberare a actelor de identitate provizorii și cazare a străinilor pe durate de până la 72 de ore.
- Începând cu 1 martie 2023, Inspectoratul General pentru Migrație a implementat mecanismul de protecție temporară, reglementat prin Hotărârea de Guvern nr. 21/2023. În anul 2023, 36.772 de persoane s-au preînregistrat pentru protecție temporară în Republica Moldova, dintre care 28.332 au fost documentate. Dintre aceștia, 70% sunt adulți și 30% minori, iar distribuția pe sexe arată o predominanță a femeilor (56,6%) față de bărbați (43,4%). Majoritatea beneficiarilor de protecție temporară sunt cetățeni ai Ucrainei (28.048), urmași de cetățeni ai Federației Ruse (198) și ai altor state (86). Acesta a fost considerat cel mai fezabil mecanism de legalizare a șederii. La 26 februarie 2025, Guvernul Republicii Moldova a decis prelungirea cu încă un an a protecției temporare acordată persoanelor strămutate din Ucraina până la 1 martie 2026.
- Au fost elaborate propuneri și aprobate facilități pentru persoanele strămutate din Ucraina de către Comisia Situații Excepționale, inclusiv:
 - Facilitarea șederii fără calcularea termenului de 90 de zile.
 - Facilitarea încadrării în câmpul muncii fără obținerea permisului de ședere.
 - Facilitarea obținerii permisului de ședere fără prezentarea cazierului judiciar.
 - Facilitarea procedurii de admitere a cererii de azil fără preluarea actelor de identitate.
 - Extinderea valabilității documentului de identitate temporar de solicitant de azil.

În perioada 2022-2023 a existat o creștere fără precedent a solicitărilor de azil în Republica Moldova (începând cu 24 februarie 2022). În anul 2022, numărul anual de solicitări de azil (prima solicitare) a fost de 11.218, comparativ cu 75 în 2021 și 86 în 2020. Această creștere spectaculoasă în 2022 este direct legată de criza din Ucraina, un număr semnificativ dintre

MILEstone

cererile de azil depuse în 2022 fiind depuse de către cetățeni ucraineni (9928). În anul 2023, numărul cererilor din Ucraina a scăzut la 3708.

S-a implementat un mecanism de relocare pentru străinii originari din Ucraina către alte țări. În perioada 24.02.2022 - 31.12.2023, au fost relocați 2 788 de ucraineni în țări precum Germania, Austria, Norvegia, Lituania etc.. În perioada similară a anului 2022, au fost relocați 2 308 de ucraineni.

În contextul crizei migraționale provocate de afluxul masiv de persoane strămutate forțat din Ucraina, a fost necesară adoptarea unui document strategic pentru gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor. Programul aprobat prin HG 808/2022 pentru perioada 2022-2025 derivă din Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 și are la bază tratatele internaționale și prevederile convențiilor ONU. Acest program vizează realizarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și se aliniază obiectivelor Agendei de dezvoltare durabilă 2030.

Implementarea Programului în perioada 2022-2023 a dus la atingerea unor ținte specifice, cum ar fi îmbunătățirea serviciilor pentru străini și facilitarea accesului acestora la servicii de calitate, sporirea vizibilității în cadrul platformelor de cooperare și consolidarea mecanismelor de prevenire și combatere a șederii ilegale a străinilor.

Elaborarea și implementarea politicilor în domeniul gestionării fluxurilor migraționale ține de competența Ministerului Afacerilor Interne, în cooperare cu alte autorități publice. În acest sens, Guvernul a stabilit mecanisme de coordonare la nivel național, prin intermediul Comisiei de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului. Comisia, în cooperare cu UNHCR și Forumul de Coordonare a Refugiaților, a preluat rolul de coordonare la nivel guvernamental a protecției și integrării persoanelor strămutate forțat din Ucraina.

Alți parteneri internaționali, cum ar fi Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR), Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) și Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor Migraționale (ICMPD), au jucat un rol esențial în sprijinirea autorităților moldovenești în gestionarea crizei refugiaților. UNHCR a colaborat strâns cu Ministerul Afacerilor Interne și alte agenții, oferind sprijin tehnic și logistic esențial. OIM a sprijinit digitalizarea serviciilor publice pentru migranți și a creat centre de informare pentru persoanele strămutate. ICMPD a oferit asistență persoanelor cazate și a contribuit la elaborarea de proiecte pentru monitorizarea reîntoarcerilor forțate și primirea bazată pe drepturi.

5.2 Mediul și instrumentele locale

Într-un context global caracterizat de fluxuri migratorii constante și diverse, raionul Ungheni dorește să se evidențieze ca un exemplu al adaptării locale în ceea ce privește primirea și integrarea migranților. Mediul de integrare în această regiune este format, în primul rând, dintr-o rețea complexă de actori principali și relațiile dintre aceștia. Acești actori sunt elementele statice ale sistemului, fiecare având roluri și responsabilități specifice. În contrapondere, instrumentele folosite pentru integrare sunt elementele dinamice care asigură funcționarea și eficiența acestui sistem, fiind reprezentate de politicile publice, programele sociale, inițiativele economice și activitățile educaționale.

Printre acești actori se numără administrațiile publice, organizațiile non-guvernamentale, sectorul privat, instituțiile educaționale și comunitatea locală. Fiecare dintre acești actori aduce la masă resurse specifice, competențe și influență, contribuind astfel la crearea unui mediu de integrare favorabil.

Instrumentele de integrare, pe de altă parte, reprezintă mijloacele prin care actorii principali își îndeplinesc obiectivele și își duc la bun sfârșit acțiunile. Acestea includ, dar nu se limitează la, cadrul legislativ (analizat în subcapitolul precedent), programele de formare profesională, inițiativele culturale și sociale, proiectele de asistență socială și colaborările internaționale. Aceste instrumente sunt esențiale pentru a răspunde în mod eficient nevoilor diverse ale migranților și pentru a facilita integrarea lor în comunitate.

Actorii relevanți din cadrul proiectului MILEstone includ persoane, grupuri, organizații, instituții și autorități care au un interes legitim în deciziile și activitățile legate de integrarea migranților atât pe piața muncii cât și din punct de vedere socio-cultural și educațional. În contextul Raionului Ungheni, actorii implicați în acest proces includ administrația publică locală, direcția regională a Inspectoratului General pentru Migrație, Direcția Ocuparea Forței de Muncă Ungheni, Agenția Teritorială de Asistență Socială, angajatorii din regiune, organizațiile societății civile și partenerii internaționali. Lista acestor actori este în continuă extindere, pe măsură ce noi parteneri se alătură inițiativelor de sprijin pentru integrarea profesională.

5.2.a Stakeholders și structuri existente:

- **Inspectoratul General pentru Migrație**

Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) este o autoritate administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne. IGM este responsabil de implementarea politicilor statului în domeniile migrației, azilului, apatridiei și integrării străinilor.

Atribuțiile IGM:

- Supravegherea regimului de ședere al străinilor în Republica Moldova, inclusiv depistarea și îndepărtarea acestora de pe teritoriul țării sau aplicarea măsurilor restrictive, precum interdicțiile de intrare.
- Gestionarea fluxului migrațional în domeniile de competență.
- Admisia legală, care include eliberarea invitațiilor, prelungirea vizelor și acordarea dreptului de ședere în funcție de motivul imigrării (studii, reîntregirea familiei, muncă, activități de voluntariat, umanitare etc.).
- Azilul și apatridia, domenii în care IGM acordă statut de refugiat, beneficiar de protecție internațională sau temporară, și recunoaște/anulează statutul de apatrid.
- Integrarea străinilor prin colaborarea cu autoritățile publice și organizațiile societății civile. IGM oferă consiliere și suport în centrele de integrare pentru străini din Chișinău, Bălți și Cahul, acoperind cursuri de limbă română, educație, accesul la piața forței de muncă, servicii medicale, cazare, acomodare socioculturală și consiliere privind obținerea cetățeniei.
- Supravegherea regimului de ședere pentru reducerea fluxului de migranți ilegali.
- Elaborarea de materiale analitice în domeniul migrației și azilului, cum ar fi Profilul Migrațional Extins și analiza riscurilor în domeniu.

Aparatul central al IGM se află în Chișinău, pe lângă acesta existând 3 Direcții Regionale; Direcția Regională Centru (Chișinău), Direcția Regională Nord (Bălți) și Direcția Regională Sud (Comrat și Cahul). Raionul Ungheni se află sub incidența competenței Direcției Regionale Centru, alături de mun. Chișinău și raioanele Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Strășeni, Căușeni și Ștefan Vodă. Agenții economici care își desfășoară activitatea și străinii care au domiciliul în aceste unități administrative se adresează în consecință către Direcția Regională Centru.

Organizațional, IGM are subdiviziuni teritoriale amplasate în mun. Chișinău, mun. Bălți, mun. Cahul/ Comrat, șase oficii teritoriale de evidență a străinilor care intră în Republica Moldova

MILEstone

prin regiunea transnistreană, Centrul de cazare al solicitanților de azil și Centrul de plasament temporar al străinilor.

Serviciile oferite de IGM:

- Acordarea dreptului de aflare
- Acordarea dreptului la repatriere
- Acordarea protecției internaționale
- Tolerarea rămânerii pe teritoriul Republicii Moldova
- Confirmarea statutului străinului pe teritoriul Republicii Moldova
- Autorizarea emigrării străinilor cu domiciliul permanent în Republica Moldova
- Aviz pentru reîntregirea familiei
- Documentarea cu acte de identitate pentru străini
- Acordarea dreptului de ședere
- Înregistrarea și/sau radierea din evidență la domiciliu sau la reședința temporară
- Eliberarea invitației pentru cetățenii străini
- Luarea și scoaterea din evidență a străinilor care intră în Republica Moldova prin regiunea transnistreană
- Prelungirea vizelor pentru străini
- Recunoașterea statutului de apatrid

Inspectoratul General pentru Migrație joacă un rol important în colaborarea cu ANOFM și subdiviziunile sale teritoriale pentru a stabili mecanisme de informare și implicare a angajatorilor în procesul de integrare pe piața muncii a migranților. Angajatorii au, de asemenea, un rol important în integrarea lucrătorilor imigranți. Aceștia pot contribui prin achitarea cursurilor de studiere a limbii române pentru angajații străini, implementarea altor măsuri de integrare specifice necesităților organizației, colaborarea cu IGM pentru a promova măsurile de integrare în rândul angajaților.

IGM colaborează cu autoritățile publice centrale și locale, organizațiile societății civile, partenerii de dezvoltare și mass-media pentru integrarea străinilor. În cadrul IGM a fost instituit un Centru de Apel și o Linie Verde, care a oferit începând cu 25 februarie 2022 consultanță personalizată 24 de ore din 24. În perioada februarie 2022 – februarie 2025, Centrul de Apel a preluat un număr total de 116.538 apeluri, dintre care 77.052 au fost efectuate de cetățeni ucraineni.

Un alt instrument specific este proiectul Refugin (în care IGM este implicat), un proiect cofinanțat de Programul Erasmus+ al Uniunii Europene. Refugin are ca obiectiv integrarea pe termen lung a tinerilor refugiați, concentrându-se pe consolidarea rolului profesioniștilor din societatea civilă în acest proces. Proiectul vizează îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților

MILEstone

profioniștilor din educație și ale ONG-urilor care lucrează cu tinerii refugiați, precum și capacitatea directă a tinerilor refugiați.

În centrele de integrare pentru străini din Chișinău, Bălți și Cahul, IGM oferă consiliere și suport în diverse domenii, cum ar fi cursuri de limbă română, educație, piața forței de muncă, servicii medicale, cazare, acomodare socioculturală și consiliere privind obținerea cetățeniei.

De asemenea, IGM elaborează și publică materiale analitice în domeniul migrației și azilului, cum ar fi Profilul Migrațional Extins și analiza riscurilor în domeniu.

- **Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM)**

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), prin intermediul subdiviziunilor sale teritoriale (respectiv Direcția Ocuparea Forței de Muncă Ungheni în cazul raionului Ungheni), este principalul organism responsabil de integrarea migranților pe piața muncii. Străinii beneficiază de măsurile de ocupare a forței de muncă în conformitate cu Legea nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă. ANOFM implementează o serie de măsuri pentru a facilita accesul migranților la locuri de muncă, inclusiv:

- Servicii de ocupare a forței de muncă:
 - Informare privind piața muncii
 - Ghidare în carieră
 - Intermedierea muncii
 - Servicii de preconcediere
 - Reabilitarea profesională a persoanelor cu dizabilități
- Măsuri active de ocupare a forței de muncă:
 - Formarea profesională
 - Subvenționarea locurilor de muncă
 - Suport pentru crearea sau adaptarea locului de muncă
 - Stimularea mobilității forței de muncă
- Programe de facilitare a ocupării forței de muncă:
 - Programe de prevenire a șomajului
 - Programe teritoriale de susținere a ocupării forței de muncă
 - Programe de facilitare a integrării în câmpul muncii a migranților și a minorităților naționale

În cazul beneficiarilor de protecție internațională, refuzul neîntemeiat al unui loc de muncă corespunzător sau al participării la măsuri de promovare a ocupării forței de muncă poate duce la încetarea aplicării anumitor beneficii, cum ar fi cazarea sau ajutorul bănesc.

MILEstone

Planul de activități al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru anul 2024 menționează explicit integrarea pe piața muncii ca o prioritate. Documentul subliniază importanța informării și consilierii cetățenilor moldoveni, inclusiv a migranților, cu privire la oportunitățile de angajare și la piața muncii.

De asemenea, planul menționează necesitatea dezvoltării pieței muncii, inclusiv în mediul rural, și face referință la competențele/calificările insuficiente, care conduc la nepotrivirea cererii cu oferta de muncă. Planul menționează procesul ineficient de atragere a cetățenilor moldoveni în câmpul muncii. Simplificarea acestui proces ar putea facilita și accesul migranților la locuri de muncă. Planul prezintă o preocupare generală pentru integrarea pe piața muncii a tuturor cetățenilor, inclusiv a migranților.

ANOFM colaborează cu celelalte autorități competente pentru a informa și implica angajatorii în procesul de integrare pe piața forței de muncă. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale asigură înregistrarea străinilor în căutarea unui loc de muncă prin intermediul ANOFM și subdiviziunile sale.

În cadrul activităților derulate, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) a stabilit de asemenea o colaborări cu Congresul Național al Ucrainenilor din Moldova, și UNHCR având ca obiectiv promovarea integrării refugiaților ucraineni prin facilitarea accesului acestora la piața muncii și sprijinirea contribuției lor active la viața comunității.

Parteneriatul vizează implementarea unor măsuri de integrare pentru străini, care să stimuleze interacțiunea pozitivă dintre refugiați și societatea-gazdă, prin crearea de oportunități diverse de interacțiune. În cadrul acestui parteneriat, la nivel teritorial, vor fi organizate activități dedicate refugiaților, inclusiv sesiuni de informare, târguri de cariere și evenimente similare. Persoanele refugiate, inclusiv cetățenii ucraineni, vor beneficia de informații privind drepturile lor de înregistrare ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, posibilitățile de angajare și accesul la cursuri de formare profesională. Totodată, ANOFM va asigura servicii de mediere a muncii și va facilita participarea acestora la activități de recrutare.

La nivelul ANOFM Ungheni se resimte necesitatea extinderii cursurilor de calificare și recalificare pentru migranți. Lipsa cadrului legal pentru dobândirea statutului de șomer în cazul migranților face ca migranții să nu poată fi încadrați gratuit la o serie de cursuri oferite de serviciile Forțelor de Muncă. De asemenea, migranții nu pot beneficia de ajutoarele de șomaj. ANOFM Ungheni promovează anumite cursuri de calificare gratuite care sunt realizate cu suportul anumitor ONG-uri și pe care migranții le pot accesa, (domeniile contabilitate, manichiură, frizerie, croitorie) pentru refugiați ucraineni și persoane vulnerabile organizate cu ajutorul WeWorld Moldova (<https://anofm.md/ro/node/20766>) sau SRL "Miracol". Tot prin

MILEstone

WeWorld Moldova sunt organizate cursuri gratuite de limba engleză și română pentru refugiați și comunitățile gazdă, destinate pentru adolescenți cu vârsta de peste 13 ani, precum și adulți (<https://anofm.md/ro/node/20709>)

O parte a acestor cursuri însă nu sunt accesibile în Ungheni, ci doar la Bălți sau Chișinău, ridicând probleme de transport și cazare în rândul migranților și fiind primite din acest motiv cu o oarecare reticență din partea acestora. Pentru viitor, există deja planuri pentru organizarea mai multor astfel de cursuri și în Ungheni.

O altă dificultate în ceea ce privește oferta și adaptarea cursurilor de scurtă durată la nevoile migranților este pusă de faptul că în Republica Moldova, organizarea cursurilor și acordarea diplomelor de absolvire cade sub incidența Ministerului Educației, chiar și în cazul cursurilor de scurtă durată, Ministerul Muncii și Protecției Sociale nefiind implicat în acest domeniu. Prin urmare, la ora actuală cursurile organizate de structurile oficiale sunt dedicate în principal grupurilor țintă vizate de Ministerul Educației (tineri, tineri NEETs, etc.) și nu vizează în particular recalificarea adulților din rândul migranților.

- **Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru – Vest**

Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru – Vest face parte din structura Inspectoratului Social de Stat (ISS). Inspectoratul Social de Stat este autoritate a administrației publice din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Cadrul legal principal care reglementează activitatea Inspectoratului Social de Stat este Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 802 din 28 octombrie 2011, modificată prin Hotărârea Guvernului nr.313 din 24.05.2023.

Inspectoratul Social de Stat are ca misiune certificarea capacității prestatorilor de servicii sociale și exercitarea controlului de stat în domeniul asistenței sociale. Domeniile sale de activitate includ:

- Stabilirea dreptului și acordarea serviciilor sociale.
- Stabilirea dreptului și acordarea prestațiilor de asistență socială.
- Exeritarea funcției de control de stat în domeniul asistenței sociale, având competențe de a dispune reevaluarea cazurilor, de a sesiza organele competente în caz de suspiciuni de fraudă, abuz și neglijență, și de a dispune remedierea deficiențelor.

MILEstone

- Acreditarea prestatorilor de servicii sociale, inclusiv elaborarea de propuneri pentru acte normative, standarde și programe naționale în acest domeniu, organizarea de instruiți și dezvoltarea colaborării internaționale.
-
- Serviciile sociale specializate pentru raioanele Ungheni, Călărași și Nisporeni (care se află în regiunea Centru-Vest) pot fi accesate de anumite categorii de străini, inclusiv cei specificați în Legea nr. 271 din 27.12.2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova.
- Inspectoratul Social de Stat, prin acreditarea prestatorilor de servicii sociale, influențează calitatea și tipul de servicii disponibile în regiunea Centru-Vest, care pot fi accesate și de migranți.

Ca parte a Răspunsului pentru Refugiați, autoritățile moldovenești au înființat Centre de Cazare pentru Refugiați, mai bine cunoscute sub numele de CCR, unde persoanele strămutate din Ucraina pot locui temporar și primi asistență gratuită. Numărul acestor centre a scăzut de la circa 130 în perioada imediat după izbucnirea războiului din Ucraina, la 38 în ianuarie 2024. Activitățile de comasare ale acestor centre au vizat reducerea numărului acestor centre la un maxim de 13-15 centre la nivel național, autoritățile de resort (**Ministerul Muncii și Protecției Sociale**) menționând că prin reducerea și comasarea centrelor de refugiați amplasate pe teritoriul țării, ucrainenii sunt încurajați să se integreze în comunitate și să devină activi pe piața muncii.

La începutul lui 2025, în Ungheni mai exista doar un singur CCR, sistemul centrelor pentru refugiați fiind în curs de reorganizare. Pentru familiile aflate în grija acestor centre, autoritățile caută opțiuni de angajare, precum și opțiuni alternative ca să fie găzduite, fie în comunitate (în apartamente unde se asigură plata chiriei), fie în alte localități.

- **Consiliul Raional Ungheni**

Consiliul Raional Ungheni poate juca un rol central în gestionarea situației migranților pe plan raional și local, având posibilitatea de a coordona și facilita eforturile actorilor implicați în procesul de integrare.

Posibile inițiative și direcții de acțiune:

- **Coordonarea stakeholderilor locali:** Consiliul Raional poate aduce la masa de discuții diferiți actori relevanți – instituții publice, organizații neguvernamentale, mediul de afaceri și comunitatea locală – pentru a asigura o abordare integrată a provocărilor legate de migrație.

MILEstone

- **Elaborarea unor strategii și politici incluzive:** În viitoarele documente strategice, Consiliul ar putea include obiective specifice privind integrarea migranților, precum măsuri pentru accesul acestora pe piața muncii, dezvoltarea competențelor și sprijin pentru antreprenoriat.
- **Asigurarea accesului la servicii publice** – Prin Direcția Asistență Socială și alte structuri, CR Ungheni poate sprijini migranții în accesarea serviciilor sociale, educaționale și medicale, precum și în procesul de integrare comunitară.
- **Creșterea capacității instituționale:** Prin participarea în proiectul MILEstone, Consiliul va dobândi expertiza necesară pentru a gestiona situațiile referitoare la integrarea migranților și pentru a dezvolta politici eficiente de integrare la nivel regional.

- **Primăria Municipiului Ungheni**

Ca și în cazul Consiliului Raional Ungheni, Primăria Municipiului Ungheni poate avea un rol semnificativ în gestionarea situației migranților pe plan local, având competențe în coordonarea serviciilor publice, dezvoltarea politicilor locale și facilitarea integrării socio-economice a acestora.

Posibile inițiative și direcții de acțiune:

- **Crearea unui mecanism local de coordonare** – Primăria ar putea facilita colaborarea între instituții locale, ONG-uri, mediul de afaceri și comunitate pentru a răspunde eficient nevoilor migranților.
- **Sprijin pentru integrarea pe piața muncii** – Primăria poate colabora cu angajatorii locali, inclusiv cei din Zona Economică Liberă Ungheni, pentru a facilita accesul migranților la oportunități de angajare.
- **Dezvoltarea de programe educaționale și culturale** – Inițierea unor programe de învățare a limbii române și organizarea de activități interculturale pentru a facilita adaptarea migranților și consolidarea coeziunii sociale.
- **Atracția de resurse și parteneriate**

Chiar din primele zile ale războiului din Ucraina, Primăria municipiului Ungheni a creat o celulă de criză pentru a veni în ajutorul refugiaților. Prin eforturile unor voluntari dedicați, s-a reușit o colaborare eficientă cu ONG-uri, agenți economici, poliția și poliția de frontieră, precum și cu cetățenii de rând. Unghenenii au oferit refugiaților produse alimentare, haine, plapume, lenjerie și produse de igienă, toate acestea fiind colectate la primărie și ulterior distribuite refugiaților și familiilor gazdă.

MILEstone

Primăria a pregătit peste 20 de locuri de cazare, iar zeci de ungheneni au primit refugiați în casele lor. Centrul Cultural Multifuncțional „Regina Maria” a organizat spectacole pentru copiii ucraineni, aducându-le zâmbetul pe față. Centrul de apel oferă asistență informațională și coordonează acțiunile menite să-i ajute pe refugiați. De asemenea, a fost deschis un cont bancar pentru donații destinate refugiaților.

Tot în 2022, în cadrul programului „EU4Moldova: Focal Regions”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD și UNICEF, au fost livrate ajutoare umanitare către adăposturile temporare din Ungheni. Acestea includ aparate electrocasnice, generatoare de lumină, ventilatoare electrice, încălzitoare electrice și lanterne. De asemenea, vor fi donate 300 de paturi, 350 de saltele, 700 de seturi de lenjerie de pat, pilote și prosoape.

- **UNHCR Moldova (Agenția ONU pentru Refugiați)**
(<https://help.unhcr.org/moldova/ro/>)

UNHCR oferă o varietate de servicii refugiaților din Moldova.

- **Asistență la cererea de azil:** UNHCR oferă informații și îndrumări despre cum poate fi solicitat azil în Republica Moldova. De asemenea, aceștia oferă consiliere juridică pentru cei care au întrebări sau au nevoie de asistență cu procesul de azil.
- **Protecție temporară:** Guvernul Republicii Moldova acordă protecție temporară persoanelor strămutate din Ucraina. Această protecție oferă o serie de drepturi, inclusiv dreptul de a rămâne în Moldova, de a lucra și de a accesa asistență medicală și educație. UNHCR oferă informații și îndrumări despre cum să solicitați protecție temporară.
- **Asistență financiară:** UNHCR oferă asistență financiară refugiaților din Moldova prin intermediul Programul de asistență în numerar (gestionat de UNHCR prin intermediul partenerilor săi, Catholic Relief Services (CRS) împreună cu Caritas Moldova și Diaconia; în coordonare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale). Obiectivul acestuia este de a oferi asistență de urgență în numerar persoanelor refugiate din Ucraina și care locuiesc în prezent în Republica Moldova. Cetățenii non-ucraineni se califică pentru asistență în numerar dacă sunt membri de familie ai unui refugiat ucrainean strămutat în Republica Moldova după 24 februarie 2022, cu statut de reședință anterioară în Ucraina, sau au beneficiat de protecție internațională în Ucraina, cum ar fi statutul de refugiat sau de apatrid. Această asistență poate ajuta refugiații să acopere costurile de bază, cum ar fi hrana, cazarea și îmbrăcămintea.
- **Alte servicii:** UNHCR oferă și alte servicii refugiaților din Moldova, cum ar fi asistență pentru găsirea unui loc de muncă, acces la educație, și consiliere.

MILEstone

- UNHCR, în colaborare cu Guvernul Republicii Moldova, operează o linie verde gratuită disponibilă de luni până vineri, între orele 8:00 și 19:00, și în weekend, între orele 9:00 și 17:00. Refugiații pot suna la această linie pentru a pune întrebări, pentru a afla mai multe despre serviciile disponibile, pentru a depune o plângere sau pentru a oferi feedback.

Toate serviciile de asistență umanitară oferite de UNHCR sunt gratuite. Programări pentru vizite de consiliere la unul din centrele de înregistrare pot fi făcute online din website prin completarea și trimiterea unui formular - <https://help.unhcr.org/moldova/ro/2024/02/29/unhcr-isi-deschide-usile-pentru-a-va-asculta/>

Site-ul UNHCR Moldova oferă informații și asistență refugiaților din Ucraina aflați în Moldova, inclusiv detalii despre solicitarea de azil, programe de asistență financiară, și contacte utile. Site-ul este disponibil în mai multe limbi, inclusiv română, rusă, ucraineană și engleză.

Tot aici sunt de asemenea disponibile și serie de servicii de reducere a riscurilor asociate cu HIV disponibile **gratuit** și **confidențial** pe teritoriul Republicii Moldova, **atât pentru cetățenii moldoveni, cât și pentru străini**. Printre aceste servicii se numără:

- Distribuția de prezervative, seringi și dezinfectanți.
- Testare și consiliere voluntară HIV, sifilis și hepatite virale (HVB/HVC).
- Referire la terapia de substituție cu opioide și alte tratamente pentru dependența de droguri.
- Referire la terapia ARV (antiretrovirală) pentru persoanele infectate cu HIV.
- Profilaxia pre-expunere și post-expunere la HIV.
- Prevenirea supradozelor prin distribuirea de naloxonă.
- Suport social și psihologic pentru diverse grupuri vulnerabile, inclusiv utilizatori de droguri, lucrători sexuali, persoane LGBTQI+ și familiile persoanelor care trăiesc cu HIV.

Pentru a beneficia de aceste servicii, migranții pot contacta organizațiile non-comerciale specializate din aria în care locuiesc. O listă completă a acestor organizații, cu datele de contact, este disponibilă pe website - <https://help.unhcr.org/moldova/ro/prevenirea-tratamentul-si-suportul-persoanelor-infectate-si-afectate-de-hiv/>

UNHCR lucrează cu partenerii Guvernamentali, inclusiv cu Direcția pentru Refugiați, Biroul Migrație și Azil și Departamentul Poliției de Frontieră în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Institutul Național al Justiției, Ministerul Tehnologiilor Informației și Comunicațiilor, Ministerul Educației, Ministerul Muncii,

MILEstone

Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății și Ministerul Culturii, precum și cu numeroase ONG-uri.

- **Congresul Național al Ucrainenilor din Moldova (CNUM)**

CNUM este o organizație neguvernamentală care reprezintă interesele comunității ucrainene din Republica Moldova. CNUM este activ în domeniul social și desfășoară diverse proiecte menite să sprijine integrarea refugiaților ucraineni în societatea moldovenească.

Platforma ROBOTA, un proiect implementat de Congresul Național al Ucrainenilor din Moldova, oferă consiliere juridică și profesională, asistență pentru reintegrare și perfectarea documentelor, precum și suport în recrutarea pentru locuri de muncă. Acest proiect este implementat cu sprijinul Consiliului Danez pentru Refugiați (DRC) și al Agenției ONU pentru Refugiați (UNHCR). Proiectul a fost susținut de Italia și Coreea prin Fondul de Impact pentru Întreprinderi Mici.

Platforma ROBOTA (<https://www.dilo.md/>) a jucat și joacă un rol esențial în integrarea migranților ucraineni în Republica Moldova, oferind suport în diverse domenii cruciale pentru stabilirea lor socio-economică:

- **Angajare:** Platforma ROBOTA a fost creată pentru a facilita integrarea socială și economică a refugiaților în Moldova, ajutându-i să obțină un loc de muncă. Aceasta a oferit suport pentru peste 2500 de persoane și a pus la dispoziție mai mult de 3000 de locuri de muncă.
- **Informații despre drepturi:** ROBOTA oferă acces deplin la informații despre drepturile refugiaților la un loc de muncă și protecția acestor drepturi în Republica Moldova.
- **Consiliere personală:** Platforma oferă consiliere personală pentru a identifica abilitățile, punctele forte și punctele slabe ale refugiaților, ajutându-i să se orienteze în carieră.
- **Asistență la reintegrare:** ROBOTA oferă asistență pentru reintegrare și perfectarea documentelor.
- **Suport în recrutare:** ROBOTA oferă asistență în recrutarea pentru locuri de muncă, facilitând contactul dintre refugiați și angajatori. Platforma publică anunțuri cu locuri de muncă vacante și încurajează companiile moldovenești să angajeze refugiați.
- **Pregătirea CV-ului:** Platforma oferă suport în pregătirea unui CV și a unei scrisori de motivare, crescând șansele refugiaților de a obține un loc de muncă.
- **Cursuri și instruire:** În colaborare cu alte organizații, ROBOTA a oferit cursuri de limbă și cursuri vocaționale, precum și consultații juridice și de angajare.

MILEstone

- Colaborarea cu angajatorii: ROBOTA invită companiile moldovenești să coopereze, oferindu-le oportunitatea de a angaja refugiați cu înaltă calificare și abilități diverse. ROBOTA oferă suport complet companiilor la toate etapele de colaborare, de la selecția candidaților până la înregistrarea legală și adaptarea în cadrul companiei.
- Parteneriate: Platforma ROBOTA este un proiect inițiat de Congresul Național al Ucrainenilor din Moldova, cu sprijinul UNHCR Moldova. De asemenea, colaborarea cu ONG-uri, a permis furnizarea de cursuri de limbă și vocaționale, precum și consultanță.

ROBOTA este un instrument important pentru integrarea refugiaților, oferind acces la resurse esențiale pentru angajare, dezvoltare profesională și integrare în comunitatea moldovenească.

- **Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)**

Rolul OIM în colaborare cu autoritățile din Republica Moldova se axează pe sprijinirea eforturilor statului în asigurarea unei primiri adecvate și a unui proces de integrare eficient pentru migranți, în special pentru beneficiarii de protecție internațională și solicitanții de azil, prin intermediul expertizei sale internaționale și a parteneriatelor de dezvoltare cu instituțiile guvernamentale relevante, cum ar fi Inspectoratul General pentru Migrațiune.

În colaborare cu Guvernul Republicii Moldova, OIM sprijină digitalizarea serviciilor publice pentru migranți și diaspora și a creat centre de informare comunitare în diverse regiuni ale țării (Cahul, Comrat, Bălți, Chișinău) și o echipă mobilă în regiunea din stânga Nistrului care oferă informații persoanelor strămutate din Ucraina. Aceste centre și echipa mobilă reprezintă puncte de contact direct pentru migranți.

De asemenea, cu suportul OIM, a fost creat Sistemul Național de Referire (SNR), cu rol în protecția și asistența victimelor traficului de ființe umane și grupurilor cu risc sporit.

- **Dopomoga.gov.md – platformă de suport**

Dezvoltată într-un timp record de doar 5 zile, printr-o mobilizare extraordinară a instituțiilor guvernamentale (incluzând Agenția pentru Guvernare Electronică a Republicii Moldova), a voluntarilor din sectorul privat și partenerilor internaționali, platforma a fost lansată pe 1 martie 2022, ca parte a Campaniei Naționale „Moldova pentru pace”, și continuă să fie un simbol al solidarității și sprijinului oferit celor care au nevoie cel mai mult de un astfel de suport.

MILEstone

Platforma cuprinde un ghid comprehensiv, în limba română și rusă, oferind informații practice și resurse pentru refugiații ucraineni în Republica Moldova. Structura este organizată tematic, acoperind aspecte esențiale precum **obținerea statutului de protecție temporară**, accesul la **servicii medicale, juridice și sociale, găsirea locuinței și a unui loc de muncă, educația copiilor, transportul și asistența psihologică**. Platforma conține **link-uri utile, numere de telefon, adrese de e-mail și instrucțiuni detaliate pentru accesarea diverselor servicii**, având drept scop facilitarea integrării și susținerea refugiaților în noua lor situație. Documente oficiale și contacte cu organizații umanitare sunt de asemenea incluse.

În trei ani de existență, peste 1,1 milioane de oameni au accesat platforma pentru a obține informații despre locuințe, hrană, asistență medicală, sprijin financiar, locuri de muncă și asistență juridică. Prin această soluție digitală integrată, refugiații au reușit să obțină mult mai facil numărul IDNP, esențial pentru accesarea serviciilor publice; înscrierea copiilor la grădiniță sau școală, angajare, deschiderea unui cont bancar sau chiar inițierea unei afaceri în Republica Moldova.

Cele mai accesate pagini au fost:

- Programul UNHCR de asistență financiară pentru refugiați
- Serviciul online de eliberare a IDNP
- Întrebări și răspunsuri de bază (FAQ).

- **Organizații non-guvernamentale**

În Republica Moldova, mai multe organizații non-guvernamentale (ONG-uri și Asociații Obștești) sunt implicate activ în procesul de primire și suport pentru migranți. Fără a avea pretenția de a dezvolta o listă exhaustivă, menționăm:

- **Centrul de Drept al Avocaților (CDA)** - Oferă asistență juridică și consiliere pentru migranți și refugiați, ajutându-i să navigheze prin procedurile legale și să-și exercite drepturile. CDA oferă asistență legală pe parcursul procedurii de determinare a statutului de refugiat, procedurii de determinare a statutului de apatrid, procesului de integrare; monitorizare în domeniul protecției, a punctelor de trecere a frontierei și a facilităților de detenție; suport oferit avocaților, judecătorilor, societății academice, factorilor de decizie politică și altor profesioniști.
- **Asociația Obștească "Moldova pentru Pace"** - Se concentrează pe integrarea socială și economică a migranților, oferind programe de formare profesională și suport pentru accesul la piața muncii.

MILEstone

- **Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO)** - Oferă suport pentru migranți și refugiați prin programe de educație și sensibilizare, precum și prin asistență juridică și socială.
- **“Ave Copiii” (AVE)**: oferă consiliere socială și asistență, sesizări pe probleme medicale, distribuirea asistenței lunare financiare și asistenței materiale celor mai vulnerabile persoanelor care sunt în atenția UNHCR; suport oferit lucrătorilor sociali, profesorilor și altor categorii de profesioniști. Organizația a realizat de asemenea campanii de colectare de donații pentru refugiații din Ucraina.

Mai multe organizații și grupuri din Ungheni au contribuit de asemenea la sprijinirea refugiaților din Ucraina:

Centrul de Caritate pentru Refugiați (CCR): oferă asistență socio-culturală, activități privind integrarea persoanelor care sunt în atenția UNHCR, sesizări privind orele de studiere a limbii Române, suport oferit lucrătorilor sociali, oficialilor administrației publice locale, cât și altor categorii de profesioniști. În colaborare cu școala profesională "Insula Speranțelor" din Chișinău, Centrul de Caritate pentru Refugiați a oferit cursuri de formare pentru femeile refugiate din Ucraina. Opt femei ucrainene au primit diplome pentru finalizarea cu succes a cursurilor de manichiură desfășurate în orașul Ungheni, abilitându-le să devină mai independente și integrate în economia locală.

Asociația Obștească „Alternative Sociale” din raionul Ungheni a desfășurat o serie de activități esențiale pentru incluziunea refugiaților din Ucraina în comunitățile din Republica Moldova. Aceasta a fost parte a proiectului „Răspuns umanitar integrat pentru ucrainenii afectați de conflict și cetățenii din țările terțe din Ucraina, Polonia, România și Moldova”, finanțat de Ministerul German al Afacerilor Externe și implementat de Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF) în parteneriat cu Diakonie Katastrophenhilfe (DKH) și alte cinci ONG-uri. Inițiativele luate de Asociația Obștească „Alternative Sociale” includ:

- Oferirea de asistență financiară pentru peste 100 de familii din Moldova și Ucraina refugiate în raionul Ungheni, acoperind costuri pentru îmbrăcăminte, încălțăminte, medicamente și facturi comunale, fiind esențială pentru familiile cu copii cu dizabilități sau afecțiuni medicale grave. S-a implementat un proces riguros de monitorizare a utilizării fondurilor.
- Organizarea de ședințe de suport cu specialiști din diverse domenii (medical, polițienesc, psihologic) pentru a identifica și acoperi necesitățile comunității gazdă și ale refugiaților. Aceste ședințe au oferit informații vitale și suport în navigarea sistemelor locale de asistență.

MILEstone

- Furnizarea de servicii de consiliere psihologică, inclusiv ședințe individuale și de grup, pentru a aborda problemele de sănătate mintală cauzate de migrație și traumă. S-au oferit strategii de gestionare a stresului și dezvoltare a rezilienței.
- Asigurarea conexiunii familiilor cu serviciile medicale, sistemul educațional și asistența socială.

De asemenea, voluntarii de la **Centrul de tineret Ungheni** s-au implicat activ în susținerea refugiaților din Ucraina încă din primele zile ale conflictului. Inițiativele lor au inclus:

- Oferirea de suport emoțional refugiaților la punctul de trecere Sculeni.
- Participarea la activități distractiv-instructive pentru copiii de la Centrul temporar pentru refugiați din Ungheni, cum ar fi jocuri, desen și modelaj cu plastilină.
- Oferirea de ghidare și informații persoanelor care aveau nevoie de transport sau suport informațional la Sculeni.
- Distribuirea de pachete cu mâncare sau produse igienice.
- Organizarea de activități pentru copiii ucraineni la centrul pentru refugiați, adaptate dispoziției și dorințelor lor (desen, jocuri intelectuale).

UNICEF Moldova a desfășurat o misiune intersectorială în municipiul Ungheni pentru a evalua necesitățile copiilor și familiilor refugiate din Ucraina. În urma acestei misiuni, UNICEF a analizat necesitățile și urmează să implementeze proiecte legate de integrarea refugiaților și îmbunătățirea accesului la servicii medicale, educație și asistență socială. UNICEF Moldova a colaborat cu instituții de învățământ din Ungheni, precum grădinița „Solnisco” și liceul „Alexandru Pușchin”, unde copiii refugiați au fost integrați. UNICEF a identificat lipsuri de rechizite și alte necesități pentru acești copii și a discutat cu directorii, profesorii și mamele refugiaților. De asemenea, UNICEF Moldova, în parteneriat cu Centrul de Intervenție Precocă „Voinicel” și Centrul de Sănătate Publică Ungheni, planifică înființarea unui centru pentru copiii cu dizabilități în Ungheni, accesibil și copiilor refugiați. Se prevede și dotarea instituțiilor de învățământ cu rechizite și echipamente, precum și organizarea de tabere de odihnă pentru integrarea copiilor refugiați.

5.2.b Principalele ramuri economice și angajatori regionali

Angajatorii fac la rândul lor parte din actorii care joacă un rol important în integrarea migranților și am fi putut să îi analizăm mai în detaliu în continuarea listei de mai sus care prezintă categoria stakeholders. Am decis însă să prezentăm principalii angajatori în această secțiune dedicată unei analize mai detaliate a statisticilor regionale referitoare la piața muncii și schimbărilor structurale care caracterizează sectoarele economiei regionale în ultima

MILEstone

perioadă de timp pentru a finaliza astfel conturarea mediului de integrare a migranților care face obiectul capitolului 5.3 al prezentului studiu.

Economia raionului Ungheni a cunoscut transformări semnificative de-a lungul timpului, trecând de la industrii tradiționale către sectoare cu valoare adăugată mai mare, în special în industrie și servicii.

În trecut, activitatea economică se baza preponderent pe agricultură și industria locală, cu un accent pe producția de textile, mobilă și alte bunuri manufacturate. Cu timpul, economia a cunoscut schimbări structurale semnificative și restructurări. Industria prelucrătoare a devenit mai diversificată, cu accent pe ramuri moderne, cum ar fi industria auto, stimulată de prezența Zonei Economice Libere. Aceasta a atras investiții străine și a generat un număr semnificativ de locuri de muncă, în special prin fabricile LEAR Corporation și Cabling Integration System.

În paralel, sectorul serviciilor și comerțului s-a extins semnificativ, ajungând să cuprindă aproximativ 40% din întreprinderile din raion. Creșterea acestui sector a fost influențată de urbanizare și de îmbunătățirea infrastructurii de transport și comunicații. Totodată, acest proces a condus la o polarizare economică, cu o concentrare a activității în municipiul Ungheni și în localitățile din proximitatea acestuia, în timp ce zonele rurale au rămas în urmă din punct de vedere economic.

În agricultură, modernizarea a fost limitată, iar ponderea acestui sector în economie a scăzut, deși continuă să fie un domeniu important pentru locuitorii din mediul rural. Construcțiile, deși nu reprezintă un sector dominant, au crescut treptat, alimentate de investițiile în infrastructură și de creșterea cererii de locuințe în zonele urbane.

Aceste schimbări structurale au influențat piața muncii, determinând o scădere a locurilor de muncă în agricultură și industriile tradiționale, dar o creștere în noile ramuri industriale și servicii. Nevoia de forță de muncă calificată în noile ramuri economice a generat și generează și în prezent provocări, accentuând migrația forței de muncă spre centrele urbane. În același timp, disparitățile de salarizare continuă să fie un factor pentru migrația forței de muncă și în afara țării.

Numărul întreprinderilor din raionul Ungheni a crescut cu aproximativ 10% între 2015 și 2020, ajungând la 1.103. În această perioadă, numărul întreprinderilor mari a scăzut cu trei unități, în timp ce IMM-urile au crescut cu 103 unități, în special datorită creșterii numărului de microîntreprinderi (+94). În 2020, microîntreprinderile reprezentau 86,6% din total, urmate de întreprinderile mici (10,6%), mijlocii (2,3%) și mari (0,5%). IMM-urile dețineau 99,5% din totalul întreprinderilor și generau 66,2% din locurile de muncă, contribuind cu aproximativ 51% la veniturile din vânzări ale raionului.

MILEstone

Majoritatea activității economice se concentrează în municipiul Ungheni, unde se află 70% dintre întreprinderi, 81% dintre angajați și 84% din cifra de afaceri a raionului. Această polarizare economică creează disparități între localitățile din proximitatea municipiului, unde există o activitate economică mai intensă, și cele mai îndepărtate, unde numărul firmelor este redus.

În ceea ce privește structura juridică, 91,7% dintre întreprinderi sunt persoane juridice, dintre care 90,9% sunt SRL-uri, iar 8,3% sunt persoane fizice, majoritatea întreprinderi individuale (59%).

Din punct de vedere economic, cele mai importante sectoare sunt:

- Comerțul și serviciile (40% din întreprinderi, 17% din locurile de muncă, 29% din cifra de afaceri)
- Industria prelucrătoare (117 întreprinderi, 38% din locurile de muncă, 49% din cifra de afaceri), dominată de fabricile auto din Zona Economică Liberă și SA Covoare Ungheni
- Agricultură (13% din întreprinderi, 12% din locurile de muncă, 9% din cifra de afaceri)
- Construcțiile (5% din întreprinderi, 3% din locurile de muncă, 9% din cifra de afaceri)

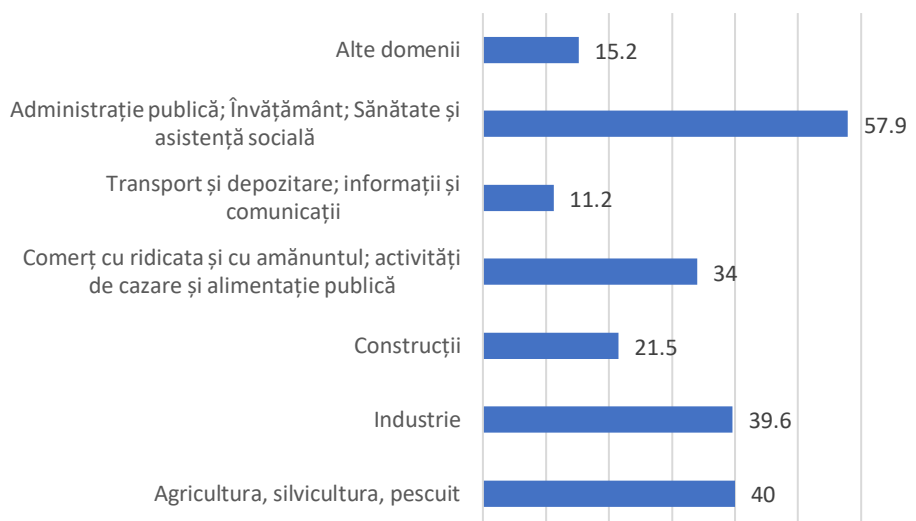
Dintre principalii angajatori rezidenți ai ZEL Ungheni menționăm :

- Lear Corporation – echipament auto (țara de origine a investiției – SUA)
- Euroyarns – filatura Ungheni – lână și fire sintetice (țările de origine a investiției – Belgia și R. Moldova)
- Unicorn Carpets – covoare din lână și fibră sintetică (țările de origine a investiției – Belgia și R. Moldova)
- SA Covoare Ungheni – covoare din lână - (țara de origine a investiției – R. Moldova)
- SC Soclema SRL – producător de mobilier – (țara de origine a investiției – R. Moldova)
- Fly Flot – încălțăminte ortopedică - (țara de origine a investiției – Italia)
- Cabling Integration Systems – fire și cabluri electrice (țara de origine a investiției - Franța)
- PNP thermal insulation – materiale pentru izolații (țara de origine a investiției – Federația Rusă)
- Alpha Omega Confexim – articole de îmbrăcăminte (țara de origine a investiției - Cipru)

MILEstone

5.2.c Piața regională și raională a forței de muncă și integrarea migranților

Populația ocupată la nivelul regiunii Centru (din care face parte și raionul Ungheni) s-a aflat în ușoară scădere între 2022-2023 (de la 221,3 mii la 219,3 mii), scădere care a afectat preponderent segmentul feminin al populației, în timp ce pentru segmentul masculin s-a înregistrat chiar o ușoară creștere (aproximativ + 1100 de persoane). Din populația ocupată la nivelul anului 2023 în regiunea Centru, 82,5% erau deținuți de salariați și circa 17,5% erau self-employed, cu o pondere mult mai ridicată a acestora din urmă în cadrul segmentului masculin al populației ocupate.



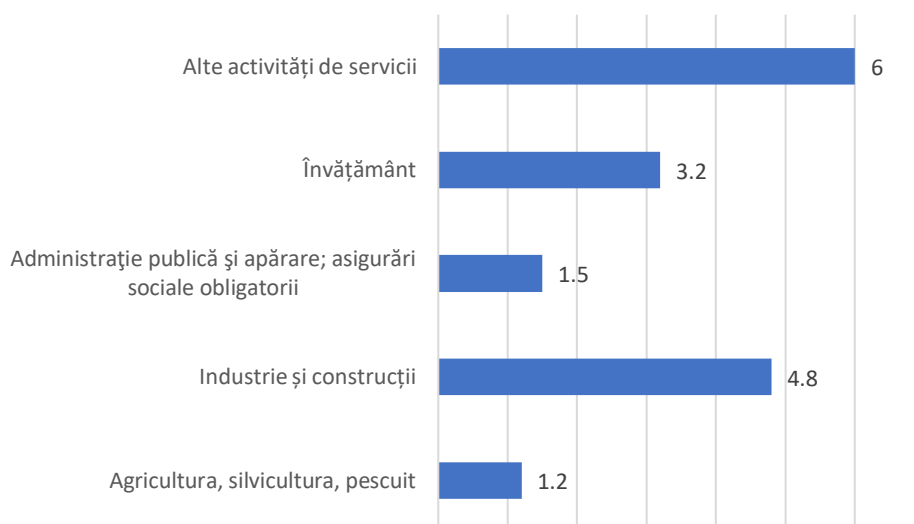
Populația ocupată după domeniul de activitate - Regiunea Centru – 2023 (mii persoane).

Sursa: prelucrare date BNS

Datele privind populația ocupată în Regiunea Centru în 2023 arată o distribuție inegală între domeniile de activitate. Cel mai mare număr de persoane ocupate se regăsește în sectorul administrației publice, învățământului, sănătății și asistenței sociale (57,9 mii persoane). Pe locul doi se situează agricultura, silvicultura și pescuitul (40 mii persoane), urmat de industrie și comerț. Sectorul construcțiilor înregistrează 21,5 mii angajați, iar transportul, depozitarea, informațiile și comunicațiile au cea mai mică pondere (11,2 mii persoane). Aceste date sugerează o pondere semnificativă a serviciilor publice și a agriculturii în ocuparea forței de muncă din regiune.

La nivelul raionului Ungheni, numărul salariaților s-a menținut relativ constant (chiar într-o ușoară creștere, de la 16,7 mii la 16,8 mii) în intervalul 2022-2023. Dintre aceștia, în 2023, 9,8 mii erau femei și 6,9 mii erau bărbați.

MILEstone

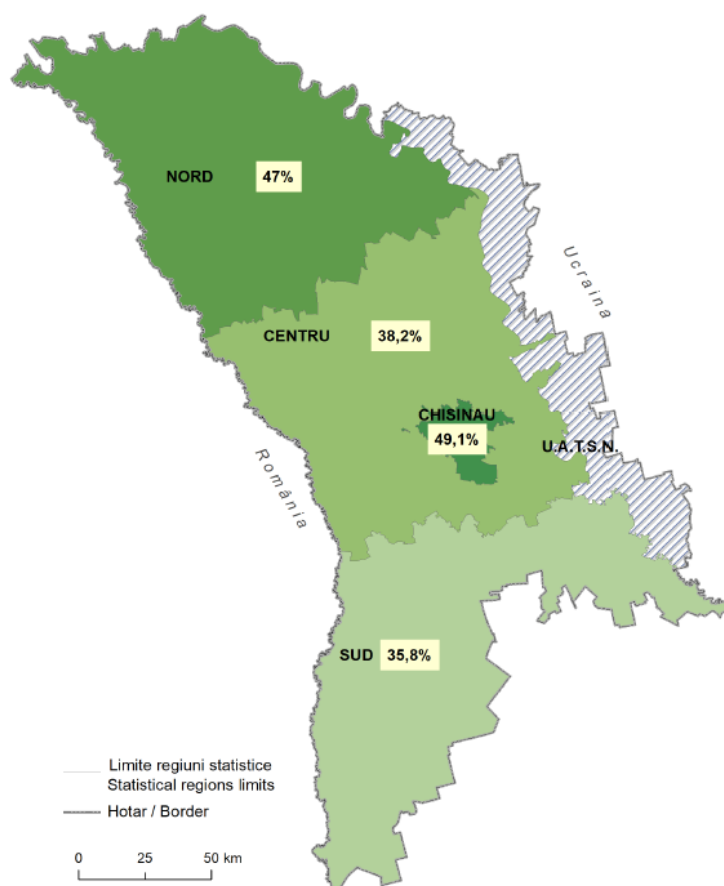


Efectivele salariilor după domeniul de activitate - raionul Ungheni – 2023 (mii persoane).
Sursa: prelucrare date BNS

Datele referitoare la efectivele salariaților în raionul Ungheni în 2023 indică o distribuție a forței de muncă cu o pondere semnificativă în sectorul serviciilor. Cea mai mare parte a salariaților lucrează în „alte activități de servicii” (6 mii persoane), ceea ce sugerează o diversificare a economiei locale în zona serviciilor. Sectorul „industrie și construcții” se află pe locul al doilea, cu 4,8 mii persoane, reflectând o activitate industrială și de infrastructură importantă în raion. Învățământul angajează 3,2 mii persoane, ceea ce indică o prezență notabilă a acestui domeniu în structura ocupării. Administrația publică și apărarea, împreună cu asigurările sociale obligatorii, însumează un număr relativ mic comparativ cu celelalte sectoare. Agricultură, silvicultură și pescuitul au cea mai redusă pondere, ceea ce reflecta fie o specializare mai redusă a raionului în acest sector, în special în contextul schimbărilor structurale menționate la începutul acestui subcapitol. În ansamblu, structura ocupării sugerează o economie orientată mai mult spre servicii și industrie, cu o importanță relativ scăzută a agriculturii.

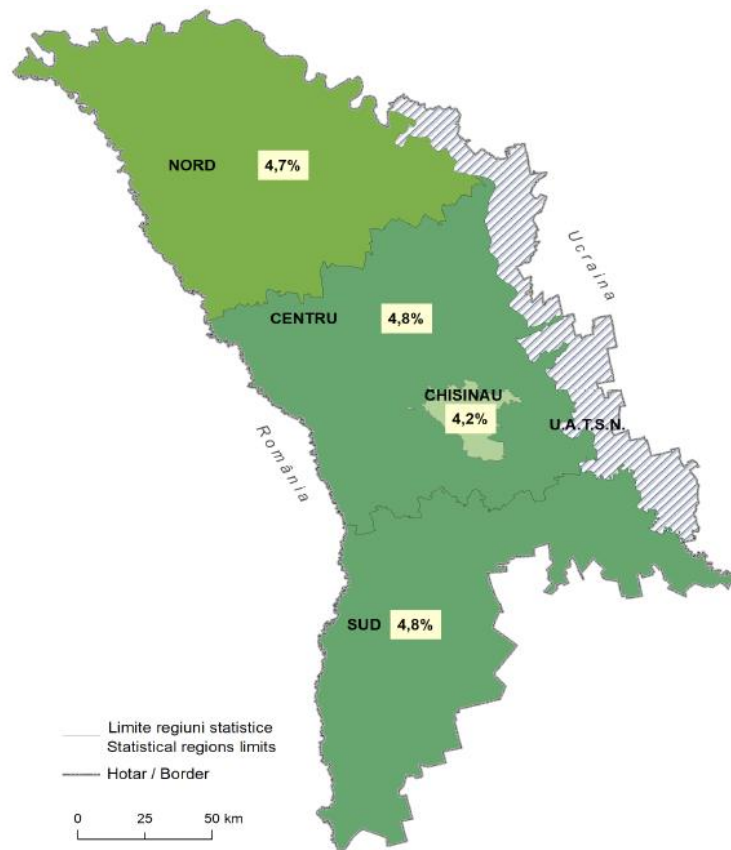
Locurile de muncă disponibile în 2022-2023 la nivelul raionului Ungheni s-au menținut relativ constante (400-500 de locuri de muncă), reprezentând între 2,6%-2,9% din totalul locurilor de muncă existente în raion. Aceste ponderi au valori sub ponderea regională (3,2% în 2023) și sub ponderea națională (3,8% în 2023). Rata ocupării la nivelul regiunii Centru s-a situat în 2023 la 38,2%, mai ridicată decât în cazul regiunii Sud, dar sub valorile ratei de ocupare pentru mun. Chișinău (49,1%), sau regiunea Nord (47%).

MILEstone



Rata ocupării pe regiuni (2023 - %). Sursa: BNS – Statistica teritorială – ediția 2024

Numărul șomerilor înregistrați în raion înregistrează o scădere constantă în intervalul 2015 – 2023 (de la cca 1,3 mii în 2015 la cca 200 în 2023). Rata șomajului la nivelul regiunii Centru s-a situat la 4,8% în 2023, în linie cu rata șomajului înregistrată de celelalte regiuni de dezvoltare, în contextul în care doar municipiul Chișinău se evidențiază cu o rată a șomajului semnificativ mai redusă (4,2%).



Rata șomajului pe regiuni (2023 - %). Sursa: BNS – Statistica teritorială – ediția 2024

În 2020, salariul mediu în raion era de 6.415,7 MDL/lună (cca. 304 euro la cursul valutar BNM din decembrie 2020), reprezentând circa 80% din media națională. În sectorul privat, costul mediu al forței de muncă era de aproximativ 6 mii MDL/lună pentru pozițiile permanente, în sectorul public ajungea la 6,9 mii MDL/lună, iar pentru locurile de muncă sezoniere și ocazionale remunerația varia între 200 și 250 MDL/zi.

În 2023, salariul mediu brut lunar în raionul Ungheni a ajuns la 9917,8 MDL (cca. 512 euro la cursul BNM din decembrie 2023) , reprezentând 81,2% din media națională, dar deasupra medie regiunii de dezvoltare Centru (9692 MDL/ lună).

Atât la nivel național, cât și la nivelul raionului, salariile diferă semnificativ în funcție de ramura de activitate economică în care activează angajatul. Pentru raionul Ungheni, în 2023, cele mai ridicate salarii se înregistrau în industrie și construcții (11459 MDL/ lună în medie) , urmată de

MILEstone

administrație publică, apărare și asigurări sociale obligatorii (11175,4 MDL/ lună), ambele categorii de domenii înregistrând creșteri de 12-15% față de anul precedent (2022).

Disparitatea salarială între femei și bărbați este semnificativ mai redusă decât la nivel național sau regional. (+1,2% în favoarea bărbaților la nivelul raionului Ungheni în 2023, față de 2,9% pentru regiunea Centru și 15,6% la nivel național).

Analiza indicelui de deprivare economică pentru 2020 arată că cele mai dezvoltate localități din raionul Ungheni sunt municipiul Ungheni și comunele din apropiere (Sculeni, Zagrancea, Valea Mare, Cetireni, Pîrlița, Todirești, Rădenii Vechi), datorită poziționării strategice și infrastructurii. În schimb, cele mai afectate economic sunt localitățile din est (Sinești, Hîrcești, Condrătești), sud (Costuleni, Măcărești) și unele zone izolate (Buciumeni, Bumbata, Unțești), unde accesul limitat la infrastructură și distanța față de centre economice contribuie la gradul ridicat de deprivare.

La fel ca în alte raioane ale Republicii Moldova, raionul Ungheni se confruntă cu un fenomen intens de emigrare externă, însă dispune în continuare de o rezervă semnificativă de forță de muncă disponibilă. Conform estimărilor pesimiste, în prezent, aproximativ 35,1 mii de persoane aflate la vârsta activă nu sunt implicate în activități economice formale, dar sunt motivate să muncească și se află într-o condiție fizică și psihică adecvată. Dintre acestea, aproximativ 19,4 mii au vârste cuprinse între 15 și 44 de ani, ceea ce le face relativ ușor de instruit într-un domeniu tehnic specializat.

Această situație poate influența integrarea migranților pe piața muncii regionale și locale în mai multe moduri. În localitățile mai dezvoltate din raionul Ungheni, unde infrastructura și poziționarea strategică oferă mai multe oportunități economice, migranții pot găsi mai ușor locuri de muncă, în special în sectoarele care necesită forță de muncă suplimentară (construcții, agricultură). Totodată, accesul mai bun la servicii educaționale și de formare profesională poate facilita recalificarea acestora în domenii tehnice sau industriale.

În schimb, în localitățile mai afectate economic, oportunitățile de angajare sunt mai reduse, iar lipsa infrastructurii și distanța față de centrele economice mai dinamice pot îngreuna mobilitatea migranților către locuri de muncă stabile. Această situație poate accentua dependența lor de activități economice informale sau cu caracter sezonier.

Pe de altă parte, existența unei rezerve semnificative de forță de muncă locală poate duce la o competiție sporită între migranți și localnici pentru locurile de muncă disponibile. Cu toate acestea, dacă programele de integrare sunt bine structurate și răspund nevoilor pieței, migranții pot contribui la reducerea deficitului de muncitori calificați în anumite domenii și la diversificarea economiei locale.

MILEstone

5.2.d Mecanisme de coordonare locale

Integrarea refugiaților și a populațiilor strămutate în Ungheni depinde de mecanisme eficiente de colaborare și implicare a părților interesate. În acest context, **Forumul Local de Coordonare a Refugiaților (LRCF)** și inițiativa **Orașele Solidarității (CoS)** joacă un rol central, oferind platforme structurate pentru coordonarea resurselor, schimbul de bune practici și abordarea provocărilor prin cooperare.

LRCF funcționează ca un cadru de dialog ce reunește autorități municipale, organizații ale societății civile, sectorul privat, organizații internaționale și reprezentanți ai refugiaților. Prin întâlniri regulate, acest forum facilitează dezvoltarea unor strategii coerente și adaptate nevoilor locale, promovând o abordare centrată pe oameni și asigurând o integrare eficientă.

Pornind de la structura LRCF, inițiativa Orașele Solidarității urmărește să consolideze asumarea locală a procesului de integrare a refugiaților, integrându-l în strategiile de dezvoltare ale municipiului Ungheni. Această inițiativă contribuie la sustenabilitatea măsurilor de sprijin și la armonizarea acestora cu planurile municipale, oferind totodată resurse, asistență tehnică și formare pentru autoritățile locale. În plus, CoS pune accent pe crearea unor strategii de integrare pe termen lung, care să faciliteze atât contribuția economică și socială a refugiaților, cât și coeziunea comunitară.

Colaborarea dintre sectorul public și privat joacă, de asemenea, un rol esențial în sprijinirea integrării. Planul de Dezvoltare Economică Locală din Ungheni promovează parteneriate între întreprinderi și ONG-uri pentru crearea de oportunități de angajare și programe de formare profesională adaptate la competențele refugiaților. Pe lângă integrarea economică, inițiativele de implicare comunitară, precum evenimentele și forumurile interculturale, contribuie la consolidarea relațiilor dintre refugiați și comunitățile gazdă.

Eficiența acestor mecanisme este susținută de programele de consolidare a capacităților, derulate cu sprijinul organizațiilor internaționale. UNHCR și agențiile UE oferă instruire și suport tehnic autorităților locale și organizațiilor societății civile, îmbunătățind capacitatea acestora de a gestiona integrarea refugiaților. În plus, platformele digitale sunt utilizate pentru a asigura un flux continuu de comunicare și feedback în timp real, permițând ajustarea rapidă a strategiilor.

Aceste inițiative se sprijină pe cadre solide de dialog, monitorizare și reglementare. Consultările periodice la nivel local, regional și național asigură transparența și implicarea tuturor actorilor relevanți, în timp ce sistemele de monitorizare evaluează progresul și permit ajustări bazate pe date concrete. De asemenea, cadrul juridic, inclusiv Legea privind implicarea

MILEstone

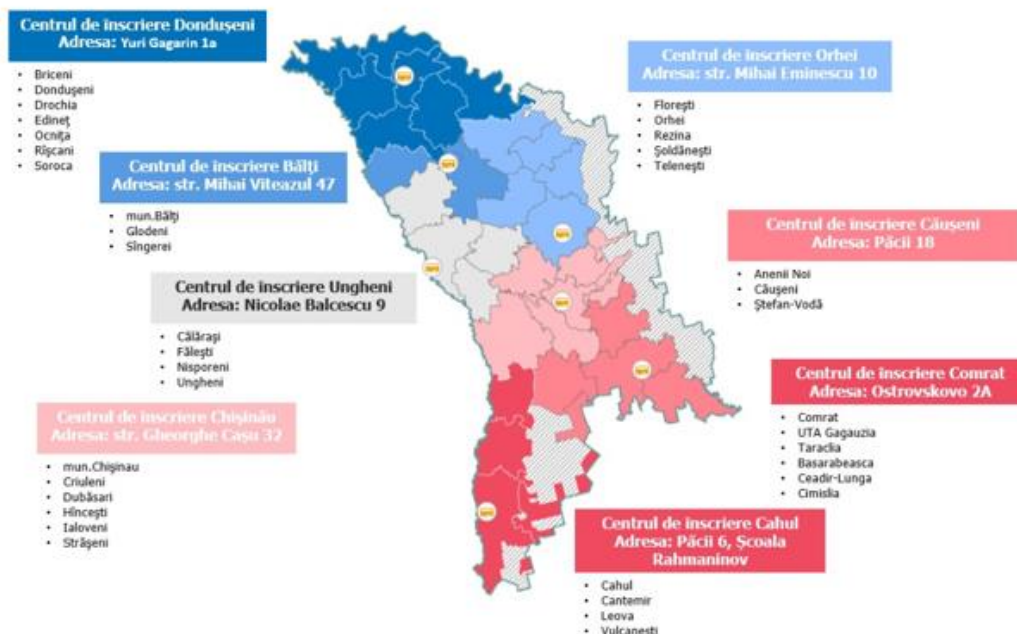
civică din Moldova, oferă o bază clară pentru participarea activă a societății civile și a reprezentanților refugiaților în procesul decizional.

Prin consolidarea acestor mecanisme, în special a structurilor LRCF și CoS, Ungheniul poate dezvolta un model durabil și incluziv de integrare a refugiaților, cu beneficii pentru întreaga comunitate.

5.3 Viața de zi cu zi a migranților

5.3.a Mecanismele de primire a refugiaților

Refugiații nou sosiți (după 1 ian. 2024) în Republica Moldova beneficiază timp de două luni de asistență inițială în numerar pe baza criteriilor de vulnerabilitate. După această perioadă, aceștia trebuie să-și asigure un statut legal mai stabil în țară, cum ar fi protecția temporară, statutul de refugiat, protecția umanitară, statutul de apatrid sau un permis de ședere (temporar sau permanent), conform informațiilor puse la dispoziție de UNHCR. Din februarie 2025 Guvernul Republicii Moldova a prelungit protecția temporară pentru persoanele strămutate din Ucraina până la 1 martie 2026. Începând cu 1 martie 2025, au fost implementate mai multe modificări.



Distribuția centrelor de înscriere a refugiaților. Sursa: UNHCR

MILEstone

Pentru noii sosiți, primul pas este să se adreseze la un centru de înregistrare și să solicite să fie înregistrați. Solicitantul de protecție temporară este obligat, în termen de 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării în scopul documentării cu acte de identitate, să se prezinte la unul dintre sediile IGM sau să solicite o echipa mobilă de documentare.

Protecția temporară poate fi solicitată de:

- Cetățenii ucraineni care aveau reședința în Ucraina înainte de 24 februarie 2022.
- Cetățenii ucraineni aflați în Republica Moldova înainte de 24 februarie 2022.
- Apatrizii cu statut recunoscut în Ucraina înainte de 24 februarie 2022.
- Resortisanții țărilor terțe care beneficiau de protecție internațională sau națională în Ucraina înainte de 24 februarie 2022 și nu se pot întoarce în siguranță în țara sau regiunea lor de origine.
- Membrii de familie ai categoriilor menționate.

De la 1 martie 2025 a fost extinsă categoria beneficiarilor, incluzând și persoanele cu permise de ședere permanente în Ucraina, apatrizii recunoscuți de autoritățile ucrainene, copiii născuți după 24 februarie 2022 din părinți cetățeni ai unui stat terț sau apatrizi, precum și familiile formate după această dată, dacă au domiciliat în Ucraina.

Pentru a solicita protecție temporară în Republica Moldova, migranții ucraineni trebuie să prezinte următoarele acte:

- Acte de identitate eliberate în Ucraina. Acestea pot include pașapoarte, cărți de identitate sau alte documente oficiale care atestă identitatea.
- Dovada reședinței în Republica Moldova. Aceasta poate fi o factură de utilități, un contract de închiriere sau orice alt document care demonstrează adresa locuinței din Republica Moldova.
- Acte de stare civilă care atestă relația de rudenie, dacă este cazul. Acestea sunt necesare dacă se dorește obținerea de protecție temporară împreună cu membrii familiei.

Este important de reținut că migranții trebuie să se afle pe teritoriul Republicii Moldova și să aibă un număr de telefon moldovenesc pentru a solicita protecție temporară.

Pentru a facilita obținerea protecției temporare, de la 1 martie 2025 sunt acceptate și documentele de călătorie emise de Secția Consulară a Ambasadei Ucrainei în Republica Moldova. Acest lucru îi ajută pe cei care au dificultăți în obținerea altor documente. Minorii de până la 14 ani vor putea trece frontiera de stat și pe baza certificatului de naștere. Cu toate acestea, minorii de 15 ani și peste vor trebui să prezinte pașaport obișnuit pentru plecări în străinătate, carte de identitate/pașaport, pașaport intern, inclusiv cele expirate, sau pe baza

pașaportului părintelui în care este înscris copilul cu fotografia aplicată, pentru a reduce riscul de fraudă sau confuzie.

Cetățenii străini pentru care nu este necesară viză pot rămâne în Republica Moldova pentru o perioadă de maximum 90 de zile, în decurs de 6 luni. Dreptul de a solicita azil este valabil pentru oricine se teme să se întoarcă în țara sa de origine.

Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) este autoritatea responsabilă pentru primirea și procesarea cererilor de azil și protecție temporară în Republica Moldova. Statutul de protecție temporară în Moldova oferă o serie de drepturi importante pentru beneficiari, permițându-le să se integreze mai ușor în societatea moldovenească. Acordarea statutului de protecție temporară este gratuită.

5.3.b Situația migranților din raionul Ungheni (analiză primară)

Pentru a adânci înțelegerea vieții de zi cu zi a migranților din raionul Ungheni, în cadrul activităților proiectului MILEstone a fost dezvoltat și aplicat un chestionar care și-a propus să evidențieze situația la zi în ceea ce privește statutul migranților, integrarea acestora pe piața muncii, problemele principale cu care se confruntă, percepția lor asupra mediului de primire și a fenomenului de discriminare.

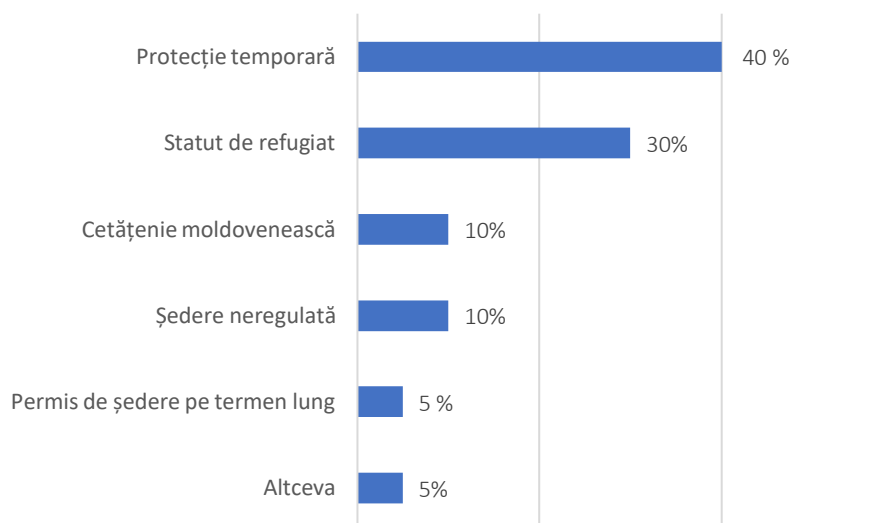
Chestionarul a fost aplicat exhaustiv migranților aflați în centrul de primire din Ungheni și celor angajați în cadrul ZEL Ungheni. Eșantionul a cuprins respondenți cu origine ucraineană (90%) și română (10%), cu vârste peste 25 ani, din care 40% absolvenți de studii universitare, 25% dintre participanți au studii post-liceale, iar câte 15% au menționat că nivelul lor maxim de educație este gimnazial sau învățământ primar. Doar 5% dintre respondenți au absolvit liceul ca ultim nivel de educație.

Analizând datele referitoare la starea civilă a respondenților, se observă că aproape jumătate dintre aceștia sunt căsătoriți, reprezentând 45% din totalul eșantionului. Un sfert dintre participanți, respectiv 25%, sunt văduvi, iar un procent similar este format din persoane divorțate. În contrast, doar 5% dintre respondenți sunt necăsătoriți.

În cadrul eșantionului, cea mai frecventă situație este cea a persoanelor care locuiesc singure cu copii, reprezentând 30% dintre respondenți. Majoritatea dintre aceștia au un singur copil în întreținere. Un alt segment important este reprezentat de persoanele care locuiesc complet singure, fără copii, acestea constituind 25% din totalul respondenților. De asemenea, 20% dintre participanți locuiesc cu un partener, dar fără copii, iar 15% trăiesc împreună cu un

partener și copii. Doar 10% dintre respondenți locuiesc în gospodării extinse, alături de părinți, frați sau bunici.

Statutul legal în Republica Moldova



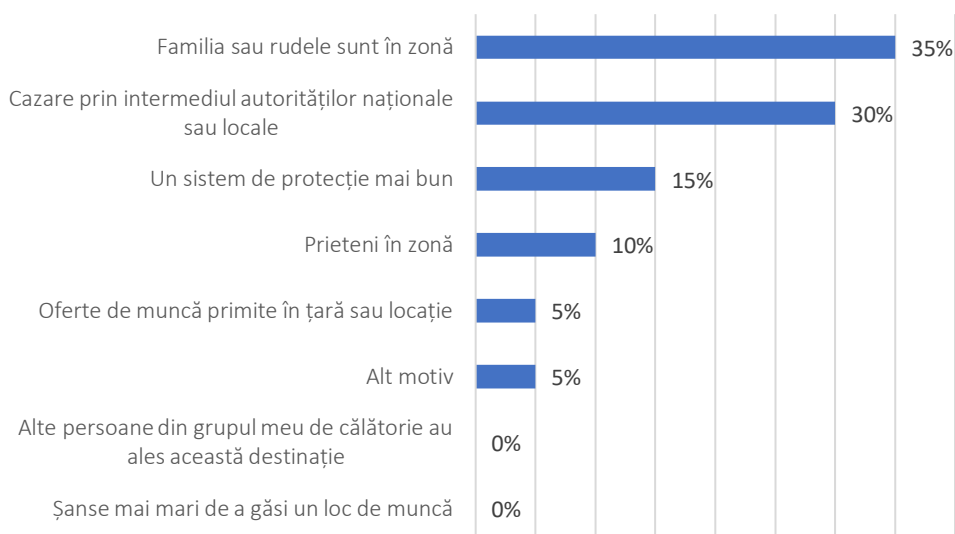
Cea mai mare parte a respondenților, respectiv 40%, beneficiază de protecție temporară, ceea ce indică un statut provizoriu acordat în contextul unor crize umanitare sau situații de urgență.

Un alt segment important, reprezentând 30% dintre respondenți, se află sub statut de refugiat, ceea ce înseamnă că aceștia au primit recunoaștere oficială a faptului că au părăsit țara de origine din cauza unor riscuri legate de securitate, persecuție sau conflicte. Această categorie beneficiază, în general, de protecție internațională, dar accesul la drepturi și servicii depinde de politicile naționale privind refugiații.

Un procent mai mic de persoane, 5%, dețin permis de ședere pe termen lung, ceea ce sugerează o integrare mai stabilă în Republica Moldova, cu posibilitatea de a trăi și lucra pe o perioadă extinsă. În același timp, 10% dintre respondenți au obținut cetățenia moldovenească, ceea ce indică o integrare avansată și drepturi legale egale cu cele ale cetățenilor locali.

Un aspect semnificativ este faptul că 10% dintre respondenți au declarat că se află într-o situație de ședere neregulată, ceea ce ar putea însemna fie expirarea documentelor legale, fie imposibilitatea de a obține un statut clar. Această situație poate crea dificultăți semnificative în accesarea serviciilor esențiale și a pieței muncii.

Motivele alegerii Republicii Moldova ca destinație



Rezultatele analizei privind motivele pentru care respondenții au ales Republica Moldova ca destinație de imigrare evidențiază predominanța factorilor sociali și instituționali.

Cel mai frecvent motiv invocat de participanți, în proporție de 35%, este prezența familiei sau a rudelor în zonă, aspect care sugerează importanța legăturilor familiale în procesul decizional al migrației. De asemenea, 30% dintre respondenți au indicat că au beneficiat de cazare oferită prin intermediul autorităților naționale sau locale, evidențiind rolul sprijinului guvernamental în facilitarea relocării.

Un alt factor semnificativ este percepția unui sistem de protecție mai bine dezvoltat, motiv menționat de 15% dintre participanți. Totodată, 10% dintre respondenți au ales această destinație datorită prezenței prietenilor în zonă, ceea ce subliniază influența rețelelor de suport informal în decizia de imigrare.

Factorii economici par să joace un rol secundar în acest proces, întrucât doar 5% dintre participanți au menționat oportunitățile de muncă drept criteriu determinant. Un procent similar a indicat alte motive nespicate. De remarcat este faptul că niciunul dintre

MILEstone

respondenți nu a considerat influența altor persoane din grupul de călătorie sau perspectiva unor oportunități mai mari de angajare ca fiind decisive în alegerea Republicii Moldova.

Aceste date indică faptul că decizia de imigrare către Republica Moldova este determinată, în principal, de factori sociali și instituționali, mai degrabă decât de motive economice directe, evidențiind importanța sprijinului familial și al celui oferit de autorități în procesul de relocare.

Situația pe piața muncii, venituri și cheltuieli

Rezultatele sondajului evidențiază schimbări semnificative în ceea ce privește gradul de ocupare și statutul profesional, înainte și după strămutare.

Înainte de strămutare, 35% dintre respondenți erau angajați, în timp ce 5% erau antreprenori. De asemenea, 45% dintre participanți erau pensionari, iar 5% se aflau în șomaj. Un procent de 10% a fost încadrat la „altă situație”, ceea ce poate include activități economice informale sau alte forme de ocupare care nu se încadrează în categoriile standard.

După strămutare în Republica Moldova, procentul celor care sunt activi pe piața muncii a scăzut. Doar 22,2% dintre respondenți sunt angajați, față de 35% înainte de migrare, iar numărul celor care lucrează ca muncitori ocazionali este de 11,1%, ceea ce indică o posibilă instabilitate profesională pentru unii dintre aceștia. De asemenea, procentul șomerilor a crescut de la 5% înainte de migrare la 16,7% după strămutare, semnalând dificultăți în integrarea pe piața muncii din Republica Moldova.

În ceea ce privește activitatea generală pe piața muncii, 33,3% dintre respondenți sunt activi după strămutare, în timp ce 66,7% sunt inactivi, ceea ce indică o reducere a ratei de ocupare față de perioada anterioară migrației.

De asemenea rezultatele sondajului arată că doar 20% dintre respondenți sunt angajați. Dintre cei care au un loc de muncă, 75% sunt angajați cu contract de muncă cu normă întreagă, iar 25% lucrează cu normă parțială, ceea ce sugerează o prezență redusă a imigranților în sectorul formal al muncii.

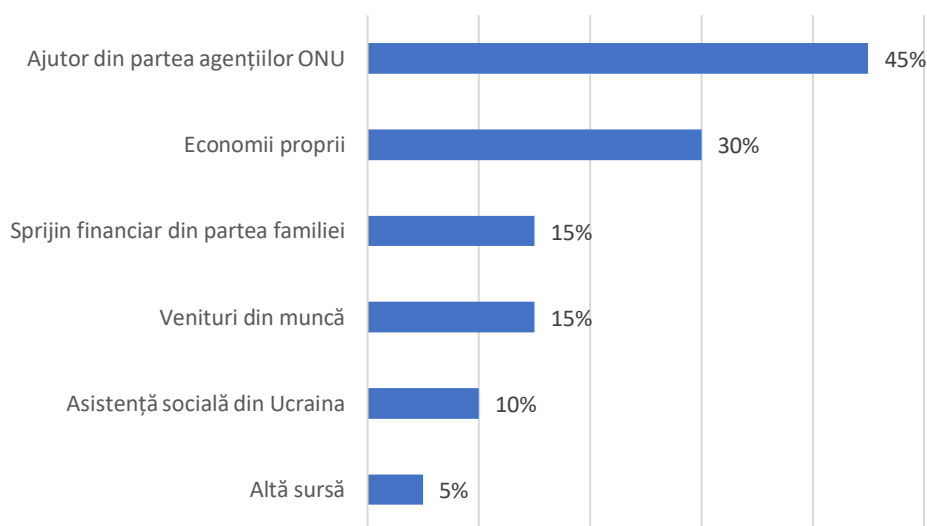
În ceea ce privește domeniul de activitate, doar 50% dintre respondenți activează în educație și cercetare, 25% în industria manufacturieră, iar alți 25% au menționat alte domenii nespecificate. Totuși, un procent semnificativ de 80% nu a oferit informații legate de locul de muncă, ceea ce poate reflecta fie lipsa unui loc de muncă stabil, fie implicarea în activități economice informale.

MILEstone

Analizând volumul de muncă al celor care sunt activi profesional, se observă o distribuție inegală a numărului de ore lucrate săptămânal. 25% dintre respondenți lucrează mai puțin de 20 de ore pe săptămână, 25% între 20 și 30 de ore, iar alți 25% între 40 și 50 de ore. Totodată, 25% dintre angajați lucrează peste 50 de ore pe săptămână, ceea ce sugerează fie condiții de muncă precare, fie diferențe mari între tipurile de activități desfășurate.

Nivelul de satisfacție profesională este relativ ridicat, 100% dintre respondenții angajați declarând că sunt mulțumiți de locul lor de muncă sau de succesul afacerii pe care o desfășoară.

Principalele surse de venit ale gospodăriei



*Altă sursă-Lucrez peste hotare

Analiza surselor de venit ale gospodăriilor respondenților relevă o dependență semnificativă de ajutorul internațional și economii personale, în timp ce veniturile provenite din muncă au un impact redus asupra stabilității financiare.

Cea mai importantă sursă de venit pentru gospodării este ajutorul oferit de agențiile ONU, menționat de 45% dintre respondenți. Această constatare este susținută și de faptul că 90% dintre participanți au beneficiat de sprijin financiar din partea unei organizații internaționale, dintre care 35% în mod constant și 55% ocazional. Doar 10% dintre respondenți nu sunt eligibili pentru astfel de ajutoare. Aceasta confirmă rolul esențial al sprijinului internațional în menținerea stabilității financiare a imigranților.

MILEstone

Următoarea sursă ca importanță este reprezentată de economiile proprii, pe care 30% dintre respondenți le folosesc pentru a-și acoperi necesitățile financiare. Sprijinul financiar din partea familiei și veniturile din muncă au fost menționate fiecare de 15% dintre respondenți, ceea ce sugerează că doar o mică parte dintre gospodării se bazează pe venituri obținute prin activități profesionale. În plus, 10% dintre respondenți beneficiază de asistență socială din Ucraina, iar 5% au declarat că au o altă sursă de venit, specificând munca în străinătate.

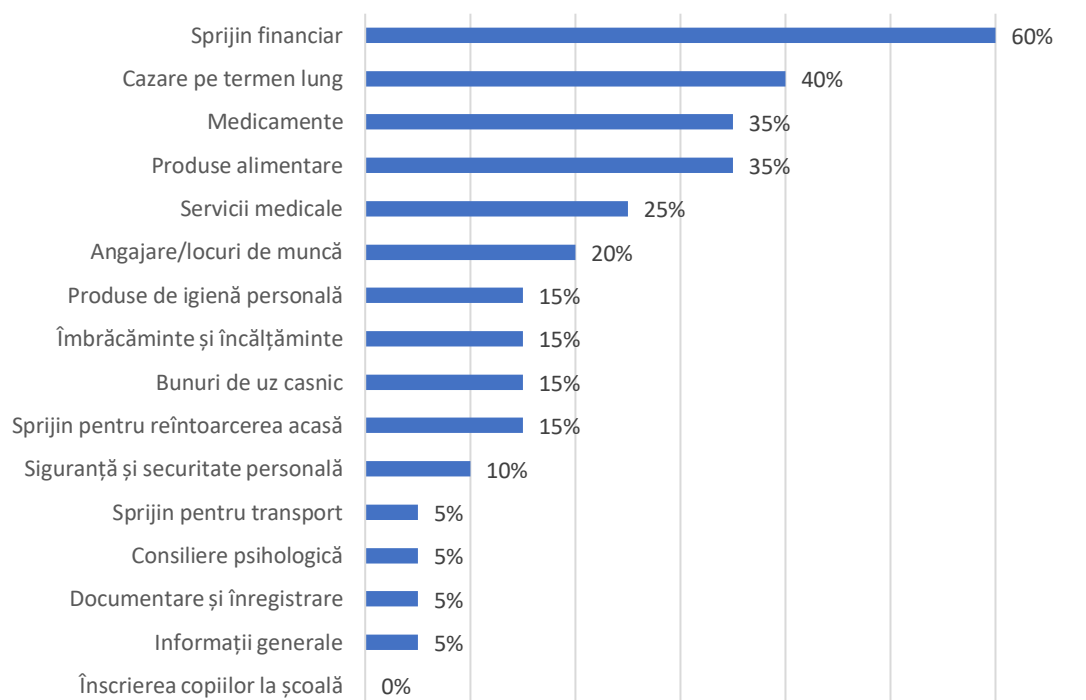
Analiza situației financiare a gospodăriilor imigranților din Republica Moldova arată că majoritatea respondenților se confruntă cu dificultăți economice și au un nivel scăzut de siguranță financiară.

În primul rând, capacitatea gospodăriilor de a face față cheltuielilor neprevăzute este foarte limitată. Doar 6,7% dintre respondenți afirmă că sunt pregătiți pentru astfel de cheltuieli, în timp ce 20% pot acoperi doar cheltuieli mici. Îngrijorător este faptul că 73,3% dintre respondenți nu sunt deloc pregătiți pentru cheltuieli neașteptate, ceea ce indică o vulnerabilitate financiară ridicată.

În ceea ce privește costurile de locuire, 65% dintre respondenți declară că nu plătesc chirie, cel mai probabil pentru că locuiesc în spații puse la dispoziție prin sprijin umanitar sau la rude. Cei care plătesc chirie (35%) achită sume sub 5.600 MDL (aproximativ 280 EUR) pe lună. Cu toate acestea, percepția asupra costului chiriei în raport cu veniturile gospodăriei este negativă: 52,9% dintre respondenți consideră chiria „foarte dificil de acoperit”, iar 17,6% afirmă că este „dificil de acoperit”. Doar 5,9% o consideră „foarte accesibilă”, ceea ce arată că, pentru cei care trebuie să plătească chirie, aceasta reprezintă o povară financiară semnificativă.

Costurile utilităților sunt, de asemenea, o provocare pentru multe gospodării. Deși 38,9% dintre respondenți nu plătesc utilități, printre cei care plătesc, majoritatea achită între 1.801 și 6.000 MDL (90-300 EUR) pe lună. În ceea ce privește accesibilitatea acestor costuri, doar 5% le consideră „foarte accesibile”, în timp ce 40% spun că sunt „foarte dificil de acoperit” și 20% le găsesc „dificil de acoperit”. Acest lucru arată că, pentru cei care trebuie să plătească utilități, costul acestora este o povară financiară semnificativă.

Principalele nevoi resimțite de migranți



Analiza principalelor nevoi resimțite de respondenți arată că dificultățile financiare sunt cea mai presantă problemă pentru majoritatea acestora. 60% dintre respondenți indică nevoia de sprijin financiar ca fiind prioritară, ceea ce confirmă datele anterioare privind dependența gospodăriilor de ajutoare externe și veniturile reduse din muncă.

Pe locul al doilea, cu 40%, se află necesitatea de cazare pe termen lung, ceea ce arată că o parte semnificativă a respondenților fie nu au o locuință stabilă, fie întâmpină dificultăți în menținerea unui spațiu de locuit adecvat. Acest aspect este corelat cu faptul că o mare parte dintre respondenți nu plătesc chirie, ceea ce sugerează dependența de sprijin extern pentru locuire.

Accesul la servicii esențiale este, de asemenea, o problemă majoră, 35% dintre respondenți menționând nevoia de medicamente și produse alimentare, iar 25% declarând că au nevoie de servicii medicale. Aceste date sugerează probleme de acces la îngrijire medicală și dificultăți în procurarea resurselor de bază necesare supraviețuirii.

MILEstone

Problemele legate de ocuparea forței de muncă sunt semnificative, 20% dintre respondenți declarând că au nevoie de locuri de muncă. Acest aspect este în concordanță cu datele anterioare care indică un nivel scăzut de angajare și venituri insuficiente din muncă.

Alte nevoi exprimate includ produse de igienă personală, îmbrăcăminte și bunuri de uz casnic (15%), precum și sprijin pentru reîntoarcerea acasă (10%). Siguranța și securitatea personală sunt menționate de 10% dintre respondenți, indicând preocupări legate de condițiile de trai și protecție.

Nevoile mai puțin frecvente, dar încă relevante, includ sprijin pentru transport, consiliere psihologică, documentare și înregistrare, informații generale și înscrierea copiilor la școală (fiecare cu 5%). Deși aceste aspecte sunt menționate de un număr mai mic de respondenți, ele evidențiază probleme administrative și sociale care pot afecta integrarea și calitatea vieții acestui grup.

Accesul pe piața muncii și avansarea în carieră

Analiza accesului la piața muncii și a oportunităților economice evidențiază mai multe provocări semnificative legate de angajare, integrare profesională și inițiative antreprenoriale. Deși mulți dintre respondenți percep oportunitățile de angajare ca fiind relativ favorabile, în realitate, aceștia se confruntă cu dificultăți care îngreunează accesul la un loc de muncă stabil și bine remunerat.

Majoritatea participanților la studiu, în proporție de 81,3%, consideră că șansele de a găsi un loc de muncă sunt bune, iar 6,3% le evaluează chiar ca fiind foarte bune. Cu toate acestea, în ciuda acestei percepții optimiste, 68,9% dintre respondenți au declarat că au întâmpinat dificultăți în procesul de angajare. Principala barieră menționată este cea lingvistică, 56,3% dintre respondenți indicând că lipsa cunoștințelor adecvate de limbă le-a îngreunat accesul la locuri de muncă. Alte probleme raportate sunt legate de lipsa recunoașterii calificărilor și a experienței anterioare (15%), ceea ce sugerează că mulți imigranți, deși au competențe profesionale, nu pot accesa locuri de muncă echivalente cu nivelul lor de pregătire. De asemenea, un număr mai mic de respondenți (6,3 %) au menționat lipsa accesului la tehnologie ca fiind un obstacol în procesul de angajare, ceea ce ar putea indica dificultăți în găsirea oportunităților de muncă prin platforme online sau alte mijloace digitale.

Un alt aspect important este nivelul de sprijin oferit de organizațiile locale și instituțiile guvernamentale în procesul de integrare profesională. Doar 25% dintre respondenți au declarat că au beneficiat de un sprijin considerabil pentru găsirea unui loc de muncă, în timp ce alți 25% au primit un ajutor mai degrabă redus. Cu toate acestea, 50% dintre respondenți

au afirmat că nu au beneficiat de niciun fel de suport în acest sens, ceea ce sugerează că măsurile de asistență pentru imigranți în căutarea unui loc de muncă sunt limitate sau insuficient accesibile.

Accesul la formare profesională este un alt aspect important al integrării pe piața muncii. Deși 70,2% dintre respondenți evaluează pozitiv accesul la programele de formare, doar 25% dintre participanți au beneficiat frecvent de astfel de programe oferite de angajatori, iar 15% au avut acces ocazional. Pe de altă parte, un procent semnificativ de 35% dintre respondenți și-ar dori să participe la astfel de inițiative, ceea ce indică o cerere neacoperită pentru programe de recalificare și perfecționare profesională. Această situație poate contribui la dificultățile întâmpinate de imigranți în procesul de angajare, mai ales în contextul în care multe dintre calificările obținute anterior nu sunt recunoscute în Republica Moldova.

Accesul la mediul antreprenorial

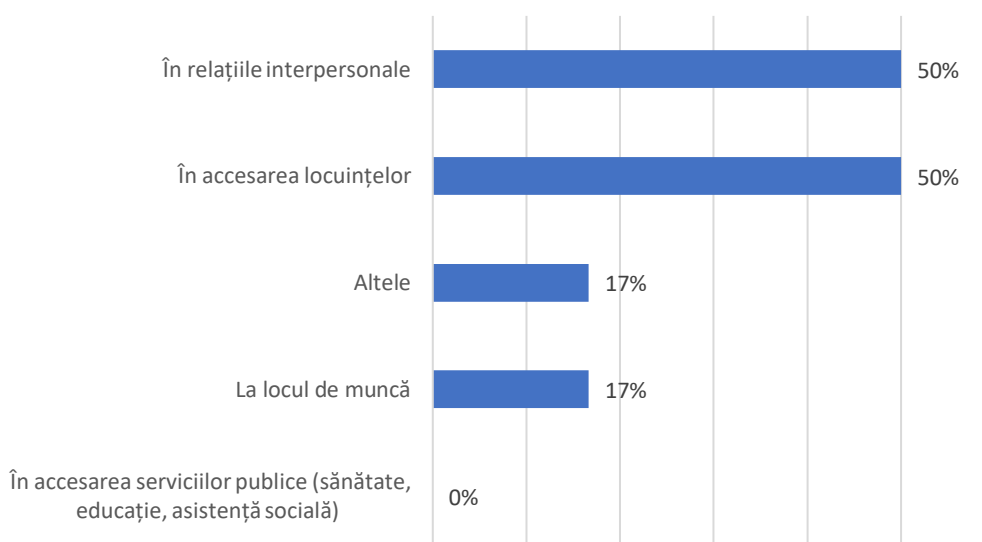
Dincolo de provocările legate de angajare, o altă dimensiune economică analizată este antreprenoriatul. Doar 5% dintre respondenți au încercat să își deschidă o afacere în Republica Moldova, ceea ce indică un interes redus pentru inițiativele de acest tip. Principala dificultate menționată de aceștia este lipsa finanțării sau a capitalului inițial, ceea ce sugerează că barierele economice sunt un factor descurajator pentru cei care ar dori să devină antreprenori. De asemenea, resursele și sprijinul pentru inițiative de afaceri sunt evaluate ca fiind „neutre”, respondenții menționând acordarea ocazională de sprijin din partea organizațiilor locale sau guvernamentale, ceea ce indică lipsa unor politici clare de stimulare a antreprenoriatului în rândul imigranților.

Aceste rezultate arată că, deși mulți imigranți din Republica Moldova consideră că au șanse relativ bune de a găsi un loc de muncă, în practică aceștia întâmpină bariere semnificative legate de limbă, recunoașterea calificărilor și accesul la resurse pentru dezvoltarea profesională. Sprijinul instituțional pentru integrarea pe piața muncii este limitat, iar accesul la formare și promovare nu este întotdeauna echitabil comparativ cu cetățenii locali. Pe de altă parte, antreprenoriatul rămâne o opțiune dificil de realizat, din cauza lipsei finanțării și a sprijinului insuficient din partea autorităților. Aceste aspecte sugerează că integrarea economică a imigranților în Republica Moldova rămâne un proces complicat, ce necesită măsuri mai bine structurate pentru a facilita accesul acestora la oportunități profesionale și economice.

Integrare și discriminare

Analiza primară evidențiază o serie de provocări legate de discriminare, conexiunea socială, intenția de a rămâne în țară și eventualele planuri de migrare către alte destinații.

În ce context ați experimentat discriminarea?



În ceea ce privește experiențele de discriminare, majoritatea respondenților (77,8%) afirmă că nu au experimentat nicio formă de discriminare în procesul de integrare. Cu toate acestea, 22,2% dintre participanți au declarat că s-au confruntat cu discriminare, fie ocazional, fie în mod sporadic. Cele mai frecvente contexte în care s-a manifestat discriminarea sunt relațiile interpersonale (50%) și accesul la locuințe (50%), ceea ce sugerează dificultăți în acceptarea socială și în obținerea unui spațiu de locuit adecvat. Un număr mai mic de respondenți (sub 34%) au menționat discriminarea la locul de muncă și în alte contexte. În ceea ce privește motivele percepute ale discriminării, cea mai mare parte a respondenților (83%) consideră că aceasta s-a datorat barierelor lingvistice, iar 33% au menționat naționalitatea ca factor discriminatoriu.

În ciuda acestor provocări, nivelul de integrare perceput de imigranți variază. Aproximativ 38,9% dintre respondenți afirmă că se simt „foarte bine integrați și conectați” cu Republica Moldova, iar 33,3% se consideră „moderat integrați”. Pe de altă parte, 11,1% spun că se simt „puțin integrați”, iar 16,7% afirmă că nu se simt deloc integrați. Aceste date sugerează că, deși

MILEstone

o parte semnificativă a imigranților reușesc să se adapteze și să se simtă parte din comunitate, există totuși un segment care întâmpină dificultăți majore în procesul de integrare.

În ceea ce privește planurile de viitor, doar 26,3% dintre respondenți intenționează să rămână în Republica Moldova, în timp ce majoritatea (57,9%) nu sunt siguri cu privire la această decizie. Un procent mai mic (15,8%) declară că intenționează să plece în altă țară. Printre motivele pentru care unii respondenți doresc să emigreze, cele mai frecvente sunt oportunitățile economice mai bune (33,3%), reîntregirea familiei (33,3%) și accesul mai bun la educație sau sănătate (33,3%). Aceste date sugerează că, deși Republica Moldova reprezintă o destinație temporară pentru mulți imigranți, unii dintre ei sunt în continuare în căutarea unor oportunități mai bune în alte state.

Concluzii

Analiza primară în baza chestionarului aplicat evidențiază că din punct de vedere legal, cei mai mulți migranți beneficiază de protecție temporară sau statut de refugiat, însă un segment semnificativ se află într-o situație de ședere neregulată, ceea ce generează dificultăți. Alegerea Republicii Moldova ca destinație a fost determinată în principal de prezența familiei și sprijinul autorităților, în timp ce factorii economici au avut un rol secundar.

Situația migranților pe piața muncii în R. Moldova s-a deteriorat în majoritatea cazurilor comparativ cu cea din țara de origine, cu o scădere a angajărilor și o creștere a șomajului. Mulți migranți lucrează ocazional, iar un număr semnificativ activează în educație și cercetare. Cu toate acestea, nivelul de satisfacție profesională este ridicat în rândul celor care au un loc de muncă.

Gospodăriile migranților depind în mare măsură de ajutorul internațional și de economiile personale, veniturile din muncă având un impact redus asupra stabilității financiare. Costurile locuirii și utilitățile reprezintă o povară semnificativă, iar majoritatea respondenților se confruntă cu dificultăți economice și lipsa unei rezerve financiare pentru cheltuieli neprevăzute.

Principalele nevoi identificate sunt sprijinul financiar, cazarea pe termen lung, accesul la medicamente, produse alimentare și servicii medicale. În ceea ce privește integrarea profesională, deși migranții percep șanse bune de angajare, în realitate întâmpină bariere precum limba, nerecunoașterea calificărilor și lipsa sprijinului pentru găsirea unui loc de muncă. Cererea pentru programe de formare profesională rămâne ridicată.



MILEstone

Interesul pentru antreprenoriat este redus, principala dificultate fiind lipsa finanțării, iar sprijinul pentru inițiative de afaceri este considerat insuficient structurat. Pe de altă parte, majoritatea respondenților nu au experimentat discriminare, dar unii au raportat dificultăți în relațiile interpersonale și accesarea locuințelor, naționalitatea și bariera lingvistică fiind principalele cauze.

În ceea ce privește intențiile de viitor, doar o minoritate dorește să rămână în Republica Moldova. Printre motivele unei eventuale emigrări se numără oportunități economice mai bune, reîntregirea familiei și accesul superior la educație și sănătate.

6. Lecții învățate și perspective

6.1 Bune practici în integrarea migranților în țările europene

Acest subcapitol explorează o gamă variată de bune practici implementate în diverse țări europene pentru a facilita integrarea migranților, inclusiv a refugiaților, solicitanților de azil și migranților economici. Aceste practici acoperă multiple domenii de integrare, de la educație și ocuparea forței de muncă până la incluziunea socială și participarea civică, oferind exemple concrete de succes și lecții valoroase pentru alte state membre.

În contextul Republicii Moldova, fenomenul primirii unor valuri semnificative de refugiați, așa cum s-a întâmplat în urma izbucnirii conflictului ruso-ucrainean din 2022, reprezintă o provocare nouă atât prin amploare, cât și prin dinamica sa. Până în prezent, țara a avut experiență limitată în gestionarea unor fluxuri migratorii de această magnitudine, ceea ce a impus o adaptare rapidă a cadrului legal, instituțional și operațional. La nivelul raionului Ungheni, acest proces a necesitat un efort coordonat din partea autorităților locale, a organizațiilor societății civile și a partenerilor internaționali, dar și identificarea unor soluții eficiente pentru a sprijini incluziunea migranților pe termen lung.

Experiența altor state europene, care au dezvoltat de-a lungul anilor mecanisme robuste de integrare, poate constitui o sursă valoroasă de inspirație pentru Republica Moldova și pentru actorii locali implicați în gestionarea acestui fenomen. Programele de succes din alte țări demonstrează importanța unor măsuri bine structurate, care combină sprijinul instituțional cu inițiative comunitare și parteneriate strategice. Printre aspectele relevante se numără: dezvoltarea unor politici de ocupare incluzive, recunoașterea calificărilor și experienței profesionale a migranților, accesul la cursuri de limbă, implicarea acestora în inițiative economice și antreprenoriale, precum și consolidarea coeziunii sociale prin activități interculturale și participare civică.

În acest sens, subcapitolul de față își propune nu doar să prezinte exemple de bune practici, ci și să extragă lecții relevante pentru contextul moldovenesc. Adaptarea și implementarea unor astfel de măsuri pot contribui la crearea unui mediu mai favorabil integrării migranților în Ungheni și în întreaga țară, facilitând astfel atât incluziunea socială, cât și valorificarea potențialului economic al acestora.

6.1.a Promovarea dialogului intercultural și a înțelegerii

Multe surse subliniază importanța promovării dialogului intercultural și a înțelegerii între migranți și societățile gazdă. Acest lucru poate fi realizat prin diverse inițiative, cum ar fi:

- **Adaptarea serviciilor publice pentru a răspunde diversității populației:** Asigurarea că serviciile publice, cum ar fi sănătatea, educația și asistența socială, sunt accesibile și adaptate nevoilor diverse ale migranților. Acest lucru poate include formarea personalului pentru a înțelege și a răspunde mai bine la diversitatea culturală și lingvistică.
- **Promovarea unei acoperiri mediatice obiective a problemelor legate de migrație:** Încurajarea mass-media să prezinte informații echilibrate și corecte despre migrație, evitând stereotipurile și prejudecățile. Acest lucru poate contribui la crearea unei imagini pozitive a migranților și la reducerea xenofobiei și a discriminării.
- **Organizarea de evenimente și activități care aduc împreună oameni din medii diferite:** Evenimentele interculturale, cum ar fi festivalurile, cafenelele lingvistice și programele de mentorat, pot facilita interacțiunea și înțelegerea reciprocă între migranți și comunitățile gazdă. Aceste activități pot ajuta la construirea de relații și la promovarea coeziunii sociale.

Exemple de bune practici

- **Festivaluri interculturale:** Organizarea de festivaluri care celebrează diversitatea culturală prin muzică, dans, artă și gastronomie. Aceste evenimente oferă oportunități pentru migranți și localnici să interacționeze și să învețe unii de la alții.
- **Cafenele lingvistice:** Crearea de spații unde migranții și localnicii pot practica limbi străine într-un mediu informal și prietenos. Aceste cafenele lingvistice nu doar că ajută la învățarea limbii, dar și la construirea de relații și la înțelegerea culturală.
- **Programe de mentorat:** Implementarea de programe de mentorat în care localnicii voluntari oferă sprijin și ghidare migranților pentru a se integra mai bine în societate. Aceste programe pot include ajutor în găsirea unui loc de muncă, accesul la educație și navigarea sistemelor administrative.

Proiectul "UROPA" din Danemarca

Un exemplu remarcabil de inițiativă interculturală este proiectul "UROPA" din Danemarca, unde dansatori profesioniști de balet și solicitanți de azil au performat împreună. Acest proiect a demonstrat puterea artei în promovarea înțelegerii interculturale și a creat un spațiu de colaborare și exprimare artistică pentru participanți din medii diferite. Prin

MILEstone

intermediul dansului, participanții au putut să-și împărtășească poveștile și să construiască punți de înțelegere și respect reciproc.

Aceste bune practici demonstrează cum dialogul intercultural și înțelegerea pot fi promovate prin inițiative creative și incluzive, contribuind la integrarea migranților și la coeziunea socială în comunitățile europene. (https://migrant-integration.ec.europa.eu/integration-practice/uropa-inclusive-contemporary-ballet_en)

6.1.b Sprijinirea educației și formării pentru migranți

Educația și formarea sunt esențiale pentru împuternicirea migranților și facilitarea integrării lor pe piața muncii și în societate. Acest lucru include:

- **Oferirea de cursuri de limbă și programe de orientare civică:** Aceste cursuri sunt esențiale pentru a ajuta migranții să învețe limba țării gazdă și să înțeleagă normele și valorile societății în care trăiesc. Programele de orientare civică pot include informații despre drepturile și obligațiile cetățenilor, sistemele de guvernare și serviciile publice disponibile.
- **Recunoașterea calificărilor străine și oferirea de evaluări ale competențelor:** Este important ca migranții să aibă acces la procese de recunoaștere a calificărilor lor străine pentru a putea utiliza competențele și experiența lor profesională în țara gazdă. Evaluările competențelor pot ajuta la identificarea nevoilor de formare suplimentară și la facilitarea accesului la locuri de muncă adecvate.
- **Oferirea de formare profesională și servicii de sprijin pentru ocuparea forței de muncă:** Programele de formare profesională pot ajuta migranții să dobândească competențe noi sau să își actualizeze competențele existente pentru a se adapta cerințelor pieței muncii. Serviciile de sprijin pentru ocuparea forței de muncă pot include consiliere în carieră, asistență în redactarea CV-urilor și pregătirea pentru interviuri.

Proiectul EXPECT MORE

Proiectul "Expect More" este un exemplu de bună practică axat pe modele de educație și formare pentru refugiați. Acest proiect subliniază importanța împărtășirii bunelor practici și dezvoltării unor abordări transferabile. Proiectul s-a concentrat pe schimbul de bune practici în modelele de educație și formare pentru membrii comunităților de refugiați din Europa și a implicat parteneri din Austria, Croația, Germania, Ungaria, Italia, Slovacia și Slovenia.

MILEstone

(<http://www.european-neighbours.net/index.php/2015-12-12-12-56-43/2018-03-21-12-32-27>)

Proiectul "Expect More" a avut ca scop abordarea provocărilor generate de afluxul de refugiați din 2015 și s-a concentrat pe:

- **Ghidare și consiliere pentru refugiați:** Oferirea de suport și orientare pentru refugiați pentru a-i ajuta să navigheze sistemele educaționale și de ocupare a forței de muncă din țările gazdă.
- **Programe de educație și formare profesională continuă (C-VET):** Dezvoltarea și implementarea de programe de formare profesională continuă pentru a ajuta refugiații să dobândească competențe relevante și să se integreze pe piața muncii.
- **Integrarea pe piața muncii și oportunități de învățare bazată pe muncă pentru refugiați:** Crearea de oportunități de învățare bazată pe muncă, cum ar fi stagii și ucenicii, pentru a facilita integrarea refugiaților pe piața muncii.

Proiectul a implicat un proces în patru etape:

1. **Colectarea și schimbul a cinci bune practici per țară parteneră în cele trei domenii menționate mai sus:** Fiecare partener a identificat și a împărtășit bune practici din propria țară.
2. **Evaluarea și analiza bunelor practici colectate folosind un instrument numit "Future-Proof-Matrix":** Bunele practici au fost evaluate și analizate pentru a identifica cele mai eficiente și transferabile modele.
3. **Selectarea unei bune practici per partener pentru fiecare domeniu, rezultând în trei bune practici per țară parteneră:** Fiecare partener a selectat cele mai relevante bune practici pentru a fi incluse în proiect.
4. **Compilarea bunelor practici selectate într-o colecție, care servește drept principal rezultat al proiectului:** Bunele practici selectate au fost compilate într-o colecție care poate fi utilizată ca resursă pentru alte organizații și țări.

Proiectul "EXPECT MORE" subliniază importanța cooperării transnaționale în dezvoltarea și implementarea unor strategii eficiente de integrare pentru refugiați. Prin împărtășirea bunelor practici și crearea unei rețele de părți interesate, proiectul a avut ca scop facilitarea incluziunii sociale și economice a refugiaților în Europa. Aceste eforturi au contribuit la crearea unui mediu mai favorabil pentru integrarea migranților și la promovarea coeziunii sociale în comunitățile gazdă.

Proiectul KIRON - Open Higher Education for Refugees

O altă inițiativă remarcabilă este proiectul Kiron, cu sediul în Berlin și filiale în München și Amman, Iordania, și operațiuni în Liban. Kiron oferă oportunități de învățământ superior

MILEstone

deschis pentru refugiați prin învățare online și offline. Ei oferă acces gratuit la cursuri online de la universități renumite din întreaga lume, combinate cu servicii de suport localizate, cum ar fi cursuri de limbă, mentorat și activități sociale. (<https://www.kiron.ngo/>)

Abordarea Kiron recunoaște că refugiații se confruntă adesea cu bariere semnificative în accesarea sistemelor tradiționale de învățământ superior, inclusiv constrângeri financiare, bariere lingvistice și dificultăți în validarea educației anterioare. Pentru a depăși aceste obstacole, Kiron oferă:

- **Acces gratuit la cursuri online:** Refugiații pot accesa cursuri online de la universități renumite din întreaga lume, fără costuri. Aceste cursuri acoperă o gamă largă de subiecte și sunt concepute pentru a fi flexibile și accesibile.
- **Servicii de suport localizate:** Kiron oferă cursuri de limbă, mentorat și activități sociale pentru a sprijini integrarea refugiaților în comunitățile gazdă. Aceste servicii sunt esențiale pentru a ajuta refugiații să învețe limba locală, să construiască rețele sociale și să se adapteze la noul mediu.
- **Validarea educației anterioare:** Kiron colaborează cu universități și alte instituții pentru a facilita recunoașterea și validarea educației anterioare a refugiaților, permițându-le să continue studiile la niveluri avansate.

Kiron colaborează cu o rețea de parteneri, inclusiv ministere guvernamentale, fundații, universități și experți în educație online. Această abordare colaborativă le permite să valorifice resursele și expertiza pentru a oferi un sistem de suport cuprinzător pentru studenții refugiați. Parteneriatele includ:

- **Ministere guvernamentale:** Colaborarea cu ministerele guvernamentale ajută la asigurarea sprijinului politic și financiar pentru inițiativele educaționale.
- **Fundații:** Fundațiile oferă finanțare și resurse pentru dezvoltarea și implementarea programelor educaționale.
- **Universități:** Parteneriatele cu universități permit accesul la cursuri de înaltă calitate și facilitarea recunoașterii calificărilor.
- **Experți în educație online:** Colaborarea cu experți în educație online asigură că platformele și resursele educaționale sunt eficiente și accesibile.

Proiectul Kiron a avut un impact semnificativ asupra vieților refugiaților, oferindu-le oportunități de educație și dezvoltare personală. Prin accesul la învățământ superior și suport localizat, refugiații pot dobândi competențe valoroase, își pot continua studiile și pot contribui pozitiv la societățile gazdă. Kiron demonstrează cum educația poate fi un instrument puternic pentru integrarea și împuternicirea refugiaților, contribuind la construirea unui viitor mai bun pentru toți.

MILEstone

Programul WELCOME STUDENT-REFUGEE al Vrije Universiteit Brussel

Vrije Universiteit Brussel (VUB) a dezvoltat Programul Welcome Student-Refugee pentru a sprijini studenții cu statut de refugiat în urmărirea studiilor lor. Această inițiativă se concentrează pe:

- **Atragerea cursanților defavorizați:** Programul își propune să atragă studenți refugiați care se confruntă cu dificultăți economice și sociale, oferindu-le oportunități de a-și continua educația într-un mediu academic de calitate.
- **Sprijinirea accesului la învățământul superior:** VUB facilitează accesul refugiaților la programele universitare obișnuite printr-un proces de înregistrare online separat, special conceput pentru studenții refugiați. Acest proces simplificat le permite să aplice la cursuri și programe de studii fără a întâmpina obstacole administrative majore.
- **Facilitarea integrării în comunitățile locale din Bruxelles:** Programul include măsuri pentru a ajuta studenții refugiați să se integreze în comunitățile locale, oferindu-le suport social și oportunități de implicare în activități comunitare.

(<https://vubbe-test.vub.be/en/about-vub/vub-university-future/world-needs-you/student-refugees-project-project-world-needs-you>)

Caracteristicile programului

- **Instrument online de înregistrare:** Programul Welcome Student-Refugee include un instrument online separat de înregistrare pentru studenții refugiați, permițându-le să aplice la programele universitare obișnuite. Acest instrument este conceput pentru a fi accesibil și ușor de utilizat, reducând barierele administrative.
- **Proces de pre-evaluare:** Un proces de pre-evaluare analizează acreditările academice ale studenților refugiați, ținând cont de diferențele dintre sistemele educaționale siriene/irakiene și belgiene. Această evaluare ajută la determinarea nivelului de studii adecvat și la recunoașterea calificărilor anterioare.
- **Suport academic și social:** Programul oferă suport academic și social pentru studenții refugiați, inclusiv cursuri de limbă, mentorat și consiliere. Aceste servicii sunt esențiale pentru a ajuta studenții să se adapteze la noul mediu academic și să își atingă obiectivele educaționale.

Impactul programului

Programul Welcome Student-Refugee al VUB a avut un impact semnificativ asupra vieților studenților refugiați, oferindu-le oportunități de educație și dezvoltare personală. Prin accesul la învățământ superior și suport localizat, studenții refugiați pot dobândi competențe valoroase, își pot continua studiile și pot contribui pozitiv la societățile gazdă. Programul



MILEstone

demonstrează cum educația poate fi un instrument puternic pentru integrarea și împuternicirea refugiaților, contribuind la construirea unui viitor mai bun pentru toți.

Alte exemple de sprijin pentru educația migranților :

- **Admin4All:** Un proiect care promovează bune practici pentru sprijinirea migranților defavorizați în accesarea educației și ocupării forței de muncă. (<https://migrationnetwork.un.org/resources/admin4all-supporting-social-inclusion-vulnerable-migrants-europe>)
- **Consiliul Portughez pentru Refugiați:** O organizație care oferă programe de formare pentru autoritățile locale pe probleme legate de refugiați, inclusiv accesul la educație.
- **E-EVALINTO:** Un proiect axat pe dezvoltarea de instrumente și practici de mentorat intercultural în școli pentru a sprijini elevii migranți și a reduce abandonul școlar timpuriu. (<https://evalinto.eu/category/news/>)

Aceste inițiative evidențiază diversele abordări adoptate în întreaga Europă pentru a sprijini educația și formarea migranților. Accentul pus pe colaborare, împărtășirea bunelor practici și adaptarea programelor la nevoile specifice ale populațiilor de migranți este evident în multe dintre aceste inițiative.

6.1.c Facilitarea accesului la ocuparea forței de muncă și antreprenariat

Accesul la ocuparea forței de muncă și antreprenariat este esențial pentru integrarea migranților și pentru asigurarea independenței economice. Diverse inițiative și bune practici au fost implementate în țările europene pentru a sprijini migranții în găsirea unui loc de muncă și în dezvoltarea propriilor afaceri:

- **Programe de formare profesională și calificare:** Oferirea de cursuri de formare profesională și calificare pentru migranți, adaptate la cerințele pieței muncii locale. Aceste programe pot include cursuri de limbă, formare tehnică și dezvoltarea competențelor transferabile.
- **Servicii de consiliere în carieră:** Oferirea de servicii de consiliere în carieră pentru a ajuta migranții să își identifice competențele și să își planifice cariera. Aceste servicii pot include evaluarea competențelor, redactarea CV-urilor și pregătirea pentru interviuri.



MILEstone

- **Sprijin pentru antreprenoriat:** Oferirea de sprijin pentru migrații care doresc să își deschidă propriile afaceri. Acest sprijin poate include acces la finanțare, mentorat și formare în domeniul antreprenoriatului.
- **Programe de formare lingvistică și dezvoltare a competențelor:** Oferirea de cursuri de limbă și programe de dezvoltare a competențelor este esențială pentru a ajuta migrații să se integreze pe piața muncii. Aceste programe pot include cursuri de limbă, formare tehnică și dezvoltarea competențelor transferabile. De exemplu, cursurile de limbă ajută migrații să comunice eficient în mediul de lucru, iar formarea tehnică le permite să dobândească competențe specifice necesare pentru anumite locuri de muncă.
- **Recunoașterea calificărilor străine:** Este important ca migrații să aibă acces la procese de recunoaștere a calificărilor lor străine pentru a putea utiliza competențele și experiența lor profesională în țara gazdă. Evaluările competențelor pot ajuta la identificarea nevoilor de formare suplimentară și la facilitarea accesului la locuri de muncă adecvate. Programele de recunoaștere a calificărilor străine pot include evaluări ale competențelor, cursuri de adaptare și certificări recunoscute la nivel național.
- **Combaterea discriminării la locul de muncă:** Combaterea discriminării la locul de muncă este esențială pentru a asigura un mediu de lucru echitabil și incluziv pentru toți angajații, inclusiv pentru migrați. Acest lucru poate fi realizat prin implementarea de politici anti-discriminare, oferirea de formare pentru angajatori și angajați cu privire la diversitate și incluziune, și crearea de mecanisme de raportare și soluționare a cazurilor de discriminare. De asemenea, promovarea diversității și incluziunii în cadrul organizațiilor poate contribui la crearea unui mediu de lucru mai deschis și mai respectuos.
- **Evaluarea nevoilor:** Înțelegerea provocărilor și nevoilor specifice ale antreprenorilor migrați este crucială pentru a dezvolta programe de sprijin eficiente. Aceasta poate include cercetări și sondaje pentru a identifica barierele cu care se confruntă migrații în inițierea și gestionarea afacerilor lor.
- **Mentorat, coaching și formare:** Oferirea de ghidare în dezvoltarea abilităților de afaceri, alfabetizare financiară, planificare a afacerilor și gestionarea riscurilor este esențială pentru succesul antreprenorilor migrați. Programele de mentorat și coaching pot ajuta migrații să își dezvolte competențele necesare pentru a gestiona eficient afacerile lor și pentru a naviga provocările pieței.

MILEstone

- **Oportunități de networking:** Conectarea antreprenorilor migranți între ei și cu organizațiile de sprijin pentru afaceri relevante poate facilita schimbul de cunoștințe și resurse. Evenimentele de networking, atelierele și grupurile de suport pot ajuta migranții să își construiască rețele de contacte și să găsească parteneri de afaceri.
- **Consiliere juridică și de reglementare:** Ajutarea migranților în navigarea aspectelor legale și administrative ale începerii unei afaceri este esențială pentru a asigura conformitatea și succesul pe termen lung. Programele de consiliere juridică pot oferi informații despre reglementările locale, procedurile de înregistrare a afacerilor și drepturile și obligațiile antreprenorilor.

Exemple de bune practici

- **Programul START-UP REFUGEES din Finlanda:** Acest program oferă sprijin pentru refugiații care doresc să își deschidă propriile afaceri. Programul include mentorat, acces la finanțare și formare în domeniul antreprenoriatului. "Start-Up Refugees" a ajutat numeroși refugiați să își transforme ideile de afaceri în realitate și să contribuie la economia locală. (<https://startuprefugees.com/>).
- **Inițiativa REFUGEE TALENT HUB din Olanda:** Această inițiativă conectează refugiații cu angajatorii locali prin intermediul unor evenimente de networking, ateliere de lucru și programe de mentorat. "Refugee Talent Hub" facilitează integrarea refugiaților pe piața muncii și ajută angajatorii să identifice talente valoroase. (<https://refugeetalenthub.com/en>).
- **Proiectul MIGRANET din Germania:** "MigraNet" oferă servicii de consiliere în carieră și formare profesională pentru migranți, ajutându-i să își găsească locuri de muncă adecvate și să se integreze pe piața muncii. Proiectul include, de asemenea, programe de mentorat și sprijin pentru recunoașterea calificărilor străine. (https://migrant-integration.ec.europa.eu/index.php/integration-practice/germany-migranet-immigrants-service-regional-projects-area-development_en).
- **Serviciul SUPPORT AND MATCHING din Suedia** oferă sprijin intensiv și individualizat pentru căutătorii de locuri de muncă, prioritizându-i pe cei mai îndepărtați de piața muncii, inclusiv migranții.
- (<https://www.thenewbieguide.se/work/networkingsupport/support-and-matching-rusta-och-matcha/>).
- **Campania YOU ARE THE KEY din Bremen, Germania,** a vizat tinerii din minorități pentru recrutarea în poziții de formare în serviciul public. Această campanie a folosit eficient modele de rol accesibile și informații accesibile pentru a crește numărul de aplicații din partea tinerilor din minorități.

MILEstone

(https://webapps.ilo.org/dyn/migpractice/migmain.showPractice?p_lang=en&p_practice_id=166).

- Republica Cehă: Ministerul Muncii și Afacerilor Sociale a creat un **portal online multilingv** care oferă informații despre condițiile de muncă și o bază de date dedicată locurilor de muncă pentru non-naționali.
- Țările de Jos: Platforma online **REFUGEEWORK.NL** conectează refugiații cu angajatorii care caută stagiați, interni, ucenici și angajați. Această platformă simplifică procesul de căutare a unui loc de muncă atât pentru refugiați, cât și pentru angajatori. (<https://www.refugeework.nl/en/>)
- Luxemburg: **Proiectul ASTI CONNECTIONS** oferă evaluarea competențelor, sesiuni de informare, ateliere, stagii neplătite și acces la formare, sprijinind integrarea pe piața muncii a beneficiarilor de protecție internațională. (<https://www.asti.lu/connections/>)

Succesul acestor inițiative subliniază importanța colaborării între diferiți actori, inclusiv agenții guvernamentale, ONG-uri, angajatori și comunitățile de migranți, pentru a asigura eficacitatea și sustenabilitatea acestor programe.

Impactul inițiativelor de sprijinire a ocupării forței de muncă și antreprenoriatului

Inițiativele de sprijinire a accesului la ocuparea forței de muncă și antreprenoriat au avut un impact semnificativ asupra integrării migranților în societățile gazdă. Prin asigurarea accesului la locuri de muncă și oportunități de antreprenoriat, migranții pot să devină membri activi și productivi ai comunităților lor, contribuind la construirea unor comunități mai incluzive și mai prospere.

6.1.d Accesul la locuințe adecvate și servicii sociale

Accesul la locuințe adecvate și servicii sociale este fundamental pentru bunăstarea și integrarea migranților.

Recunoașterea dreptului și provocările în acces

Locuințele adecvate sunt recunoscute ca o componentă fundamentală a dreptului la un standard de viață adecvat și a dreptului la nediscriminare. Instrumentele internaționale de drepturile omului, inclusiv Pactul Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale (ICESCR), protejează explicit dreptul la locuință, subliniind responsabilitatea statelor de a implementa măsuri care să asigure realizarea acestuia pentru toți, inclusiv pentru migranți.

MILEstone

Migranții se confruntă adesea cu excluderea disproporționată din locuințe din cauza rasei sau originii etnice. Mai mulți factori contribuie la această vulnerabilitate:

- **Dependența excesivă de piața de închiriere privată:** Migranții se găsesc adesea dependenți de închirieri private, care sunt în general mai puțin sigure, mai scumpe și supuse practicilor discriminatorii comparativ cu opțiunile de locuințe publice.
- **Obstacole în accesarea locuințelor publice:** Accesarea locuințelor publice și a beneficiilor de locuință poate fi dificilă pentru migranți din cauza criteriilor restrictive de eligibilitate, listelor de așteptare lungi și a potențialei discriminări în procesele de alocare.
- **Constrângeri financiare și dezavantaje socio-economice:** Migranții se confruntă adesea cu bariere financiare mai mari în asigurarea locuințelor din cauza veniturilor limitate, lipsei de acces la credit și dificultăților în navigarea sistemelor complexe de locuințe.
- **Discriminare intersecțională:** Femeile migrante, în special, experimentează dezavantaje compuse din cauza intersecției dintre genul și statutul lor de migrant. Ele se confruntă cu discriminare în legi, obiceiuri și practici legate de locuințe, inclusiv drepturile de proprietate și moștenire, exacerbandu-le provocările legate de locuințe.

Migranții se confruntă, de asemenea, cu practici discriminatorii specifice în domeniul locuințelor:

- **Oferirea de cazare sub standard:** Migranții sunt adesea supuși condițiilor de închiriere sub standard, cu proprietari care exploatează situația lor legală și financiară precară și cunoștințele limitate despre drepturile lor.
- **Dificultăți în completarea cererilor de locuințe:** Procesul de aplicare pentru locuințe sociale poate fi complex și împovărător, necesitând documentație care poate fi dificil de obținut pentru migranți, mai ales dacă este necesară traducerea.
- **Prioritizare discriminatorie pe listele de așteptare:** În timp ce unii migranți ar putea fi eligibili pentru prioritizare pe listele de așteptare pentru locuințe sociale din cauza vulnerabilităților specifice, alții pot petrece ani în situații de locuințe precare, împiedicându-le procesul de integrare.
- **Politici de cote și segregare:** Aplicarea sistemelor de cote în alocarea locuințelor sociale poate duce la concentrarea populațiilor de migranți în zone specifice, consolidând segregarea și crescând riscul de marginalizare.
- **Acces inegal la adăposturi pentru persoane fără locuință și cazare de urgență:** Migranții pot întâmpina bariere în accesarea adăposturilor pentru persoane fără locuință sau a cazării de urgență sau pot fi oferite condiții sub standard sau inconsistente, punându-le în pericol stabilitatea locativă.

MILEstone

Abordarea discriminării în domeniul locuințelor: o abordare pe mai multe niveluri

Deși provocările în asigurarea accesului egal la locuințe pentru migranți sunt recunoscute, există exemple concrete limitate de măsuri sau programe specifice. Totuși, o abordare multi-fațetată care implică diverși actori este sugerată:

- **Elaborarea politicilor:** Necesitatea unor politici informate de date fiabile, participative și cu obiective clare și măsurabile.
- **Cadre legale și de reglementare:** Consolidarea legilor anti-discriminare și asigurarea aplicării lor eficiente pentru a proteja migrații de practicile discriminatorii în domeniul locuințelor.
- **Proiecte și inițiative de locuințe:** Implementarea programelor țintite pentru îmbunătățirea accesului la locuințe pentru migranți, cum ar fi servicii de informare multilingve, scheme de mentorat, inițiative de locuințe accesibile și scheme de locuințe sensibile cultural.
- **Remedii și redresare:** Stabilirea unor mecanisme accesibile și eficiente pentru migranți pentru a raporta discriminarea în domeniul locuințelor și a căuta redresare, inclusiv servicii de mediere, facilitatori interculturali și sisteme transparente de plângeri.

Servicii sociale: Importanța și provocările în acces

Serviciile sociale sunt cruciale în promovarea integrării și incluziunii sociale a migranților. Aceste servicii acoperă o gamă largă de domenii, inclusiv securitatea socială, asistența medicală, îngrijirea copiilor, educația, sprijinul pentru ocuparea forței de muncă și activitățile comunitare.

Migranții întâmpină diverse provocări în accesarea serviciilor sociale:

- **Criterii de eligibilitate și statutul legal:** Accesul migranților la serviciile sociale este adesea condiționat de îndeplinirea unor criterii specifice de eligibilitate, care pot fi direct sau indirect legate de statutul lor legal, creând bariere pentru cei cu situații legale precare sau temporare.
- **Complexități administrative și bariere lingvistice:** Navigarea procedurilor administrative complexe și depășirea barierelor lingvistice pot reprezenta provocări semnificative pentru migranți în accesarea și utilizarea eficientă a serviciilor sociale.
- **Sensibilitatea și adecvarea culturală:** Disponibilitatea serviciilor sensibile cultural și a furnizorilor de asistență medicală care înțeleg nevoile și preocupările specifice ale populațiilor diverse de migranți este esențială pentru asigurarea accesului echitabil și a calității îngrijirii.

Abordarea barierelor și împuternicirea serviciilor sociale

Mai multe abordări sunt sugerate pentru îmbunătățirea accesului migranților la serviciile sociale:



MILEstone

- **Ghiduri clare și formare pentru furnizorii de servicii:** Oferirea de ghiduri clare, materiale de formare și sprijin continuu pentru personalul serviciilor sociale pentru a se asigura că înțeleg legile și reglementările relevante, pot exercita puteri discreționare în mod echitabil și pot comunica eficient cu populațiile diverse de migranți.
- **Servicii specializate pentru grupurile vulnerabile:** Stabilirea serviciilor specializate adaptate nevoilor grupurilor vulnerabile de migranți, cum ar fi cei cu dizabilități, victimele violenței sau traficului și copiii neînsoțiți, este crucială pentru abordarea provocărilor lor specifice.
- **Îmbunătățirea accesibilității și vizibilității:** Facerea serviciilor sociale mai accesibile și vizibile pentru migranți prin localizarea strategică a centrelor de consiliere, utilizarea clinicilor mobile și stabilirea "ghișeelelor unice" poate ajuta la depășirea barierelor în acces și utilizare.
- **Promovarea conștientizării și înțelegerii interculturale:** Promovarea conștientizării și înțelegerii interculturale în rândul furnizorilor de servicii și al comunității mai largi este esențială pentru crearea unui mediu primitor și incluziv care promovează integrarea migranților.

Câteva exemple concrete de programe și proiecte din țări europene care se adresează specific accesului la locuințe adecvate și servicii sociale pentru migranți și care pot fi considerate drept exemple de bună practică sunt:

- **Incluziunea migranților și a refugiaților în orașe - Comisia Europeană:** Această inițiativă a CE sprijină autoritățile naționale și locale în dezvoltarea și implementarea de politici și acțiuni comune pentru promovarea integrării migranților și refugiaților în orașe. Proiectul include strategii și politici, date și studii privind mediul urban, posibilități de finanțare și consiliere, și rețele de colaborare. Scopul este de a asigura bunăstarea, prosperitatea și coeziunea socială a societăților europene prin integrarea migranților. ([Incluziunea migranților și a refugiaților în orașe - Comisia Europeană](#)).
- **Proiectul HOUSING FIRST din Finlanda:** Acest program oferă locuințe permanente persoanelor fără adăpost, inclusiv migranților, înainte de a aborda alte probleme sociale și economice. Programul a avut succes în reducerea numărului de persoane fără adăpost și în îmbunătățirea calității vieții beneficiarilor. "Housing First" se concentrează pe asigurarea unui trai stabil și sigur pentru migranți, permițându-le să se concentreze pe integrarea socială și economică. (<https://housingfirsteurope.eu/country/finland/>).

MILEstone

- **Proiectul REFUGEES WELCOME:** Acest proiect promovează coabitarea între localnici și refugiați, facilitând integrarea socială și culturală. Refugiații sunt găzduiți în locuințele localnicilor, beneficiind de sprijin și de oportunități de interacțiune și învățare. Proiectul contribuie la crearea unui mediu primitiv și incluziv pentru migranți, reducând izolarea și promovând coeziunea socială. Proiectul "Refugees Welcome" funcționează în mai multe țări, inclusiv Germania, Austria, Grecia, Italia, Olanda, Polonia, Portugalia, Spania, Suedia, Canada și Australia. Aceste țări au adoptat inițiativa și au implementat programe locale pentru a sprijini coabitarea între localnici și refugiați, contribuind la integrarea acestora în comunitățile gazdă. (<https://www.refugees-welcome.net/>).

Provocările cu care se confruntă migranții în accesarea acestor servicii necesită o abordare multi-fațetată care implică reforme politice, protecții legale, programe țintite și consolidarea capacităților pentru furnizorii de servicii. Aceasta include formarea continuă a personalului, dezvoltarea de politici și practici incluzive, și crearea de mecanisme eficiente pentru raportarea și soluționarea cazurilor de discriminare. Prin aceste măsuri, se poate asigura accesul echitabil și nediscriminatoriu la locuințe și servicii sociale pentru toți migranții, contribuind astfel la integrarea lor deplină în societățile gazdă. Proiectele descrise mai sus demonstrează cum accesul la locuințe adecvate și servicii sociale poate fi îmbunătățit prin inițiative inovatoare și colaborative, contribuind la integrarea migranților și la construirea unor comunități mai incluzive și mai coezive și pot servi ca exemple de bună practică și în alte țări decât cele în care sunt deja implementate.

6.1.e Promovarea participării civice și politice

Participarea civică și politică este un aspect crucial al integrării migranților și un factor cheie în promovarea coeziunii sociale. Diverse măsuri și programe sunt menite să încurajeze și să faciliteze implicarea migranților în viața civică și politică a țărilor gazdă. Aceste inițiative operează la multiple niveluri, de la individual la instituțional, și implică o gamă diversă de părți interesate, inclusiv guverne, organizații ale societății civile, sindicate și comunitățile de migranți în sine.

Promovarea contactelor interculturale și a înțelegerii

Una dintre abordările cheie este promovarea contactelor și a înțelegerii interculturale între populațiile gazdă și migranți. Interacțiunile semnificative între indivizi din medii diferite pot ajuta la eliminarea prejudecăților, la cultivarea încrederii și la crearea unei societăți mai

MILEstone

incluzive și coezive. Nu toate tipurile de contact sunt la fel de eficiente în promovarea integrării; interacțiunile interpersonale, egalitare și semnificative care oferă oamenilor un scop comun, încurajează cooperarea și au loc într-un mediu sigur sunt cele mai eficiente.

Inițiative și activități pentru promovarea contactelor și a înțelegerii interculturale

- **Instituțiile publice care se adresează populațiilor de migranți:** Bibliotecile, centrele sociale și culturale, cluburile sportive și de tineret, asociațiile de voluntari și sindicatul pot juca un rol important în primirea migranților și încurajarea participării lor.
- **Evenimente și festivaluri care aduc împreună comunități diverse:** Organizarea de evenimente, festivaluri și petreceri care celebrează diversitatea și oferă oportunități de interacțiune poate ajuta la cultivarea unui sentiment de apartenență comună.
- **Educație și formare interculturală:** Predarea competențelor interculturale tinerilor ca parte a educației civice în școli și organizarea de ateliere similare pentru adulți pot contribui la construirea unei societăți mai incluzive.
- **Cafenele lingvistice și programe de schimb lingvistic:** Aceste inițiative oferă oportunități pentru migranți și localnici de a învăța limbile unii altora într-un cadru informal și social.
- **Proiecte media care promovează dialogul și înțelegerea:** Realizarea de proiecte media în care atât populațiile de migranți, cât și cele ale societății gazdă își împărtășesc experiențele legate de diversitate poate ajuta la combaterea stereotipurilor și la promovarea unor narațiuni pozitive.

Câteva exemple concrete de proiecte și programe care promovează contactele și înțelegerea interculturală și care pot servi drept exemple de bună practică sunt:

- **Proiectul MINT: Mentorat pentru integrarea copiilor afectați de migrație:** Acest proiect, derulat de Terre des hommes, urmărește să încurajeze conexiunile dintre copiii refugiați și migranți și tinerii europeni prin activități comune. Programul de mentorat peer-to-peer include pregătirea voluntarilor locali pentru tineri și asocierea lor cu copiii migranți și refugiați nou-sosiți. Activitățile includ sprijin educațional și lingvistic, jocuri de grup și activități socio-culturale. ([MINT: Mentorat pentru integrarea copiilor afectați de migrație | Terre des hommes | Fundația Terre des hommes Elveția](#)).
- **Proiectul BUILDING BRIDGES:** Acest proiect, derulat de Terre des hommes din Elveția, promovează integrarea copiilor refugiați și migranți prin activități educaționale, sociale și sportive. Proiectul facilitează interacțiunea între copiii migranți și tinerii locali, contribuind la construirea unor relații interculturale și la promovarea înțelegerii reciproce. (<https://tdh.ro/ro/building-bridges-construirea-de-punti-pentru-comunitatea-de-refugiati>)

MILEstone

Aceste inițiative și activități demonstrează cum contactele interculturale și înțelegerea pot fi promovate prin diverse mijloace, contribuind la integrarea migranților și la coeziunea socială în comunitățile europene.

Facilitarea participării civice și politice

Migranții se confruntă adesea cu bariere în calea participării civice sau politice, chiar și în țările cu politici relativ incluzive. Unele dintre provocările cheie includ:

- **Lipsa de conștientizare a drepturilor și oportunităților:** Mulți migranți nu sunt conștienți de drepturile lor de vot sau de alte oportunități de a se implica în viața civică și politică.
- **Barierile lingvistice:** Barierele lingvistice pot împiedica migranții să participe pe deplin la discuțiile politice, să acceseze informații și să interacționeze cu instituțiile politice.
- **Discriminarea și prejudecățile:** Migranții pot întâmpina discriminare și prejudecăți din partea indivizilor și instituțiilor, limitându-le oportunitățile de participare și descurajându-le implicarea.

Pentru a depăși aceste bariere, pot fi luate în considerare mai multe strategii:

- **Campanii de conștientizare:** Lansarea de campanii pentru a informa migranții despre drepturile și oportunitățile lor de participare.
- **Sprijin lingvistic și servicii de traducere:** Oferirea de cursuri de limbă și servicii de traducere pentru a facilita accesul migranților la informații și procese politice.
- **Combaterea discriminării și promovarea incluziunii:** Adoptarea și aplicarea legilor anti-discriminare și promovarea politicilor incluzive în toate domeniile societății.
- **Promovarea accesului la cetățenie:** Oferirea de informații despre procesul de naturalizare, cursuri de limbă și orientare civică pentru a pregăti migranții pentru examenele de cetățenie și sprijinirea organismelor consultative ale migranților. Aceste măsuri ajută migranții să înțeleagă și să navigheze procesul de obținere a cetățeniei, facilitând integrarea lor deplină în societatea gazdă.
- **Încurajarea angajamentului politic:** Derularea de programe de stagii în instituții publice pentru migranți, permiterea participării migranților la elaborarea politicilor naționale și a răspunsurilor la migrație și promovarea asociațiilor și media ale migranților. Aceste inițiative încurajează migranții să se implice activ în viața politică și să contribuie la luarea deciziilor care îi afectează direct.

MILEstone***Exemple de bune practici***

Am identificat mai multe studii de caz și exemple de bune practici în promovarea participării civice și politice a migranților din diverse state participante OSCE. Câteva exemple notabile includ:

- **Campania YOU ARE THE KEY din Bremen, Germania:** Această campanie a avut ca scop recrutarea unui număr mai mare de tineri din minorități în poziții de formare în serviciul public, folosind cazurile de succes accesibile ca și model și oferind informații clare despre opțiunile de carieră. Campania a contribuit la diversificarea forței de muncă în sectorul public și la promovarea incluziunii. (https://webapps.ilo.org/dyn/migpractice/migmain.showPractice?p_lang=en&p_practice_id=166)
- **Schema OPENING POWER TO DIVERSITY, Irlanda:** Această schemă asociază migranți voluntari și noi cetățeni irlandezi cu membri ai parlamentului irlandez, oferindu-le perspective asupra procesului politic și promovând diversitatea în politică. Schema a facilitat implicarea migranților în procesul politic și a promovat reprezentarea diversității în instituțiile politice. (<https://migrant-integration.ec.europa.eu/sites/default/files/2015-07/OPDReport2013.pdf>).
- **Campania I CAN VOTE, Luxemburg:** Această campanie a încurajat cetățenii străini să se înregistreze pentru a vota în alegerile municipale, oferind pliante informative în zece limbi și postere în cinci limbi. Campania a contribuit la creșterea participării electorale a migranților și la promovarea drepturilor lor civice. ([Who can vote? – Jepeuxvoter.lu](http://Who%20can%20vote%3F-%20Jepeuxvoter.lu)).
- **Abordarea MULTIPLE COMMUNITY POLICING, Belgia:** Această abordare implică comunitățile de migranți în inițiativele de poliție de cartier, exemplificând o bună practică în abordarea crimelor motivate de ură și promovarea siguranței pentru migranți. Abordarea a contribuit la crearea unui mediu sigur și incluziv pentru migranți și la îmbunătățirea relațiilor dintre comunitățile de migranți și forțele de ordine. (<https://www.belspo.be/belspo//fedra/proj.asp?l=en&COD=TA/00/03#descr>)

Aceste exemple demonstrează cum participarea civică și politică a migranților poate fi promovată prin diverse inițiative, contribuind la integrarea acestora și la coeziunea socială în comunitățile europene.

Încurajarea participării civice și politice a migranților nu este doar o chestiune de echitate și egalitate, ci și un pas crucial către construirea unor societăți mai incluzive și coezive. Prin promovarea înțelegerii interculturale, facilitarea accesului la cetățenie și abordarea barierelor în calea participării, țările pot crea un mediu în care migranții se simt împuterniciți să contribuie la viața civică și politică a noilor lor case.

6.1.f Colaborarea și coordonarea între părțile interesate

Exemple specifice de coordonare și colaborare în inițiativele de integrare a migranților:

Gdansk, Polonia: Modelul de integrare a imigranților

Sursele descriu Modelul de integrare a imigranților din Gdansk ca un exemplu de prim rang de colaborare intersectorială și interdisciplinară la nivel local. Modelul, o strategie cuprinzătoare care abordează toate domeniile de politică locală relevante pentru integrarea migranților, a fost dezvoltat de un grup de lucru care a ajuns să implice peste 150 de persoane. Acest grup a inclus:

- Reprezentanți din 70 de instituții publice și ONG-uri diferite
- Un grup de 20 de noi rezidenți din Gdansk din diverse țări

Abordarea colaborativă a grupului de lucru a asigurat că modelul de integrare rezultat a fost fundamentat în nevoile și perspectivele atât ale comunității gazdă, cât și ale populației de migranți.

Suedia: Guvernanță complexă centrată pe Agenția Publică de Ocupare a Forței de Muncă

Sursele prezintă abordarea Suediei față de integrarea migranților ca un sistem complex cu multiple părți interesate care operează la diferite niveluri de guvernare. Deși sistemul a suferit o recentralizare, acesta se bazează încă foarte mult pe coordonare și colaborare între:

- Agențiile guvernamentale naționale: Serviciul Public de Ocupare a Forței de Muncă din Suedia joacă un rol central în coordonarea serviciilor de integrare, în special a celor legate de integrarea pe piața muncii.
- Guvernele locale: Municipalitățile rămân responsabile pentru implementarea multor servicii, inclusiv cursuri de limbă și orientare civică.
- Consiliile Administrative Județene: Aceste consilii, reprezentând statul central în regiuni, sunt implicate în coordonarea serviciilor de sănătate pentru migranți.
- Organizațiile private: "Privatizarea" anumitor servicii de integrare înseamnă că și companiile și organizațiile private sunt implicate în oferirea de sprijin migranților.

Această rețea complexă de actori necesită o comunicare și colaborare eficientă pentru a asigura un proces de integrare coeziv și cuprinzător.

Portugalia: Cadre naționale de integrare consolidate cu o dimensiune locală

Sursele evidențiază Comisia Înalță pentru Migrație din Portugalia ca un exemplu de succes al unei instituții de conducere care coordonează eficient politicile de integrare între diferite

MILEstone

ministere guvernamentale. Înființată în 2007, Comisia adoptă o abordare interculturală a integrării și lucrează în consultare cu diverse părți interesate, inclusiv:

- Asociații de migranți
- Parteneri sociali
- Autorități locale

Această abordare colaborativă a dus la dezvoltarea mai multor inițiative, inclusiv:

- O rețea de centre locale de sprijin pentru integrare
- Centre de sprijin pentru integrare de tip "ghișeu unic"
- Un Protocol de Cooperare multi-părți pentru integrarea refugiaților, implicând autorități naționale, municipalități și actori ai societății civile

Abordarea Portugaliei demonstrează cum un cadru național puternic, combinat cu implicarea eficientă la nivel local, poate favoriza integrarea de succes a migranților.

Belgia:

- **Platforma de Solidaritate a UE** acționează ca un centru operațional pentru coordonarea răspunsurilor la situația refugiaților ucraineni, inclusiv colaborarea cu autoritățile și omologii ucraineni. (https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine_en#relatedlinks).
- **Rețeaua SHARE**, condusă de ICMC, reunește autorități regionale și locale și parteneri ai societății civile implicați în reinstalarea, protecția și integrarea refugiaților. Această rețea facilitează schimbul de bune practici și întărește planificarea recepției și integrării refugiaților. (<https://www.share-network.eu/>).

Spania:

- **Proiectul XEIX din Barcelona** promovează cooperarea interculturală între afacerile locale, reunind comercianți din diverse medii pentru a aborda provocările comune și a promova dezvoltarea locală. (<https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/-/xeix>).

Polonia:

- UNHCR colaborează cu autoritățile locale și ONG-urile din Polonia pentru a coordona sprijinul pentru refugiații ucraineni, inclusiv implementarea unui sistem de "**Punct Unic de Contact**" pentru a facilita comunicarea între diferiți actori.

Exemplele studiate evidențiază faptul că este esențial să se promoveze abordări participative în dezvoltarea politicilor de integrare a migranților, implicând toate părțile relevante, precum organizațiile societății civile, inclusiv cele ale migranților, sindicatele și angajatorii. Se recomandă înființarea unor organisme interdepartamentale care să coordoneze politicile de migrație și integrare, asigurând o colaborare eficientă între diferitele agenții guvernamentale.

MILEstone

Colaborarea și coordonarea între părțile implicate joacă un rol crucial în dezvoltarea și implementarea inițiativelor de integrare. Prin reunirea diverselor actori și valorificarea expertizei și resurselor acestora, inițiativele pot răspunde mai bine nevoilor migranților și comunităților gazdă, contribuind astfel la crearea unei societăți mai incluzive și coezive.

6.1.g Monitorizarea și evaluarea politicilor de integrare

Monitorizarea și evaluarea politicilor de integrare reprezintă piloni esențiali în abordările țărilor UE privind migrația, asigurând că inițiativele adoptate răspund eficient nevoilor migranților și contribuie la coeziunea socială. Aceste procese permit o înțelegere clară a impactului politicilor și identificarea unor domenii în care sunt necesare ajustări.

Un aspect central este colectarea de date relevante, cum ar fi ratele de ocupare a forței de muncă, competențele lingvistice și indicatorii de incluziune socială. Aceste informații oferă o imagine detaliată asupra rezultatelor integrării și permit compararea progresului între diferite regiuni sau grupuri de migranți. În egală măsură, feedback-ul direct din partea migranților despre experiențele lor cu serviciile de integrare joacă un rol vital în completarea acestei imagini, oferind perspective calitative care pot evidenția provocările și succesele din teren.

Rezultatele evaluărilor trebuie utilizate pentru a ghida ajustările și îmbunătățirile politicilor, transformând procesul de integrare într-unul dinamic și adaptabil. În acest fel, țările europene își pot demonstra angajamentul față de construirea unor societăți incluzive, care sprijină migrații în integrarea lor socială, economică și culturală.

Împărtășirea acestor bune practici între statele membre UE facilitează învățarea reciprocă și îmbunătățirea constantă a eforturilor de integrare, consolidând astfel răspunsul comun al Uniunii Europene la provocările și oportunitățile migrației.

Mai multe exemple de bune practici din țările UE în ceea ce privește monitorizarea și evaluarea politicilor de integrare arată eficiența unor inițiative specifice:

- **Instrumente de monitorizare în Germania:** Germania utilizează o abordare riguroasă prin rapoarte anuale privind integrarea, care evaluează indicatori cheie precum participarea pe piața muncii, nivelul de educație, competențele lingvistice și implicarea socială a migranților. Aceste rapoarte sunt întocmite pe baza datelor colectate de autorități și instituții independente, oferind o imagine clară asupra progresului și nevoilor de ajustare a politicilor.

MILEstone

- **Panoul de integrare și incluziune Eurostat:** Acest instrument interactiv oferă o platformă pentru vizualizarea a peste 30 de indicatori legați de integrarea migranților, inclusiv ocuparea forței de muncă și indicatorii de incluziune socială. Datele sunt actualizate automat, facilitând accesul la informații detaliate despre fiecare stat membru și permițând adaptarea strategiilor în funcție de rezultate. Este un exemplu de colaborare interinstituțională la nivelul UE, oferind modele replicabile pentru statele membre.
- **Programul de evaluare a pieței muncii din Austria:** Autoritățile austriece au implementat un sistem de evaluare pentru migranți care analizează progresul lor pe piața muncii, oferind suport personalizat prin cursuri de calificare profesională și servicii de orientare. De asemenea, programele vizează categorii vulnerabile, cum ar fi femeile din afara UE, cu inițiative dedicate de formare și integrare.
- **Indicatori de incluziune socială în Spania:** Spania folosește metode inovatoare pentru a urmări incluziunea socială, cum ar fi monitorizarea accesului la locuințe adecvate și la servicii de sănătate. Aceste date sunt colectate în colaborare cu organizații non-guvernamentale și parteneri locali, creând o abordare integrată a procesului de integrare.

Aceste inițiative demonstrează importanța colectării sistematice a datelor și a utilizării lor în scopuri strategice. Ele subliniază și necesitatea implicării diferitelor părți interesate pentru a adapta politicile de integrare la realitățile specifice fiecărei țări și grup demografic. Prin învățarea din aceste exemple, alte state membre pot să-și optimizeze propriile abordări privind integrarea migranților.

6.2 Reflecții asupra procesului studiului de bază și lecții învățate în contextul raionului Ungheni

Procesul de elaborare a studiului de bază privind situația migranților în raionul Ungheni și analiza primară aferentă ne oferă o serie de reflecții valoroase asupra procesului, rezultatelor obținute și lecțiilor învățate. Acestea vor influența în mod semnificativ revizuirea politicilor locale în domeniul integrării migranților.

Impactul potențial al rezultatelor studiului asupra politicilor referitoare la migrațiune și integrarea migranților

MILEstone

Rezultatele studiului de bază aduc o claritate esențială asupra profilului, nevoilor și provocărilor cu care se confruntă migrații în raionul Ungheni. Această înțelegere detaliată va sta la baza revizuirii politicilor existente și a elaborării de noi intervenții mai eficiente.

- **Identificarea lacunelor în servicii:** Studiul a subliniat lipsa unui centru unic de integrare în raion, și în general, o insuficientă coordonare și prezență sub aceeași cupolă operațională a actorilor implicați în oferirea de servicii- suport pentru migrații, ceea ce îngreunează accesul migraților la servicii esențiale. Aceasta indică necesitatea strategică de a dezvolta o astfel de structură, inspirându-ne din modelele europene de bune practici. Politicile viitoare vor trebui să includă pași concreți pentru înființarea și operaționalizarea unui astfel de centru.
- **Prioritizarea învățării limbii române:** Bariera lingvistică a fost identificată ca un impediment major în integrarea socio-profesională. Rezultatele evidențiază nevoia urgentă de a extinde și adapta cursurile de limbă română disponibile în Ungheni, posibil prin colaborări cu organizații existente și prin implementarea de manuale practice eficiente. Politicile revizuite vor trebui să acorde o atenție sporită finanțării și diversificării acestor programe.
- **Adaptarea formării profesionale la piața muncii locale:** Studiul a relevat o nepotrivire între calificările migraților și cerințele pieței muncii locale. Politicile de ocupare și formare profesională vor trebui revizuite pentru a include programe de recalificare specifice sectoarelor cu deficit de forță de muncă din raion, inclusiv în Zona Economică Liberă.
- **Facilitarea recunoașterii calificărilor străine:** Dificultatea recunoașterii diplomelor și experienței profesionale obținute în alte țări împiedică integrarea profesională a migraților. Politicile viitoare ar trebui să exploreze mecanisme de evaluare a competențelor și de facilitare a recunoașterii calificărilor străine, luând în considerare bunele practici identificate în țările europene.
- **Consolidarea coeziunii sociale și combaterea discriminării:** Experiențele de discriminare raportate, în special în relațiile interpersonale și accesul la locuințe, deși au o frecvență redusă, subliniază necesitatea unor politici active de promovare a dialogului intercultural și de combatere a discriminării. Inițiativele de sensibilizare și evenimentele interculturale vor trebui integrate în strategiile locale.
- **Sprijinirea antreprenoriatului migrant:** Interesul scăzut pentru antreprenoriat, corelat cu lipsa unui cadru clar de finanțare a inițiativelor antreprenoriale, sugerează oportunități neexploatate. Politicile economice locale ar putea fi revizuite pentru a

MILEstone

include măsuri specifice de sprijinire a inițiativelor antreprenoriale ale migranților, oferind acces la finanțare, mentorat și formare.

- **Îmbunătățirea colectării datelor și a monitorizării:** Studiul a evidențiat dificultăți în obținerea de date precise la nivel local privind numărul și situația migranților. Politicile viitoare vor trebui să includă mecanisme îmbunătățite de colectare a datelor și de monitorizare a procesului de integrare, pentru a permite o evaluare mai riguroasă a impactului intervențiilor.

Studiul a evidențiat și o serie de aspecte relativ surprinzătoare. Un aspect a fost ponderea factorilor sociali și instituționali în decizia de migrare către Republica Moldova și raionul Ungheni, comparativ cu motivele economice directe. Prezența familiei și sprijinul inițial oferit prin cazare s-au dovedit a fi determinanți. Aceasta sugerează că politicile de integrare ar trebui să acorde o atenție deosebită aspectelor legate de reîntregirea familiei și de suportul social inițial.

De asemenea, percepția relativ optimistă a respondenților din cadrul analizei primare privind șansele de angajare prezintă un oarecare contrast cu dificultățile reale întâmpinate în procesul de angajare, în principal din cauza barierei lingvistice și a nerecunoașterii calificărilor. Această discrepanță subliniază importanța unor intervenții concrete pentru a traduce această percepție în oportunități reale de angajare.

Provocările întâlnite

- **Accesul limitat la date specifice la nivel local:** O provocare inițială a fost lipsa unei baze de date cuprinzătoare privind migrații la nivelul raionului Ungheni, aceștia fiind înregistrați predominant la nivel național. Pentru a depăși această dificultate, studiul s-a bazat pe metode de colectare primară a datelor, cum ar fi chestionarele și focus-grupurile. În viitor, se va explora posibilitatea de a îmbunătăți colaborarea cu instituțiile naționale pentru a obține date mai precise la nivel local.
- **Implicarea diferiților actori relevanți:** Integrarea migranților necesită un efort coordonat. O provocare a fost asigurarea implicării active a tuturor actorilor relevanți (administrația locală, ONG-uri, agenți economici, reprezentanți ai migranților). Aceasta a fost abordată prin consultări periodice și întâlniri de tip focus-grup. Consolidarea structurilor precum Forumul Local de Coordonare a Refugiaților (LRFCF) și Orașele Solidarității (CoS) este esențială pentru a menține această implicare.

MILEstone

- **Sensibilitatea culturală și lingvistică:** Aplicarea chestionarelor și organizarea discuțiilor au necesitat o abordare sensibilă la aspectele culturale și lingvistice ale participanților. S-a acordat atenție traducerii materialelor și asigurării unui mediu de încredere pentru ca migranții să își împărtășească experiențele. În consultările viitoare, se va continua această abordare, posibil prin implicarea unor mediatori culturali.

Reflecțiile de mai sus evidențiază valoarea studiului de bază în înțelegerea complexității fenomenului migrației la nivelul raionului Ungheni. Lecțiile învățate vor ghida procesul de revizuire a politicilor, asigurând o abordare mai informată, strategică și adaptată nevoilor reale ale migranților și comunității locale.

6.3 Perspective viitoare

În baza rezultatelor studiului de bază și a discuțiilor preliminare, se pot contura o serie de perspective viitoare pentru îmbunătățirea integrării migranților în raionul Ungheni. Acestea vizează implementarea unor idei concrete identificate pe parcursul studiului și planificarea unor consultări suplimentare cu grupul țintă.

Idei concrete rezultate din studiul de bază pentru implementare în viitorul apropiat:

- **Dezvoltarea unui centru unic de integrare în Raionul Ungheni:** Studiul a evidențiat lipsa unui astfel de centru care să ofere servicii esențiale precum înregistrare, consiliere, cursuri de limbă română și sprijin juridic. Înființarea unui astfel de centru, posibil în colaborare cu administrația publică locală, ONG-urile și organizațiile internaționale, ar putea eficientiza procesul de integrare și ar oferi un punct central de contact pentru migranți. Inspirându-ne din bunele practici identificate în alte țări europene, acest centru ar putea include implicarea universităților pentru resurse lingvistice (model Suedia) și ar putea colabora cu diverse structuri (organizații sindicale, biserici etc.) pentru a facilita integrarea (model Italia).
- **Extinderea și adaptarea cursurilor de limbă română:** Bariera lingvistică a fost identificată ca o provocare majoră în integrarea socială și profesională a migranților. Studiul menționează planuri existente pentru organizarea mai multor cursuri de limbă română în Ungheni, iar pe viitor se poate explora posibilitatea de a implementa manuale practice similare celor utilizate în alte țări europene. Colaborarea cu organizații precum WeWorld Moldova, care oferă deja astfel de cursuri în alte regiuni, ar putea fi extinsă la Ungheni.

MILEstone

- **Dezvoltarea de programe de formare profesională orientate spre nevoile pieței locale:** Studiul a constatat lipsa unor cursuri de recalificare orientate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale pentru adulți, implicit migranți, și o nepotrivire între cererea și oferta de muncă. Identificarea sectoarelor economice cu deficit de forță de muncă în Raionul Ungheni, inclusiv în Zona Economică Liberă, și dezvoltarea de programe de formare profesională specializate pentru migranți în aceste domenii ar putea facilita integrarea lor pe piața muncii.
- **Facilitarea recunoașterii calificărilor și experienței profesionale ale migranților:** Dificultatea recunoașterii calificărilor obținute anterior reprezintă o barieră semnificativă în angajarea migranților. Explorarea mecanismelor de evaluare a competențelor și oferirea de sprijin pentru recunoașterea calificărilor străine, inspirându-ne din bunele practici europene, ar putea îmbunătăți accesul migranților la locuri de muncă adecvate.
- **Promovarea dialogului intercultural și a coeziunii sociale:** Studiul a indicat existența unor dificultăți în relațiile interpersonale între migranți și comunitatea locală. Organizarea de evenimente interculturale, ateliere de sensibilizare și inițiative care să faciliteze interacțiunea pozitivă dintre migranți și localnici ar putea contribui la crearea unei societăți mai incluzive.
- **Sprijin pentru inițiativele antreprenoriale ale migranților:** Interesul scăzut pentru antreprenoriat a fost asociat cu lipsa de finanțare și sprijin structurat. Explorarea posibilităților de oferire a sprijinului financiar, mentoratului și formării în domeniul antreprenoriatului pentru migranții cu spirit antreprenorial ar putea contribui la crearea de locuri de muncă și la creșterea economică locală.
- **Consolidarea mecanismelor de coordonare locale:** Eficiența integrării depinde de colaborarea dintre diferiții actori implicați. Consiliul Raional și Primăria Municipiului Ungheni pot juca un rol central în coordonarea eforturilor instituțiilor publice, ONG-urilor, mediului de afaceri și comunității locale. Continuarea și consolidarea Forumului Local de Coordonare a Refugiaților (LRFC) și a inițiativei Orașele Solidarității (CoS) sunt esențiale în acest sens.

Planificarea unor consultări suplimentare cu grupul țintă:

- **Consultări tematiche:** Rezultatele chestionarului aplicat în cadrul studiului de bază oferă o imagine inițială a situației migranților. Pentru a aprofunda înțelegerea nevoilor specifice și a identifica soluții adaptate, se planifică organizarea unor consultări suplimentare cu grupul țintă. Aceste consultări ar putea fi structurate tematic,

MILEstone

abordând aspecte precum accesul la locuințe, dificultățile întâmpinate pe piața muncii, experiențele de discriminare și nevoile de formare profesională.

- **Grupuri de discuție (focus-groups):** Pe lângă chestionare, organizarea unor focus-groups cu diferite categorii de migranți (de exemplu, refugiați ucraineni, migranți din alte țări, persoane cu diferite niveluri de calificare) ar putea oferi informații calitative detaliate despre experiențele și perspectivele lor. Aceste discuții ar putea contribui la validarea rezultatelor studiului de bază și la identificarea unor nuanțe care nu au fost surprinse prin chestionar.
- **Implicarea migranților în procesul de elaborare a politicilor:** Pentru a asigura relevanța și eficacitatea politicilor de integrare, este esențială implicarea directă a migranților în procesul de elaborare a acestora. Consultările suplimentare ar putea include mecanisme de participare civică, cum ar fi forumuri de dialog sau grupuri consultative formate din reprezentanți ai comunității de migranți.
- **Utilizarea rezultatelor consultărilor pentru ajustarea strategiilor:** Informațiile colectate în cadrul consultărilor suplimentare vor fi utilizate pentru a ajusta și îmbunătăți strategiile și politicile de integrare la nivelul raionului Ungheni. Acest proces continuu de feedback și adaptare va asigura o abordare mai eficientă și orientată spre nevoile reale ale migranților.

Prin implementarea ideilor concrete identificate în studiul de bază și prin realizarea unor consultări suplimentare cu grupul țintă, raionul Ungheni poate avansa semnificativ în crearea unui mediu mai favorabil integrării migranților, transformând diversitatea într-un avantaj pentru întreaga comunitate.

7. Bibliografie

Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană
<https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/association-agreement-with-moldova.html>

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
<https://anofm.md/ro/search/node?keys=ucraineni>

Agenția Relații Interetnice – Congresul Național al Ucrainenilor din Moldova
https://ari.gov.md/sites/default/files/document/attachments/Black%20and%20White%20Writing%20Classroom%20Newsletter_0.pdf

Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (BNS) – Statistica teritorială – ediția 2024
https://statistica.gov.md/ro/statistica-teritoriala-editiile-2013-2021-9673_59649.html

Codul penal al Republicii Moldova
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143535&lang=ro#

Comisia Europeană - Statistics on migration to Europe
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/migration-2024>

Comisia Europeană - Welcome! Collection of good practices already existing for refugees' welcoming and first inclusion
https://migrant-integration.ec.europa.eu/library-document/welcome-collection-good-practices-already-existing-refugees-welcoming-and-first_en

Consiliul Europei - Convenția Consiliului Europei cu privire la combaterea traficului de ființe umane
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://rm.coe.int/168064899c

Consiliul Europei - Politica UE în domeniul migrației și azilului
<https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-migration-policy/>

Consiliul Uniunii Europene – Pactul privind migrația și azilul
<https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2024/05/14/the-council-adopts-the-eu-s-pact-on-migration-and-asylum/>

Convenția ONU privind reducerea cazurilor de apatridie (1961)
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/67103>

MILEstone

Convenția ONU privind statutul apatrizilor (1954)
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/66981>

Convenția privind statutul refugiaților (Geneva, 1951)
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.unhcr.org/ro/wp-content/uploads/sites/23/2016/12/1951_Convention_ROM.pdf

Cristina Prisacari – Radio Moldova
<https://radiomoldova.md/p/28928/aproximativ-23-de-centre-temporare-de-plasament-pentru-refugiati-ucraineni-urmeaza-sa-fie-inchise>

Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Convenția europeană a drepturilor omului
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_roun

Eurostat:

[Migration and migrant population statistics - Statistics Explained](#)

[Migration and asylum in Europe – 2023 edition - Eurostat](#)

Expect more project – final collection of best practices – examples
[www.acec.sk/wp-content/uploads/2019/09/EXPECT MORE Final Collection 2019 ENGLISH FINAL.pdf](http://www.acec.sk/wp-content/uploads/2019/09/EXPECT_MORE_Final_Collection_2019_ENGLISH_FINAL.pdf)

Historia.ro - Europa și migrația: solidaritate, soluții, responsabilități -
<https://historia.ro/sectiune/general/europa-si-migratia-solidaritate-solutii-571857.html>

HG 16/ 2023 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135089&lang=ro

HG 493/2011 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135244&lang=ro#

Immerse - Online Digital Database of good practices and resources in social integration of refugee and migrant children
www.immerse-h2020.eu/online-digital-database-of-good-practices-and-resources-in-social-integration-of-refugee-and-migrant-children/

Inspectoratul General pentru Migrațiune - <https://igm.gov.md/servicii/>

INTERREG Europe -- good practices from MILEstone
<https://www.interregeurope.eu/milestone/good-practices>

MILEstone

Le monde - https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/10/12/several-eu-countries-now-question-welcoming-conditions-for-ukrainian-refugees_6729146_4.html#

Legea 200/ 2010 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146674&lang=ro#

Legea 257/ 2013 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136371&lang=ro#

Legea 269 / 1994 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131615&lang=ro#

Legea 270/ 2008 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146838&lang=ro#

Legea 274/ 2011 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136576&lang=ro#

Ministerul Afacerilor Interne - Inspectoratul General pentru Migrație – Compendiul statistic al profilului migrațional extins al Republicii Moldova pentru anii 2020-2022
<https://igm.gov.md/en/igm-a-elaborat-compendiul-statistic-al-profilului-migrational-extins-al-republicii-moldova-pentru-anii-2020-2022/>

Ministerul Afacerilor Interne - Inspectoratul General pentru Migrație – Compendiul statistic al profilului migrațional extins al Republicii Moldova pentru anii 2021-2023
<https://igm.gov.md/compendiul-statistic-al-profilului-migrational-extins-pme-al-republicii-moldova-pentru-anii-2021-2023/>

Ministerul Afacerilor Interne - Inspectoratul General pentru Migrație - Anuar statistic: „Imigrarea străinilor, azilul și apatridia în Republica Moldova în anul 2023”
chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://igm.gov.md/wp-content/uploads/2024/07/Anuarul-statistic_ed.-2024.pdf

Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) - Pactul Global pentru o Migrație Sigură, Ordonată și Reglementată (GCM)
<https://www.iom.int/global-compact-migration>

OSCE/ ODIHR - Good practices in migrant integration: - trainee’s manual -- chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://www.osce.org/files/f/documents/a/2/393554.pdf

People in need - Ukrainian Refugee Crisis: The Current Situation-
<https://www.peopleinneed.net/the-ukrainian-refugee-crisis-current-situation-9539gp>

Platforma Dopomoga - <https://dopomoga.gov.md/>

Platforma Robota - <https://www.dilo.md/>

MILEstone

Proiectul REFUGIN - <https://refugin-project.eu/>

Proiectul ECN4MI- Good practices in migrant integration
chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/e6f4c8f1-3956-4d34aa6b8257f1d17f4d/Good_practises_in_migrant_integration.pdf

Protocol adițional (1967) la Convenția privind statutul refugiaților (Geneva, 1951) -
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/30116>

Raport anual IOM 2017 ,
https://romania.iom.int/sites/g/files/tmzbd1556/files/documents/Raport%20final%20OIM-%20RO_0.pdf

Reliefweb – Ukrainian refugee crisis - <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukrainian-refugee-crisis-current-situation-encs>

Spring - Integration good practices collections- <https://integrationpractices.eu/good-practice-collections>

Statista - <https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country/>

Strategia Moldova 2030 - chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr40_12_0.pdf

Strategia de dezvoltare economică a raionului Ungheni (2022-2030) - chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://eu4ungheni.md/wp-content/uploads/2024/04/Strategia-de-dezvoltare-socio-economica-a-raionului-Ungheni_2022-2030_final_final.pdf

Strategia Națională de Dezvoltare Regională a Republicii Moldova 2022 – 2028 - chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://midr.gov.md/files/shares/Strategie_DR.pdf

UNICEF Moldova –

<https://www.unicef.org/moldova/c%3C4%83uta?force=0&query=ucraineni&created%5Bmin%5D=&created%5Bmax%5D=>

UNHCR Moldova - Agenția ONU pentru Refugiați - <https://help.unhcr.org/moldova/ro/>



MILEstone

UNHCR - Effective inclusion of refugees: Participatory approaches for practitioners at the local level- www.unhcr.org/61f7be2c4

UNHCR – Operational data portal – Ukraine refugee situation -
<https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>